

Quina va ser l'actitud de l'Església davant el genocidi del poble jueu?

L'oposició de l'Església al nazisme

En una conversa, recollida per Hermann Rauschning, Hitler es referí d'aquesta manera a l'Església i al cristianisme: «Creu vostè potser que les masses es faran cristianes alguna vegada? Quina estupidesa! Mai es faran cristianes. S'ha acabat la pel·lícula; ningú més entrarà a la sala i nosaltres procurarem que així sigui. Els capellans hauran de posar-se a cavar la seva pròpia tomba. Ells mateixos, pel seu propi impuls ens vendran el seu Déu bo! Per tal de conservar les seves funcions i la seva miserable paga, permetran el que sigui. (...) En comptes de celebrar la sang del seu Salvador d'abans, celebraran la sang pura del nostre poble; faran de la seva hòstia el símbol sagrat dels fruits de la nostra terra alemanya i de la fraternitat del nostre poble. Sí, li ho asseguro, menjaran aquest pa, i aleshores veurà vostè com les esglésies es tomen a omplir. Si ho volem, el culte a les esglésies serà el culte fabricat per nosaltres».

Aquestes frases de Hitler esgarriren. Fins a quin punt, però, el Führer, aconseguí el seu propòsit? Des del punt de vista dels nazis, els catòlics fidels a l'Església van ser el grup més advers al règim dins de la societat alemanya.

Sobre la via del tren que porta al camp d'Auschwitz i a la mort, centenars de llànties en memòria de les víctimes

Més informació a pàgines centrals

L'horror de la primera bomba atòmica

50 anys d'Hiroshima

El 6 d'agost de 1945 a les 8.15 h. del matí un avió B29 americà va deixar caure la primera bomba atòmica de la història sobre els 350.000 habitants d'Hiroshima. Va matar 80.000 persones de cop, va ferir-ne 70.000 i moltes van morir al cap de vint dies. Les seqüeles dels efectes de la irradiació, però, s'han perllongat fins a l'actualitat. Dos dies més tard va esclatar-ne una altra a Nagasaki. De cap manera, «la fi justifica

els mitjans» per acabar la guerra amb el Japó. Una guerra que, de totes totes, ja s'estava esgotant. En el

marc commemoratiu d'aquest aniversari, lamentem que el president francès, Jacques Chirac, reprengui les proves atòmiques a la Polinèsia. Les tragèdies es repeteixen quan es vol ignorar l'abast de determinades decisions en la vida dels pobles.

A les pàgines interiors, l'Impromptu de l'Oriol Camps també fa referència a aquest tema.

Pasqua de Maria

El misteri de l'Assumpció de Maria al cel, que celebrem el 15 d'agost, significa la plena i definitiva realització de Maria. Assimilada al seu Fill, Jesús, ha estat glorificada per endavant. El nostre futur en Crist, és el seu present. Ella assenyala així la direcció i el terme definitiu de tots els creients.

Un gran maridleg, K. Balić, assevera que hi ha més temples i santuaris de Maria Assumpta a Espanya que en tot el món, i més a Catalunya que a la resta d'Espanya: gairebé 130 parròquies celebren la Festa Major el dia 15 d'agost. Emblemàticament la representació assumpcionista més antiga d'Europa —en llengua catalana i del segle XIV—, la tenim a La Selva del Camp que escenifica cada any aquest misteri de «Madona Santa Maria».

Editorial a pàg. 2

SUMARI

8 XII Edició de la Universitat Internacional per la Pau

12 Entrevista amb Josep M. Riba, delegat de joventut del bisbat de Vic

16 Otilia Defis publica el llibre «Artur Martorell, l'home»

Editorial

L'Assumpció de Maria

De l'Assumpció podríem dir-ne, també, la *realització*... Tota l'Església—i molt especialment la infinitat de parròquies, d'ermites i de catedrals que la tenen per Patrona— es prepara a celebrar, dimarts que ve, l'Assumpció de Maria, és a dir, la seva plena realització. Des de la nostra condició de cristians encara pelegrins; que sentim la dolorosa distància que separa la nostra realitat del projecte de Déu, mirem la Mare del Senyor amb esperança. En ella, realitat i projecte diví es fonen, són u. Assimilada al seu Fill, ha estat glorificada per endavant. El nostre futur en Crist és ja el seu present. En aquest sentit, bé podem dir que la de la Mare de Déu d'agost és una festa *progressista*: anuncia la direcció i el terme definitiu del progrés de l'home.

No és difícil, però, adonar-se de com difereix el sentit

que donem aquí als mots *realització* i *progrés* del que tenen en el llenguatge comú de la nostra societat. Val la pena reflexionar-hi, perquè aquesta divergència d'accepcions marca la diferència entre una concepció transcendent de l'home i de la vida, i una concepció immanent.

Realitzar-se seria, per a molts, satisfer les seves aspiracions. Es tracta, en realitat, d'una realització a la baixa. La realitat que Déu vol per a nosaltres va més enllà del nostre voler: «El Totpoderós obra en mi meravelles» diu el càntic evangèlic de Maria. Ara bé, a qui interessin les meravelles del Senyor? El refús de Déu és també refús a créixer: sembla més realista fer-nos a imatge nostra que a imatge del Déu vivent... Ve d'aquesta manera de pensar, tan migrada, la crisi d'ideals com ara la castedat: arribem —i ja és alguna cosa— a preocupar-nos d'algunes con-

seqüències lamentables de la disbaixa... però no gosem —de vegades ni en la predicació sagrada— proposar un model d'home radicalment nou segons l'Evangeli.

Progressar seria, en la mateixa línia, fer-nos un món més i més confortable, encara que això comportés enroscar-nos sobre nosaltres mateixos. S'atorga el qualificatiu de progressista a formes de vida regressives des d'un punt de mira humanista, des del bé de la persona. Es parla d'un progrés de l'economia compatible a l'augment de la misèria... Submergits en aquesta filosofia economicista, es fa difícil creure que, com també va dir Maria en el seu càntic, el Senyor omple de béns els pobres...

En aquesta festa, de l'Assumpció, mirem l'estrella, invoquem Maria: que en ella trobem el sentit de la veritable realització i del veritable progrés.

Tribuna

El sobresalt?

L'abbé Pierre i Bernard Kouchner havien escrit aquest article abans que l'enclavament musulmà de Zepa fos ocupat per les tropes sèrbies. Després d'una setmana i mitja d'intensa pressió, els serbis van entrar a Zepa el 25 de juliol passat. Immediatament va començar en aquesta ciutat la neteja ètnica. Mil civils, que no havien pogut fugir a les muntanyes durant la retirada de l'exèrcit governamental, van ser expulsats pels serbis en direcció a Kladanj. El mateix dia el Tribunal de les Nacions Unides per a l'ex-Iugoslàvia acusava Radovan Karadzic i Ratko Mladic de genocidi i crims contra la humanitat.

Abbé Pierre

fundador d'Emmaüs

i Bernad Kouchner

antic ministre

(De «Le Monde»)

Finalment França ha donat el pas. I Anglaterra a continuació. Per l'honor del món i per la protecció d'aquests bosnians que cregüen les nostres promeses. Fins a morir.

La Força d'intervenció d'aquests dos Estats pren posicions sobre el mont Igman i a Sarajevo, en una conca d'accés improbable. Ben aviat caldrà trencar el setge i alliberar la ciutat. És el moment de fer una crida a la unitat fervent de França, ja que els francesos sostenen els seus soldats per assolir una justícia i una pau posada finalment en marxa, i sobretot, perquè sigui

abatuda la hidra de la «purificació ètnica». Que els pacifistes —entre els quals hi som nosaltres— no s'enganyin; Gandhi, mentre en la no-violència, repetia: «La violència és pitjor que la no-violència, però la covardia és pitjor que la violència.»

Nosaltres no podem més. Ens manca la veu per dir, per cridar, per suplicar que no es deixin morir els bosnians, després d'haver-los promès tant que els protegiríem i que ens podien lliurar amb confiança les seves armes. I per això moren, o foren violats, deportats, humiliats. El dissabte 22 de juliol, els caps s'inclinaven per donar un adéu i les mandíbules s'apretaven amb impaciència en assabentar-se de l'assassinat de dos dels nostres soldats, abatuts pels serbis de Bòsnia quan intentaven forçar el bloqueig alimentari de Sarajevo. Sentim

vergonya per l'espectacle donat a Londres pels diplomàtics reunits, dins la millor tradició de les tragi-comèdies muniqueses. Quin valor pot tenir, per aquells que sucumbeixen sota els cops dels botxins, aquesta irrisòria amenaça, cent vegades brandada, d'un «últim advertiment»? Mentre a Londres es rebutjava la coratjosa proposta francesa d'enviar mil homes per protegir Gorazde, sense acceptar tampoc el projecte americà de càstigs aeris massius, nosaltres tenim tres certes respecte a Sarajevo.

Una primera urgència és sobre la població civil de Zepa, que l'opinió ja compta en pèrdues i guanyos. Encara no presa, aquesta petita ciutat en la qual els nazis no vengueren ha estat abandonada d'antuvi. Cal que totes les forces de l'ONU es coalitzin, ajudades per la nostra Força de reacció ràpida (FRR), per protegir l'evacuació dels civils, per tal que les dones no siguin violades, que els homes no desapareguin. Nosaltres som allí! Sanegem la «neteja ètnica», almenys, fem-la «humanament més acceptable».

Una segona urgència ens empeny a socórrer Gorazde i Bihac, que els serbis de Bòsnia bombardegen. Hom pot apostar que els atacants serbis les emprendran més fàcilment cap a Bihac, després cap a Tuzla i Sarajevo, fingint només voler reduir Gorazde. Als enclavaments que l'ONU havia de protegir, la línia vermella ja ha estat

franquejada, els canons estan instal·lats i els assassins al seu lloc.

Per contrarestar aquest nou feixisme que esquinça davant nostre els valors d'Europa, no serà prou sens dubte enviar-hi les FRR. Perquè la resposta sigui eficaç, el que hem de fer és senzill, encara que la decisió sigui difícil de prendre pugui ser retardada per l'ONU. Per aturar la «neteja ètnica», caldrà certament bombardejar les peces d'artilleria, les casernes, els dipòsits de municions, les línies de comunicació i els amagatalls dels senyors Karadzic i Mladic, caps de banda dels territoris que no són més grans que l'Auvèrnia.

Nosaltres no estem en guerra contra el poble serbi; però ens aixequem contra els mètodes que són emprats en nom seu i contra l'engany del qual és víctima per part dels seus caps civils i militars. Perquè les religions no siguin més utilitzades com a pretextos de crims, els soldats francesos i britànics han d'intervenir, en nom dels drets de l'home i del nostre honor, just al moment que rebin l'ordre. Cal que sàpiguen que els nostres països estan amb ells. Si romanguéssim encara sota la solà bandera d'aquesta ONU poc destre; aleshores les paraules no tindrien mai més cap valor, i la Història altra vegada giraria malament per a tots. Europa mor o reneix a Sarajevo. Nosaltres desitgem que tots els països de la Unió animin la FRR.

CATALUNYA
CRISTIANA

Director: Manuel Valls i Serra

Coordinació: Josefina Picas i Pauné

Redacció: Glòria Carrizosa, Miquel Àngel Codina, Guillem Farré, Francesc Gamissans, Núria Oriol, Tomàs Puntí, David Vidal

Col·laboradors: Núria Albert, Montserrat Albert, Josep M. Aragonès, Jordi Bassas, Pilarín Bayés, Pietat Campmajó, Oriol Camps, J. Carrera Planas, Rosa Collell, Miquel Estradé, Enric Graupera, Joan Guiteras, Jordi Jorba, Justo López Melús, Jaume Mora, Josep Nadal, Francesc Nicolau, Francesc Riu, Joan Salvador, Pere Saumell, Pere Tena, Josep Ventura, P-J Ynaraja

Corresponsals: Jaume Reixach, GIRONA; Jaume Montaña, LLEIDA; Antoni Mirabet, SEU D'URGELI; Lluís Badia, SOLSONA; Joan Borqnat, TARRAGONA; Joaquim Blanc, TORTOSA; Xavier Bardulet, VIC

Autoedició i compaginació: Carlos Aguado

Redacció, administració, publicitat i autoedició:
C/ Puiggarí 5-7, - 08014 BARCELONA - Telèfon 490 59 88,
Fax 490 20 35

Impressora: Publiagraf, S.A.L. Passatge Valeri Serra, 30,
08011 BARCELONA. D.L. B. 14.387/79 Tels. 454 16 30 / 17 77

SUBSCRIPCIONS ANUALS

Catalunya, resta de l'Estat espanyol, Andorra,
Gibraltar i Portugal 9.880 Ptes.
Resta d'Europa: 20.384 Ptes.
Amèrica i Àfrica: 25.584 Ptes.
Àsia i Oceania: 36.504 Ptes.

Edita: Fundació Catalunya Cristiana, de l'Arquebisbat de Barcelona
Fundadors: Mn. Joan Jarque i Jutglar i Mn. Francesc Malgosa i Riera

PATRONAT

President: Mons. Ricard-Maria Card. Carles i Gordó, arquebisbe de Barcelona

President per delegació: Mons. Joan Carrera i Planas, bisbe auxiliar de Barcelona

Altres membres: Josep-Rafael Carreras de Nadal, Ramon Casals i Lamarca, Marcel Coromines i Balletbò, Pere Fàbregues i Morlà, Marcel·lí Joan i Alzinella, Josep Miró i Ardèvol, Pere Planellas i Reig, Josep Oriol Pujol i Humet, Mn. Manuel Valls i Serra, Gaspar Vilarrúbias i Codina

Secretari: Jaume Planas i Pahissa

Delegat executiu: Jaume Viñals i Rovira

Difusió controlada per

MEMBRE DE LA UCIP
MEMBRE DE L'APPEC

El Papa, trist per les últimes notícies dels Balcans

Vaticà

Joan Pau II: «El paper de la dona ha estat subestimat des de fa massa temps»

El rés de l'Àngelus del diumenge 30 de juliol, a la residència pontificia de Castel Gandolfo, Sa Santedat tornà a dedicar-lo a la dona, de cara a la pròxima Conferència de les Nacions Unides a Pequín. Joan Pau II va voler recordar de manera especial a la dona, indispensable en la primera educació que es rep en família i que comença en el si maternal.

C.C.

Segons Joan Pau II, el paper de la dona ha estat subestimat des de fa massa temps. «És necessària una inversió de la tendència —afirmà— per tornar a escriure la història de manera menys unilateral». La dona, segons el Sant Pare, té una capacitat singular i és la de «mirar a la persona en els seus aspectes més concrets. Capta les seves instàncies i les seves necessitats amb una intuïció especial i sap col·locar-se enfront els problemes amb gran decisió. Els valors universals que tota educació sana ha de proposar sempre, són oferts per la sensibilitat femenina amb una tonalitat complementària a la de l'home».

«Tot el que encara s'ha d'escriure i dir sobre el deute enorme de l'home amb la dona en el progrés social i cultural», digué

Joan Pau II, per afegir que aquesta tasca «indispensable, comença per al nen quan encara és en el si matern».

El Papa va fer menció dels darrers esdeveniments bèl·lics que tenen lloc a Bòsnia. Va demanar que es resi intensament «perquè en el nostre món-esquinçat pels conflictes, el desig de pau s'imposi sobre la violència».

Malgrat els cants i les manifestacions d'afecte i d'entusiasme dels pelegrins, va poder-se comprovar la tristesa que oprimia el seu ànim, davant les notícies que arriben dels Balcans.

Joan Pau II va haver de renunciar l'any passat a visitar Sarajevo davant les amenaces fetes pels serbis. Va haver de limitar-se a un curt viatge a Zagreb i des d'allí va demanar a totes les nacions un esforç col·lectiu per posar fi a la tragèdia de Bòsnia.

Una refugiada de Bòsnia, Jasmina Bajraktaric, saluda el Sant Pare abans que aquest abandoni Cogna, als Alps italians, on ha passat 10 dies de vacances. El Sant Pare, que sovint ha denunciat la guerra de Bòsnia, va dir: «Sempre hi ha el principi de la guerra justa: aquella que és en defensa pròpia». Va suggerir que la intervenció militar occidental a Bòsnia podria estar justificada per salvar la població civil

El Sant Pare evoca de nou l'ecumenisme en l'Església

ROMA.— «Hom no pot romandre inactiu davant les divisions del món cristià», declarà Joan Pau II als fidels reunits per l'audiència general del dimecres 25 de juliol, a Roma. El Papa evocà altra vegada la seva darrera encíclica sobre l'ecumenisme «Ut unum sint».

La primera actitud que recomana el Papa per un sa ecumenisme és «girar els ulls vers el cel per implorar Déu» que intensifiqui entre nosaltres el desig de la unitat volgut per Crist. En aquest respecte, la Setmana anyal de pregària per la unitat dels cristians, del 18 al 25 de gener, és de gran importància. També s'han d'aprofitar altres ocasions, diu el Papa, que recorda que cada eucaristia comporta, abans de la comunió, una pregària per a la unitat i la pau de l'Església.

L'ecumenisme depèn també del «compromís concret, viscut en una caritat viva i una estimació sincera» entre les persones. No hi ha res com el diàleg per a una millor coneixença mútua, observa el Papa, que suggereix «posar l'accent sobretot en allò que ens uneix més que no en allò que ens separa».

Joan Pau II continua insistint que l'ecumenisme ha d'anar acompanyat amb un aprofundiment de la seva tradició eclesial: compromet, doncs, els catòlics a una més gran fidelitat a la seva Església, «sense ignorar o negar els mancaments d'alguns dels seus membres».

Finalment, el Papa recomana la paciència: l'ecumenisme progressa «dia rere dia, segle rere segle» i només pot guanyar els cors «persona per persona». (M.P.)

Roma: Itàlia finançarà un nou metro per a l'Any Sant del 2000

El govern italià vol invertir prop de 3 mil milions de francs com a crèdits especials d'infraestructura per l'Any Sant del 2000. Aquests diners seran utilitzats entre altres coses per la construcció d'una línia de metro del Vaticà a la basílica del Laterà, s'ha anunciat amb motiu d'una reunió entre la Comissió paritària de la Santa Seu i la República italiana.

Un túnel perforat sota el castell de Sant-Angelo servirà per evitar els embussos permanents a la riva dreta del Tiber. Està prevista la restauració de les set grans basíliques romanes i també el sanejament de la zona al voltant de la Basílica de Sant Pere i el Vaticà.

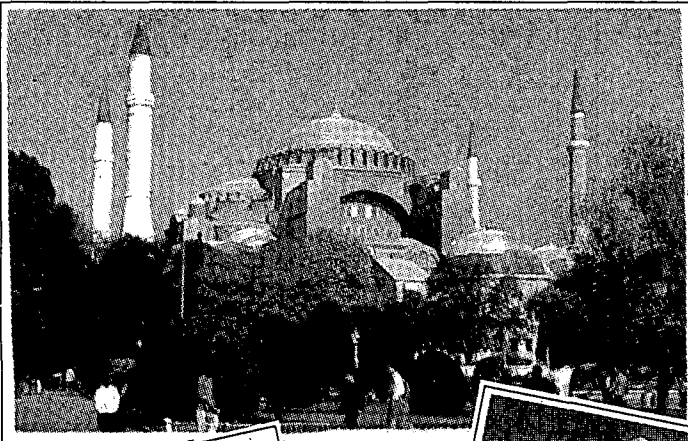
El Vaticà elogia aquestes mesures. Tanmateix la Santa Seu no es posarà en detalls tècnics. L'Any Sant no és pas un gran *business*, com alguns mitjans volen fer creure, subratllà Mons. Sebastiani, secretari del Comitè central de l'Any Sant. (APIC)

«Requiem» per Hiroshima i Nagasaki

ROMA.— La sala Pau VI, del Vaticà, va acollir el 5 d'agost, una manifestació commemorativa amb motiu del cinquantè aniversari del llençament de les bombes atòmiques sobre les ciutats japoneses d'Hiroshima i Nagasaki. L'acte fou promogut per la iniciativa concertada entre la Televisió Japonesa i la Conferència episcopal del Japó.

La primera part del programa fou dedicada a la música popular, després s'introduïren diversos testimonis, entre els quals el de l'Arquebisbe catòlic d'Hiroshima i els representants de les religions sintoista i budista. El programa continuà amb el *Requiem* de Verdi, cantat per tres-cents coristes japonesos, acompanyats per músics de l'Acadèmia romana de Santa Cecília. (APIC)

Tardor - Hivern 1995

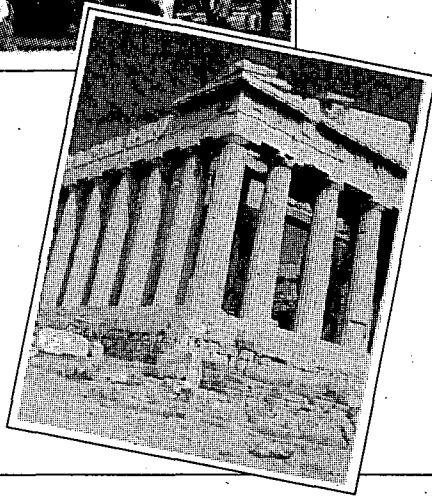

RUTA DE SANT PAU

TURQUIA (amb Capadòcia)
I GRÈCIA)

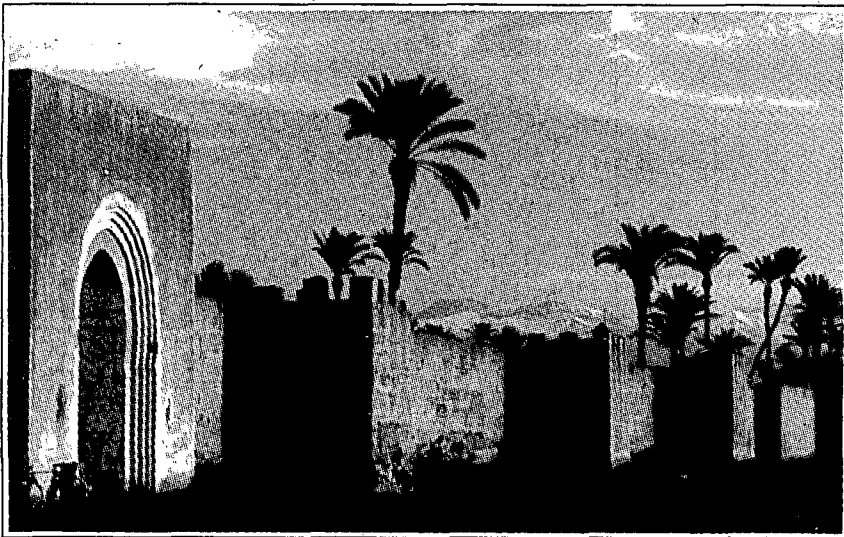
Del 21 de setembre al 8 d'octubre

*Seguint els indrets de l'expansió
apostòlica i les esglésies de
l'Apocalipsi*

MARROC

*Un país per conèixer al natural
del 7 al 18 de novembre*

Pelegrinatges a

TERRA SANTA

Del 18 al 27 d'octubre

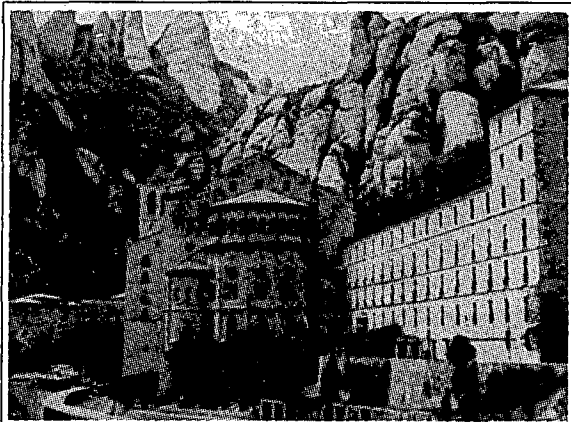
Del 3 al 10 de desembre

*Del 27 de desembre
al 6 de gener de 1996*

Assistència tècnica:
ULTRAMAR EXPRESS

Durant el mes d'agost, l'horari és al matí, de 10 a 13h.

TROBADA A MONTSERRAT

16 de setembre

Diada anual de germanor dels Amics i els subscriptors, dels
lectors i els pelegrins.
Feu la reserva per al dinar i, si cal, per a l'autocar abans del
8 de setembre

Podeu demanar-ne informació per telèfon, per correu o bé personalment a l'associació

AMICS DE CATALUNYA CRISTIANA:

Pelegrinatges i viatges: Plaça Urquinaona, 11 3er. A. 08010 Barcelona - Telèfon: **(93) 301 37 18**

Declaracions del famós neuròleg i psiquiatra Victor Franckl

La realització del sentit de la vida és possible per a tots

Espanya

MADRID.— El professor Victor Franckl, catedràtic de Neurologia i Psiquiatria a la Universitat de Viena ha escrit més de trenta obres de la seva especialitat, entre les que destaquen «El hombre en busca de sentido», «Ante el vacío existencial» i «La presencia ignorada de Dios», un llibret apassionant en el qual proposa una anàlisi existencial de la consciència.

C.C.

Victor Franckl ha fet unes declaracions a la revista *Alfa y Omega*, núm. 40, de les quals n'ofereim algunes de molt interessants. A la pregunta sobre la manca de líders avui dia per al jovent, respon: «No és del tot exacte. Els joves, també avui, tenen a la seva disposició figures de gran relleu per comprometre's amb un món millor. Un Maximilià Kolbe, una Mare Teresa de Calcuta són la prova més evident que els camins per a la realització del sentit de la vida són possibles per a tots. És necessari fer quelcom, treballar

per quelcom, viure quelcom amb intensitat o estimar a algú. Cal prendre posició davant una situació força dolorosa. D'aquesta manera podem viure en qualsevol indret i en qualsevulla situació límit la bellesa, la veritat i la bondat».

El famós psiquiatra respon com s'imagina el proper mil·lenni: «No tinc el do de profecia, i per tant, només puc dir sota quines condicions es pot preveure un bell esdevenidor. Considero que si sorgeix la voluntat de trobar un sentit no tan sols en el que es fa (treball, esport), sinó també en el que s'experimenta (amor, art) i en el que

es pateix (malalties incurables, conflictes profunds), la Humanitat serà capaç d'assolir una pau basada en el reconeixement i en el respecte a la dignitat de cada home. Aquesta pau només serà duradera a condició que els po-

bles es posin d'acord en les fites comunes, que superin els interessos de l'economia i del comerç».

Davant una posició de menyspreu d'allò «extraordinari» en molts catòlics, Franckl respon: «Jo tampoc necessito signes extraordinaris: per a mi és suficient amb la paraula de Crist. "Benaurets els que creguin sense haver-hi vist", diu l'Evangeli. Però, crec que està molt bé ocupar-se d'aquests signes per ajudar moltes persones

la fe de les quals està en crisi i que necessita una presència i un encontre concret. Déu es comunica amb l'home quan vol i com vol.

Jo estic a favor del rigor dels controls científics, però dono pri-

orit al pla espiritual, que precedeix els controls. El 1975, el responsable de l'oficina mèdica de Lourdes va dir a alguns carismàtics nord-americans que demanaven la verificació d'algunes guaricions extraordinàries que s'havien donat entre ells: "No es preocupin massa per les verificacions; danyarien la seva espontaneïtat i la seva espiritualitat". Qui se sent guarit, qui s'ha convertit, que ho agraeixi a Déu, com el cec de naixement que en el seu cas no es van realitzar verificacions científiques. L'important és la capacitat de discerniment espiritual: la capacitat per distingir el vertader del fals a la llum de la fe».

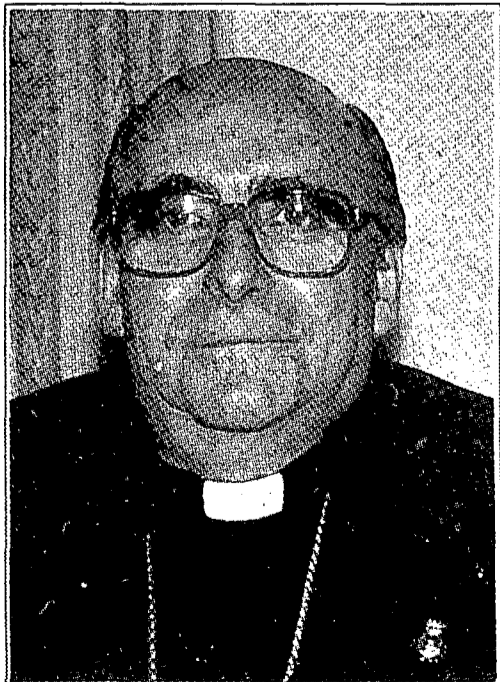
Victor Franckl acaba d'estrenar els seus 90 anys. És un dels personatges més excepcionals d'aquest segle, testimoni d'«aquella força de l'esperit que permet a l'home afrontar amb valentia i dignitat les situacions incertes i de vegades traumàtiques de l'existència», que ell mateix ha pogut experimentar en els llargs anys de permanència en quatre camps de concentració.

Mons. Úbeda, bisbe de Mallorca, en l'homenatge rebut per la revista «SAÓ»

«M'agradaria ser un bisbe que fos un home del meu poble»

C.C.

VALÈNCIA.— «La meua vida ha estat i ha volgut ser la d'un home i un cristià que ha procurat complir els seus deures amb senzillesa i amb responsabilitat, allà on la Providència m'ha anat situant al llarg dels meus ja seixanta-tres anys», digué emocionat Mons. Teodor Úbeda i

Gramage, bisbe de Mallorca, en l'homenatge que li ha retut la revista SAÓ de València.

Enguany s'escau el XXV aniversari de la consagració episcopal de Mons. Úbeda com a bisbe auxiliar d'Eivissa, essent nomenat posteriorment bisbe de Mallorca.

A més del discurs que l'homenatjat adreçà als presents a l'acte, SAÓ publica un article del Dr. Úbeda titulat *Inculturació de la fe*. Entre altres coses diu: «La reflexió sobre la inculturació de la fe és fa urgent i indefugible per a l'Església. Aquest tema és el centre de les meves reflexions.» I enumera els elements que caracteritzen el ser i la vida d'un poble o d'un grup humà: «Els espirituals i els materials, els intel·lectuals i els dels costums pràctics, els sentiments i les conviccions, la història i l'art en les seves diverses manifestacions, la llengua i la literatura present i passada, els corrents de pensament i les preocupacions generalitzades».

En el seu parlament el Dr. Úbeda també digué: «M'agradaria ser un bisbe que fos un home del meu poble. Arrelat i integrat del tot dins la vida i la cultura del poble que Déu m'ha encomanat, bevent de la seva saviesa, compartint la seva història, la seva idiosincràsia, els seus projectes i els seus problemes, les seves alegries i els seus sofriments».

L'obra està formada per dues congregacions religioses i una associació seglar

Ordenació sacerdotal de 25 membres de «Verbum Dei»

C.C.

LLUC (Mallorca).— El diumenge, 13 d'agost, l'arquebisbe secretari de la Congregació dels Instituts de Vida Consagrada, Mons. Francisco Javier Errázuriz, assistit de Mons. Teodor Úbeda, bisbe de Mallorca, ordenarà de preveres a 25 membres de la Fraternitat Eclesial «Verbum Dei» al santuari de la Mare de Déu de Lluc.

La fraternitat «Verbum Dei» fou fundada el 1963 pel sacerdot diocesà, Mn. Jaume Bonet i Bonet. Ara als seus 69 anys veu com la seva obra ha crescut. En efecte, la fraternitat està formada per una congregació religiosa missionera masculina de 200 membres; una altra de femenina amb 400 religioses, i una associació de laics de 200 membres compromesos. Mn. Jaume Bonet és el president d'aquesta confederació.

La jornada d'ordenacions s'ha d'inscriure com a cloenda d'una Trobada Internacional del moviment tinguda a Palma en la qual han participat més de 1.000 persones vinculades a l'espiritualitat de «Verbum Dei» vingudes de diversos llocs del món.

Espanya

Per a professionals sanitaris i voluntaris cristians

Nova Escola de Pastoral de la Salut

MADRID.— La demanda creixent de formació per part dels agents de pastoral sanitària, professionals sanitaris cristians, voluntaris, etc., han dut a la FERS —Federació Espanyola de Religiosos i Religioses Sanitaris— a crear una nova Escola de Pastoral de la Salut a Madrid.

Es tracta d'una iniciativa en la qual hi són presents com a col·laboradors i impulsors el departament de Pastoral de la Salut de la Conferència Episcopal Espanyola, els Germans de Sant Joan de Déu i el Centre d'Humanització de la Salut dels Religiosos Camils.

La formació que s'ofereix es durà a terme a càrrec d'un grup de professionals amb àmplia experiència en la reflexió i la praxi de la Pastoral de la Salut, que ensenyaran al llarg de dos anys, un conjunt de matèries fona-

José Carlos Bermejo, director de l'Escola

mentals i altres complementàries perquè cada alumne pugui realitzar un total de 25 crèdits.

El pla d'estudis contempla la Pastoral de la Salut des de les seves diferents perspectives: bíblica, teològica, pastoral, antropològica, sociològica, ètica, espiritual...

Les classes començaran l'octubre d'aquest any i duraran fins al juliol.

La Junta de Govern de la FERS ha nomenat director d'aquesta Escola, que portarà el nom de Nuestra Señora de la Esperanza, al germà José Carlos Bermejo, religiós camil, i secretària a sor Belén Pachón, Serventa de Jesús.

La Secretaria de l'Escola funcionarà de dilluns a divendres, a la seu de la FERS, tel. (91) 441 14 33. En aquesta seu, qualsevol interessat en pot obtenir més informació. (V.N.)

Les vacances estivals segons Mons. Echarren, bisbe de Canàries

«Un temps privilegiat per apropar-nos al Senyor»

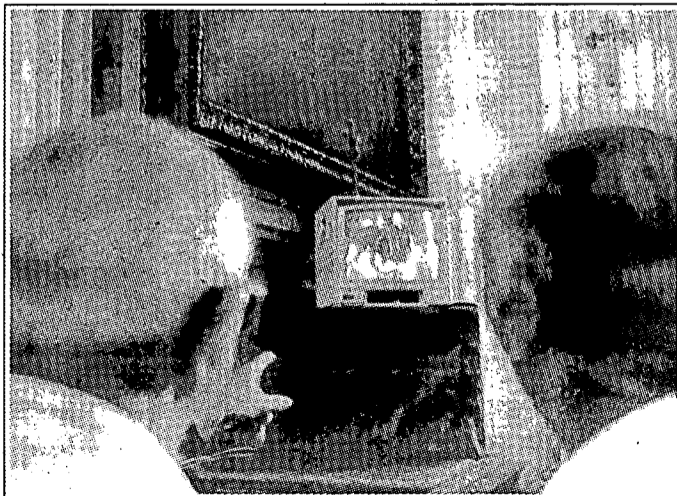
CANÀRIES.— El bisbe de la diòcesi, Mons. Ramón Echarren, convida els seus diocesans a «afrontar les vacances com un temps privilegiat per apropar-nos al Senyor i demanar-li serenitat, pau, comprensió per nosaltres mateixos i per als altres». Assenyala que en aquest clima, «sapiguem el que han estat els mesos transcorreguts des de fa un any» i es projecti el proper curs com «una nova oportunitat que Déu ens dona per ser millors, per superar deficiències i errors, per discernir el que Déu ens demana que fem o que deixem de fer».

També aconsella el prelat, des de la revista diocesana *Iglesia al*

día, que tot això es faci «des de la humilitat del que se sap limitat, del que es coneix suficientment per a no esperar miracles, del que desitja convertir-se però confiant més en l'ajut del Senyor que en les seves pròpies forces».

Aclarèix el bisbe de Canàries que no es tracta de convertir les vacances en una mena d'Exercicis Espirituals. «Però tampoc —matisa— en un temps d'evasió que ens meni a no pensar ni en el passat ni en el futur, que ens meni fins i tot a oblidar-nos dels altres, de tots aquells amb els quals continuarem convivint al cap d'uns quants dies.

Mons. Echarren demana als sus fidels que no converteixin les vacances «en un temps de descans de la nostra fe, per a la nostra vida cristiana, per al nostre amor als pobres i marginats». Finalment, anuncia que potser «descobrim» que «unes vacances acompanyades pel Senyor, són les més meravelloses que mai no hem somiat». (SIC)

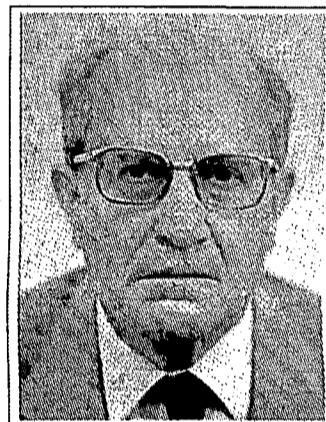

MADRID.— L'expectació que genera cada 26 de juliol l'exhibició de la relíquia de sant Pantaleón ha obligat enguany, per a protegir-la a instal·lar monitors de televisió perquè la nombrosa concurrència pugui observar el fenomen de la seva liquació

«Teléfono dorado» per a persones grans

MADRID.— Missatgers de la Pau posarà en marxa el setembre un «Teléfono dorado», que pretén ajudar persones de la tercera edat a sortir de la soledat, oferint-los un mitjà per a la comunicació amb persones en la seva mateixa situació. «El telèfon no està pensat per rebre queixes ni demanar assistència domiciliària, ni tampoc com a consultori psicològic. Va adreçat a que coneguim una altra gent i sortim del seu cercle tancat», afirma el vicepresident de Missatgers. (F.G.)

Ha mort el dominic pare Vázquez

MADRID.— Ha mort, als 71 anys, el dominic Jesús María Vázquez. Tot i que com a doctor en Ciències Socials i Filosofia i diplomad en Mitjans de Comunicació Social va exercir la docència universitària, el P. Vázquez va destacar com a fundador de l'Institut de Sociologia Aplicada. Des d'aquest organisme, va realitzar estudis sobre la família, les sectes, la droga i les tribus urbanes, atenent darrerament el món de la religiositat popular. Queda la seva obra i la seva preocupació per la presència religiosa a la ciència i la societat. (V.N.)

Repartiment del 0,5 % de l'IRPF

MADRID.— Creu Roja, amb 2.280 milions de ptes., i Càritas, amb 887 milions, són les dues organitzacions que més diners han rebut en el repartiment que fa el Ministeri d'Afers Socials del 0,5 % de l'IRPF. La Confederació de Deficients i l'orde de Sant Joan de Déu percebran més de 300 milions. (V.N.)

RESIDENCIA
TRES TORRES

CENTRO GERIATRICO

Les comoditats d'un hotel i uns serveis
sòcio-sanitaris d'alta qualitat

- Habitacions dobles i individuals totes amb bany complet, aire condicionat, presa de TV i telèfon
- Missa dominical
- Amplis i confortables salons. Servei de bar.
- Sales de lectura i TV.
- Terrasses - Solàrium.
- Curtes i llargues estades. Tracte personalitzat
- Assistència mèdico-sanitària permanent.
- Recuperació post-operatòria i funcional. Fisioterapeuta.
- Personal amb àmplia experiència en el camp de la geriatria.
- Règims de dietètica especials.
- Serveis de bugaderia, perruqueria i podologia
- Activitats recreatives i culturals.
- Horari de visites lliure.
- Possibilitat, per part dels familiars i amics, de menjar en el Centre acompanyant els Residents.
- Garatge propi i gratuït en el mateix edifici per a les visites.

Calatrava, 32 (entre Via Augusta i Pg. Bonanova) 08017
Barcelona - Tel. 417 73 00 - Fax. 418 98 34

AUSTRIA

Se celebra a Graz del 9 al 18 de setembre

La UCIP debat l'ètica de la pau en el XVII Congrés mundial

GINEBRA.— La Unió Catòlica Internacional de la Premsa (UCIP) té previst celebrar a la bonica ciutat de Graz (Àustria) del 9 al 18 de setembre, el XVII Congrés Mundial, i el tema serà: «Ètica de pau en un món de violència». Està prevista la presència de més de 600 periodistes cristians de tots els continents per participar en aquest esdeveniment.

Membres del Consell de la UCIP rebuts pel pare Sebastià Bardolet, abat de Montserrat, després de la seva reunió celebrada a Sant Cugat del Vallès, del 20 al 25 de març d'enguany

Núria Oriol Palarea

Farà la ponència d'obertura el cardenal Carlo Maria Martini, arquebisbe de Milà (Itàlia) i entre els ponents podem destacar Ana M. Campero, directora del diari bolivià de més circulació *Presencia*, el pare Smangaliso Mkhatswha, líder del Congrés Nacional Africà (ACN) de Sud-àfrica, i Noel Copin, president de «Reporters sense Fronteres».

Després de la reunió del Consell de la UCIP a Sant Cugat del Vallès, del 20 al 25 de març de 1995, es va entrar en la recta final de la preparació d'un dels esdeveniments més importants de l'entitat, el XVIIè Congrés Mundial.

La intencionalitat d'aquest és aprofundir en el tema escollit per enguany i proposar diverses accions concretes per dur a terme arreu del món. Els

joves periodistes arribaran el 9 de setembre i la resta de participants el 12. Durant les sessions s'escollirà el president mundial de l'entitat, càrrec que en l'actualitat ocupa Günther Mees, que es presenta a reelecció.

El Congrés Mundial, que té lloc cada tres anys, suposa una oportunitat d'intercanvi i de reflexió molt importants, tant a nivell formatiu, com de contacte humà i professional per a les persones que treballen en el món de la comunicació des d'una perspectiva cristiana. A fi de facilitar la participació del màxim nombre possible de periodistes i editors dels països del Tercer Món i de l'Europa de l'Est, UCIP ha obert un compte a Ginebra (Suïssa): UCIP-600. 150. MR E-240, Union Bank of Switzerland, on lliurement es poden fer aportacions.

GABON

L'Església compleix 150 anys

GABON.— L'Església gabonesa celebra aquest any el 150 aniversari de la seva fundació pels Missioners Espiritans. El país compta amb quatre diòcesis, totes regides per bisbes nadius. Més de la meitat de la població és catòlica. Tanmateix, el clergat local està poc desenvolupat. Només un terç dels seus sacerdots és nadiu i l'Església encara no compta amb un Seminari propi pels estudis de Filosofia i Teologia, i això obliga als seminaristes a cursar els seus estudis a l'estranger.

Internacional

HAITÍ

Beatificació d'un esclau

PORT-AU-PRINCE.— Pedro Toussant, un esclau negre natural d'Haití que, després d'aconseguir la llibertat, es consagrà a ajudar nens orfes, tant negres com blancs, serà beatificat molt aviat per Joan Pau II. Pedro Toussant morí heroïcament servint a malalts de còlera i febre groga. (M.N.)

CAMBODJA

Ordenació del primer sacerdot

PHNOM PENH.— El jove cambodjà Pere Thunlop Sophal ha estat ordenat sacerdot a primers de juliol pel vicari apostòlic del país, monsenyor Yves Ramoussé. És el primer que accedeix al sacerdoti des de l'any 1973. Uns dos mil catòlics participaren en la cerimònia que s'hagué de celebrar a l'aire lliure. Entre els assistents hi havien 25 sacerdots i 300 delegats de les comunitats catòliques de tota la nació.

Totes les expressions religioses estigueren prohibides a Cambodja sota el règim marxista del dictador Pol Pot, entre 1975 i 1979. Tots els missioners estrangers foren expulsats i dos bisbes i set sacerdots nadius foren assassinats. Els temples catòlics foren enderrocats i confiscats tots els immobles de l'Església. (OFIM)

BRASIL

La majoria dels nens assassinats no són delinqüents

SÃO PAULO.— La majoria dels nens assassinats pels carrers d'aquesta ciutat no són delinqüents; només un 7,17 per cent tenien antecedents penals. Aquesta és la realitat d'una enquesta realitzada per la Justícia de São Paulo i el Fons de les Nacions Unides per a la Infància (UNICEF) sobre les actes de procés de l'any 1991. Aquest any moriren 622 nens. El 42,43 per cent d'aquestes morts foren assassinats, i la resta cal atribuir-les a accidents de circulació, principalment. Els assassinats violentament, enfront al que se sol pensar, no eren delinqüents juvenils ni tenien cap relació amb la delinqüència. El 49,51 per cent comptava amb un treball fix i el 17,92 per cent freqüentava l'escola. Entre els autors dels assassinats que han estat identificats, el 25 per cent pertany a la policia militar. (OFIM)

LÍBIA

L'embargament alimenta l'odi contra Occident

TRÍPOLI.— El vicari apostòlic, monsenyor Martinelli, ha declarat durant la seva visita a aquesta ciutat, que «l'embargament econòmic decretat pels països occidentals contra Líbia és radicalment injust». Indica també, que a Líbia ningú no es mor de fam però que l'embargament impedeix a molts passar a l'Occident per curar-se de determinades malalties o sotmetre's a concretes operacions. El prelat també destacà que la consciència musulmana interpreta l'embargament com una nova croada contra el món islàmic i que creix l'odi contra l'Occident.

A Líbia hi ha actualment 50.000 catòlics, la majoria estrangers. Els serveixen 10 sacerdots i 80 religioses. Hi ha un diàleg fàcil, sense dificultats, entre l'Església i les autoritats. En el poble no s'aprecien reaccions fanàtiques contra els cristians. (OFIM)

Barcelona

XII edició de la Universitat Internacional per la Pau

Reclama la fi de les hostilitats sèrbies a Bòsnia

SANT CUGAT DEL VALLÈS.— Del 16 al 22 de juliol ha tingut lloc la Universitat Internacional per la Pau que ha agrupat a centenars de persones de diversos països del món i que ha presentat ponents de gran interès com Vicenç Fisas, especialista en desarmament; Xavier Masllorens, responsable de comunicació d'Intermón; Alberto Piris, general d'artilleria o Carme Romia, catedràtica de Teoria Històrica de l'Educació de la Universitat de Barcelona i coordinadora del Seminari Permanent d'Educadors per la Pau.

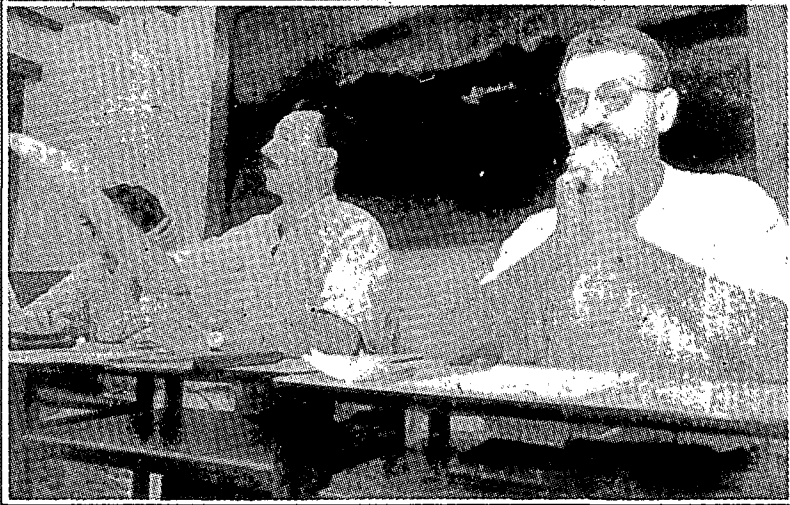
Núria Oriol i Palarea

I per què en una Universitat centrada en el tema de la pau es convidava també a militars o persones que treballen en el tema de defensa i de seguretat? Perquè, segons Arcadi Oliveras, vice-president de Justícia i Pau i un dels fundadors i actual coordinador de la Universitat Internacional per la Pau, la guerra és massa complicada per deixar-la en mans dels militars i la pau massa important, perquè sols quedi en mans dels pacifistes». Amb aquesta rotunda afirmació, no pot deixar de mostrar la profunda satisfacció que sent d'haver arribat a la XII edició d'aquesta activitat, «en la qual hi ha molts repetidors i gairebé el 100% dels participants queden satisfets».

Enguany, ha saltat a primera plana de debat el tema de la guerra de Bòsnia. Era inevitable pels esde-

veniments que s'estan vivint en aquests moments, «com l'any passat es va parlar de Rwanda», explica Arcadi Oliveras, i afegeix: «Les guerres netes difícilment existeixen, sempre pateix molt la població civil. Optar per una resposta militar és pagar un preu molt alt i la gent no n'està tant disposada. Jo no rebutjo ni demano una intervenció militar, però cal la reflexió, i la meva obligació, com a pacifista, és mostrar respostes creatives...». I matitza amb un to entre dolgut i ressignat, «la millor resposta creativa davant de tot conflicte és la prevenció... Bòsnia, tot el conflicte de les ex-repúbliques Iugoslaves, és la crònica d'una guerra anunciada».

L'acta final d'Helsinki el 1975 implicava l'acceptació per part dels estats sota-signants, de la defensa dels Drets Humans i de realitzar una col·laboració tècnico-

Xavier Masllorens i Vicenç Fisas durant un dels debats de la Universitat

econòmica. Països de l'Est i de l'Oest d'Europa van prendre aquest compromís que més endavant es va concretar en la Conferència de París, de la qual va néixer el Centre de Prevenció de Conflictes amb seu a Viena. Ara com ara, aquest organisme oficial té un pressupost anual que no arriba al preu de manteniment d'un canó, hi treballen unes 10 persones, mentre a la seu de l'OTAN a Brussel·les n'hi ha més de 5000.

Arcadi Oliveras no es cansa de repetir que en tot conflicte existeixen dos nivells: el de l'opinió pública i el dels governs. Vicenç Fisas opina que «el moviment pacifista ha estat incapaç de generar movilitzacions cíviques davant el conflicte bosni. Fa tres anys, vem perdre

l'oportunitat d'arrossegar la societat... Avui, no es tracta de posar pau empleant la força, es tracta de posar fi a una situació insostenible».

Una situació insostenible que el vice-president de Justícia i Pau vol puntualitzar quan es reclamen les responsabilitats: «En política exterior, la responsabilitat primera és de cada estat. És a dir dels serbis i dels bosnis. Tanmateix, hem d'admetre que ni Europa, ni els Estats Units ni les Nacions Unides objectivament no han tingut un interès visible en acabar amb el conflicte».

El debat no va arribar a unes conclusions definitives, però va produir un manifest en què els professors i els alumnes de la Universitat Internacional per la Pau, re-

clamen «la fi immediata de les hostilitats, mitjançant una total retirada de les tropes sèrbies».

Arcadi Oliveras se sent il·lusionat per preparar la propera edició d'aquesta Universitat, «que té un caràcter únic entre les activitats per la pau, ja que a tot l'Estat espanyol es realitzen forums, seminaris i debats. Nombroses entitats investiguen sobre la pau com el Centre UNESCO de Catalunya, el CIDOB, el Centre d'Estudis per la Pau i el Desarmament de la Universitat Autònoma de Bellaterra, el Centre Pinatelli de Saragossa o el BAKEAZ de Bilbao, etc. Però com a Universitat, sols existeix aquesta».

Amb un somriure i un punt de nostàlgia en la mirada, recorda com va començar la iniciativa d'aquesta Universitat, quan Adolfo Pérez Esquivel, Premi Nobel de la Pau el 1980, va venir a Barcelona, aprofitant un dels seus viatges per Europa. Ell va acompanyar-lo a Sant Cugat del Vallès per veure els famosos tres tombos de la festa de Sant Antoni Abad i l'aleshores alcalde de la ciutat, Àngel Casas, el va rebre i li va demanar què podia fer per contribuir a la pau. «Sense pensar-s'ho, Pérez Esquivel li va dir que organitzés alguna cosa en concret —explica divertit Arcadi Oliveras— i l'alcalde va haver d'acceptar-ho... I des d'aleshores, l'Ajuntament de Sant Cugat a promocionat i finançat la Universitat, sense mai voler recomanar els ponents, això és important. És una col·laboració gratificant».

De moment, ja s'està preparant la XIII edició de la Universitat Internacional per a la Pau per continuar conscienciant del valor i del poder de la pau, que, segons Mahatma Gandhi, per damunt de tot, ha de començar en un mateix per poder-la estendre als altres.

S'han celebrat els seus quaranta anys de servei

Josepa Marcet, una ermitana moderna al Santuari del Remei

C.C.

SANTA MARIA DE PALAUTORDERA.— El passat 18 de juliol Josepa Marcet va complir 40 anys d'ermitana al Santuari de la Mare de Déu del Remei. Es va celebrar amb una missa d'acció de gràcies, celebrada per diversos mossènys de la zona.

Josep Paituví i Bosch, rector de Santa Maria de Palautordera, va dir: «El nostre agraïment a Déu i a la Josepa per la seva constant dedicació al servei de la Mare de Déu i de l'Església de Jesucrist, una tasca callada, feroça, il·lusionada, sempre a la llum de l'Evangeli».

En acabar l'Eucaristia el candidat al sacerdot Ramon Roca i Mn. Dídac Faig li van entregar un ram de 40 roses, una per any, i una placa de recordatori. I com a cloenda de l'acte commemoratiu, l'arxiprest de la zona, Mn. Francesc Malgosa, va llegir la carta que el bisbe auxiliar de Barcelona, Carles Soler i Perdígó, va enviar per l'ocasió, escrita amb un to emotiu i cordial: «Quaranta anys de servei a la Mare de Déu. Com Anna, la profetessa de l'evangeli de Lluc, amb el vostre servei a l'ermita heu donat culte nit i dia al Senyor, heu vetllat amorosament per la netedat i la dignitat de la Casa i el tron que la bona gent d'aquestes belles contrades han dedicat a la

seva Santa Mare. Amb aquestes ratlles vull expressar-vos directament i públicament el reconeixement de l'Església pel vostre servei i el nostre agraïment i la pregària confiada».

En el transcurs de la celebració també es va voler fer memòria de Josep Ruiz, que durant 29 anys va ser el campaner i el sagristà de la parròquia del poble. Recentment va morir. «Era una persona cordial, alegre, servicial, sempre a punt», explica Mn. Paituví. «Un dia, en una ànima conversa amb membres d'una important orquestra gironina, els va comentar que ell també era músic, que tocava un instrument de corda... i amb bon sentit de l'humor va afegir... que tocava les campanes...», va afegir Mn. Paituví.

La Josepa és ermitana des de fa quaranta anys

Amb motiu dels actes del VIIIè centenari

Tarragona

Retorna la imatge de la Mare de Déu a la cartoixa d'Escaladei

LA MORERA DEL MONTSANT.— Si bé la imatge de la Mare de Déu ja es trobava a la cartoixa d'Escaladei, no va ser fins l'acte oficial del passat 22 de juliol que va ser descoberta, treient-li la tela que havia dut durant les darreres setmanes en espera de la seva entronització, davant del nombrós públic assistent. Mn. Vicens Riba va ser l'encarregat de beneir la imatge, i encara que la cartoixa està malmesa, es va vestir de gala per l'ocasió amb catifes de flors. Es va interpretar «El cant dels ocells» en el moment més solemne i es van llegir diversos poemes d'exaltació a la Verge.

Joan Boronat

Ara, doncs, l'escultura en pedra de Santa Maria torna a presidir l'arc de l'entrada del monestir després de 85 anys d'absència. L'any 1911 va ser traslladada a la fàbrica de Chartreuse (Tarragona) on ha romàs fins a la seva total restauració. La peça és obra de l'escultor Joan Navero, té una alçada aproximada de metre i mig i un pes superior a una tona. Aquest retorn ha estat possible gràcies a la gestió de la Comissió del VIIIè centenari davant del Departament de Cultura de la Generalitat, actual propietari de la cartoixa i de l'antiga fàbrica de Chartreuse.

El president de la Generalitat de Catalunya, Jordi Pujol, va assistir a l'acte

solemne de l'entronització de la Mare de Déu a la cartoixa d'Escaladei i va presidir les solemnitats organitzades amb motiu de la celebració dels 800 anys de la seva fundació. El president Jordi Pujol va remarcar que «no es tracta només d'inaugurar fàbriques i embassaments, sinó que és necessari de procedir a actes com aquest per a recuperar la nostra memòria històrica i participar de la reconstrucció del país».

Recuperar la memòria històrica

Jordi Pujol, acompanyat de l'alcalde de la Morera de Montsant, Josep Miró, i de l'alcalde pedani d'Escaladei, Benet Porqueres, va inaugurar una interessant mostra realitzada per la Comissió del VIIIè

La imatge de la Mare de Déu té un metre i mig d'alçada

centenari sobre la influència d'Escaladei a la resta de cartoixes ibèriques. L'exposició, ubicada a la restaurada hostatgeria de

la cartoixa, es podrà visitar fins el 30 de setembre.

Aquesta exposició compta amb nombrós material gràfic i amb un programa interactiu que presenta informació de la resta de les cartoixes espanyoles. La Comissió organitzadora, en col·laboració amb el museu d'Història de la Ciutat de l'Ajuntament de Tarragona, ha realitzat el disseny de la mostra.

El vi del VIIIè centenari

A més a més, ha posat a la venda el vi del VIIIè centenari de la cartoixa d'Escaladei, després de la seva presentació oficial. És un producte elaborat a Escaladei que té una doble finalitat: deixar un record d'aquests actes de commemoració i ajudar a sufragar les despeses de l'organització. Es tracta d'una producció limitada de 8.000

ampolles que es posen a la venda al preu de 1.200 pessetes, és vi que ha estat elaborat a partir de la barreja de gamatxa i cavernet.

Pedres vives per a una terra abrupta

J.B.

Al peu de la serra de Montsant, prop del petit poble agregat a la Morera de Montsant, anomenat la Conreria d'Escaladei, es troben les restes de la cartoixa de Santa Maria d'Escaladei, cor espiritual del Priorat. La cartoixa fou fundada el s. XII i fou la primera de la península Ibèrica, mare de totes les cartoixes catalanes. Va ser des d'aquesta cartoixa que els monjos van ensenyar el conreu de la vinya i la cria del vi als pagesos de la comarca.

Encara que mig enderrocada, en ser abandonada l'any 1835, les ruïnes mostren l'esplendor de les antigues dependències monacals i impressionen fortament al visitant.

Hi ha restes de l'església romànica, de les ampliacions i reformes posteriors i diferents claustres i cel·les.

Sota la jurisdicció de la cartoixa d'Escaladei, de la molt austera orde de sant Bru, es trobaven tots els pobles que formen el Priorat històric, localitzat a la vall del riu Siurana entre la serralada del Montsant i Bellmunt del Priorat. La geologia imposa les seves lleis al Priorat.

Lleis que s'escriuen amb un perfil abrupte, nascudes d'un deliri de valls pedregoses, barrancades de pronunciat declivi.

Desanimació d'una terra difícil que s'ha sabut superar amb un enginy i un treball de seglès. Només cal observar la dificultat orogràfica, on no pot entrar-hi el tractor; l'home del Priorat ha sabut cultivar un indret on uns altres homes haurien patejat l'aire i haurien donat mitja volta. La paraula que defineix aquesta comarca és el vi. El vi que els monjos van ensenyar a cultivar segueix ocupant el primer lloc dins de l'economia de la comarca; es d'alta graduació i renom reconegut arreu del món.

El Priorat és la segona comarca tarragonina més petita, amb 517,31 km², cosa que representa l'1,6% de la superfície de tot Catalunya i el 8,3% de la província. La població és encara més reduïda, essent la menor de les comarques tarragonines, amb només 10.000 habitants. Encara avui el Priorat presenta uns percentatges de població de més de 65 anys molt elevats, que produeix una tendència cap al decreixement.

FUNDACIÓ CATALUNYA CRISTIANA

Estat de comptes del trasllat i del condicionament dels nous locals

Benvolgut lector,

Seguim rebent ajuts. Set donacions més per un total de 272.000 ptes. ens han reduït el dèficit, que ara el tenim en 3.930.129 ptes.

Inversions i despeses 9.054.657 ptes.

122 donatius 5.124.528 ptes.

Dèficit actual..... 3.930.129 ptes.

Gràcies una vegada més pels 122 donatius!

Seguiu enviant-los a qualsevol de les entitats bancàries que anotem a continuació, fent constar: «Donatiu trasllat Catalunya Cristiana»

Moltes gràcies

«La Caixa»	2100	3013	20	2200391741
Banc de Sabadell	0081	0025	27	0001490358
BANESTO	0030	2018	41	0085025172

IMPORTANT (per a la declaració de la Renda i Impost sobre societats)

Les persones físiques tindran dret a deduir-se:

«El 20% (20 per 100) de les quantitats donades per a la realització de les activitats de la Fundació en compliment dels fins previstos en l'article 42.1.a» (Art. 59.3 L.30/1994).

Les persones jurídiques:

Tindrà consideració de partida deduïble de la base de l'impost sobre societats, el 100% (100 per 100) de l'import dels donatius que es realitzin en favor de les fundacions a què es refereix la L.30/1994, amb el límit de:

«...no podrà excedir del 10% (10 per 100) de la base imposable prèvia a aquesta deducció, del donant, corresponent a l'exercici econòmic en què es realitza la donació...».

«Alternativament l'entitat donant podrà acollir-se als límits del 1% (1 per 1.000) del seu volum de vendes respectivament, sense que, en cap cas, l'aplicació d'aquests percentatges pugui determinar una base imposable negativa» (Art. 63.2 i 3 L.30/1994).

Vic

La diòcesi vigatana, enriquida amb un nou venerable

El sacerdot Joan Collell i Cuatrecasas, camí dels altars

Josep M. Solà i Sala

VIC.— L'Església no fa sants. La santedat és una obra personal entre l'home i Déu en el si de l'Església. I aquesta no fa més que proclamar l'heroisme i l'exemplaritat de les virtuts del *canonitzat*.

Era el passat dia onze de juliol quan el papa Joan Pau II, davant de 52 assistents, encetava el rès del *Veni Creator*, llum pentecostal per a lectura del Decret d'aprovació per a la canonització d'un religiós de sant Joan de Déu, espanyol, de la causa de dos venerables i de catorze servents de Déu.

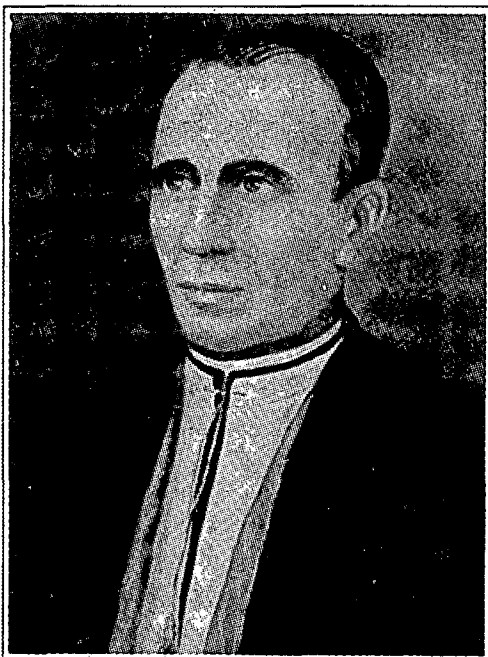
L'acte era solemnement sobri, sobriament solemne. Un dels venerables era Mn. Joan Collell i Cuatrecasas, sacerdot vigatà, humil i fundador de la Congregació de les religioses Serventes del Sagrat Cor de Jesús. A la proclamació hi assistia el ponent de la causa, cardenal Eduardo Francisco Pironio; el postulant, monsenyor Valentí Miserahcs, sacerdot diocesà, músic insigne, organista i director de l'Escola Cantorum de Santa Maria la Major de Roma i director, així mateix, de l'Institut Pontifici de Música Sacra; i en representació de la Congregació de Serventes del Sagrat Cor de Jesús, la M. Amèlia Vivar i la M. Pilar Gutiérrez, Vicària i Secretària Generals, respectivament.

El problema de la dona obrera

Mn. Joan no coneixerà la guerra dels carlins, però sí que tastarà la violenta tensió de la revolució setembrina del 68, el dol encara recent del còlera, les ferides sagnants de l'aiguat de la tardor del 63, les primeres turbulències obreristes, en l'agonia de la tasca familiar dels peiraires i el naixement social de la *fàbrica*... Estudià en el Seminari de Vic.

Després d'haver cantat missa al Monestir de les monges Davallades, davant el retaule sufragat pel virrei d'Avilés i amb la mística presència de les bones monges Carmelites de la Presentació, és vicari en la pau rural de Muntanyola. Després és nomenat Director Espiritual del Seminari Diocesà. Conscient del nou problema de finals del segle XIX, la noia obrera, treta del seu ambient, arrabassada de la seva família protectora tradicional, crea a Vic un talleret, íntim i amable per a ella.

El doctor Joan Collell, ascètic, ha estat acompanyat de comprensions i d'incomprensions, d'adhesions i de desafeccions: ell ha tirat

Mn. Joan Collell ha estat declarat venerable

sempre endavant amb una energia metafísica, ja que la salut física no l'ha acompanyat mai. Amb un tumor blanc al genoll durant la infància, malaltís i envellit prematurament, generós fins a l'extenuació, lleuger de carns i d'equipatge, no tem la mort.

Servent de les Serventes, rep l'última sotragada d'un càncer d'estómac i mor a les dues de la tarda del 5 d'octubre de 1921.

Deo gratias, va dir Joan Pau II el passat 11 de juliol. Gràcies a Déu, varen dir les Serventes del Sagrat Cor, avui esteses per Catalunya, Castella, Andalusia, Galícia, Argentina, Uruguai, Paraguai i Xile.

Relleu dels rectors de Sta. Maria d'Igualada i de Sant Feliu de Torelló

J. Nadal

IGUALADA.— La Comissió organitzadora formada per l'Anna M. Castellort, en Josep Montoria, el Pere Roig, l'Antoni M. Prat, la M. Dolors Mateu, l'Antònia Cortès, la Rosa Mosella i el Leonard del Rio convoca a tota la ciutat a participar, el dia 24 d'agost, de la festa de comiat de Mn. Joan Raurell, rector de Santa Maria d'Igualada i Arxiprest de l'Anoia-Segarra, el qual ha estat nomenat rector de Sant Feliu de Torelló.

A les 7 de la tarda, a la basílica de Santa Maria hi haurà una concelebració eucarística. A 2/4 de 10 del vespre, a l'Hotel Canaletas, tindrà lloc un sopar de germanor, els tiquets del qual, al preu de 1.500 ptes. es poden retirar a la Caixa de Terrassa. També hi ha la intenció de fer un obsequi en metàl·lic a Mn. Raurell que ell destinarà íntegrament a cobrir el dèficit de la restauració de la

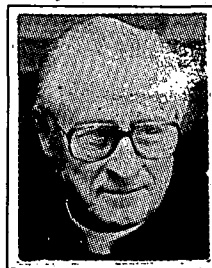
basílica. Els que tinguin voluntat de col·laborar-hi poden fer els seus donatius a les bústies que s'han habilitat al cancell de Sta. Maria o bé al compte corrent obert de la Caixa de Terrassa núm. 20436332911 (obsequi comiat Mn. Joan Raurell).

Nou responsable

Tindran lloc diversos actes per acollir el nou arxiprest, Mn. Salvador Mundó, que fins ara ha estat prevere de Sant Feliu de Torelló i responsable de l'Arxiprestat Ter-Collacabra, i que substituirà a Mn. Raurell a partir del diumenge 3 de setembre.

Estem segurs que les darreres experiències pastorals de tots dos: 10 anys a Igualada de Mn. Raurell i 14 anys a Torelló de Mn. Mundó ha estat un admirable testimoniatge de servei als altres.

Carta Dominical

RICARD M. CARLES

Cardenal, arquebisbe de Barcelona

Estats de consciència

Pot ser que la disminució de la freqüència de les confessions sigui deguda, entre altres coses, a les causes ambientals a què al·ludíem la setmana passada i que es podrien resumir així: pèrdua del sentit de pecat.

Perquè l'amor admet molts graus de fidelitat i de delicadesa. A la vida matrimonial mateix, hi ha detalls mutus, respostes, exabruptes, que, tot i no ser correctes, deuen ser habituals en parelles d'un determinat nivell d'amor, però inadmissibles en les d'una més gran delicadesa espiritual. Passa semblantment amb l'estat de consciència respecte de Déu. Hi ha cristians que poden tenir per habituals unes actituds que per a uns altres seran motiu de remordiment. La necessitat de la confessió depèn, no pas poc, de la delicadesa de consciència. No es pas tant qui veu grans pecats que es confessa sovint, com els qui tenen una consciència sensible. La capacitat de penediment depèn del sentit de pecat, i aquest, de la claredat amb què es concep l'ideal cristià —la persona de Crist— i de l'amor amb què s'intenta realitzar-lo en la pròpia vida.

La confessió anyal, o que té lloc els temps forts de la litúrgia, pot ser suficient per a uns mínims de vida, però és del tot insuficient per qui vulgui seguir el Senyor amb més fidelitat. En aquest, la confessió freqüent l'ajuda a mantenir una actitud vigilant de conversió.

Rutina

No és cap solució, per trencar una possible rutina en la pràctica del sagrament —cosa difícil en aquesta època—, allargar sense més ni més el ritme de la confessió o, encara menys, suprimir-la pràcticament. És curiós que, en les coses importants de la vida, la reacció davant una rutina o una actuació desencertada no és pas suprimir, sinó millorar. En les coses de l'esperit, en canvi, una solució habitual, si bé equivocada, és la supressió. Així passa amb els sagraments, les devocions habituals, la missa dominical, les lectures, la confessió individual. Reaccionem-hi millorant-ho, no suprimint-ho.

Per això és bo en l'examen fer atenció no sols a les faltes, sinó a les línies profundes de la vida interior. Per exemple, als fruits que ha de produir una vida cristiana. I examinar, així, fins a quin punt tenim amor, alegria, pau, grandesa d'ànim, bondat, fidelitat, mansuetud, temperança (Ga 5:22-23). La manca d'aquests fruits de l'Esperit Sant és senyal d'una manca de vitalitat cristiana.

Obertura als altres

Tot això és que ens pot conduir a una preocupació tancada en nosaltres mateixos, a un autoperfeccionisme, a una mena d'egoisme espiritual? I ara! Jesús diu, pel que fa a la conversió, que redunda en benefici dels altres. «Jo he pregat per tu... i tu, un cop convertit, confirma els teus germans» (Lc 22:32). Una conseqüència immediata de la pròpia conversió és la capacitat real de donar als germans fermesa en la fe. La conversió pressuposa també la necessitat d'alliberar-se d'un mateix per a estimar millor Déu i el proïsme.

Les Carmelites Missioneres organitzen cada any uns Camps de Treball per als joves

Barcelona

Impulsen la formació cristiana i el compromís social

BARCELONA.— Els Camps de Treball es van posar en marxa per primer cop l'estiu de l'any 1978, a iniciativa de l'equip de Pastoral Juvenil, adreçats als nois i noies, adolescents i joves, de 15 a 22 anys amb l'objectiu de facilitar-los un creixement personal en el doble vessant de l'aprofundiment en la fe cristiana i el compromís social.

Miquel Àngel Codina

La tasca duta a terme dins l'àmbit del compromís social comprèn diferents camps d'acció: tenir cura de persones grans que es troben als hospitals o que viuen a llars d'ancians; els casals d'estiu amb nens disminuïts psíquics, amb problemes de marginació i els provinents de zones rurals; la promoció social de la dona; la conservació de la natura i la restauració d'ermites.

Els nois i noies viuen aquesta experiència en un clima on s'hi agermanen l'obertura a Déu i al proïsme, el treball, la pregària, la reflexió, la convivència, el coneixement de la realitat que els

envolta i els moments d'esbarjo. El grup d'iniciació és per a joves d'entre 15 i 17 anys i el grup d'aprofundiment és per a joves més grans de 18 anys que ja hi hagin participat en anteriors ocasions.

Col·laboració d'institucions

Des de fa 17 anys, les Carmelites Missioneres organitzen anualment aquests Camps de Treball a diversos punts de la geografia catalana —enguany, a Barcelona i Castelló— i de la resta de l'Estat espanyol. Sempre agraeixen la col·laboració desinteressada d'institucions de tot tipus per tal que les activitats que es desenvolupen als Camps de Treball es facin el millor possible.

La gent gran es mostrava força satisfeta de comptar amb la presència d'unes «missioneres» molt especials: joves que van voler oferir-los alegria, ajut i companyia

Els Camps de Treball van començar a l'Hospital de Tàrraga (Lleida) i des d'aleshores s'han realitzat a diferents llocs com, per exemple, l'Hospital de Santa

Coloma de Queralt (Tarragona), el Psiquiàtric de Sant Joan de Déu, a Sant Boi de Llobregat (Barcelona), la Cartoixa dels Monegros (Osca), Ciutadella

(Menorca), Guinea Equatorial, Es Cubells (Eivissa), Navàs i Gironella (Barcelona), el barri barceloní del Raval o el Desert de las Palmas (Castelló).

Testimoniatge de dues joves

«Ha estat una gran experiència que t'enriqueix interiorment»

Gisela López De Freitas, de 17 anys, i Lidon Puchol Aragonés, de 16 anys, han estat dues de les catorze jovenetes que, del 8 al 18 de juliol, han participat als Camps de Treball organitzats per les Carmelites Missioneres a la Clínica Solàrium, situada al barceloní barri de Gràcia. Gisela viu a Sant Andreu de la Barca (Barcelona) i el curs escolar vinent farà COU mentre que Lidon viu a la Vall d'Uxó (Castelló) i estudiarà pròximament 3r de BUP. Ambdues han intervingut per primera vegada en uns Camps de Treball.

M.A.C.

—Quin és l'objectiu fonamental dels Camps de Treball?

—**GISELA:** Els Camps de Treball són com un tipus de convivències, on la finalitat essencial és poder ajudar la gent. Nosaltres vam venir amb el desig de tenir cura d'infants però eren nens amb problemàtiques de marginació i, aleshores, per la nostra edat, es va optar per assistir gent gran.

—Expliqueu-nos com és una jornada habitual.

—**LIDON:** Nosaltres desenvolupem la nostra tasca a la Clínica Solàrium, atenent gent gran. Després de l'oració del matí, anem cap a la clínica. Un cop allí, ens posem la bata blanca

d'infermera i ajudem en tot el que podem: fem els llits, servim l'esmorzar i el dinar als avis i àvies, els fem companyia, juguem amb ells al parxís, etc. Els dilluns, dimecres i divendres els ancians fan rehabilitació i nosaltres els ajudem. La jornada de treball té una durada diària de tres hores; comença a les 10 del matí i finalitza a la 1 del migdia. A la tarda tenim una estona de reflexió en la qual les

germanes ens proposen diversos temes (fe, pregària, germanor, tolerància...) per meditar i posar-los en pràctica l'endemà. També disposem de moments d'esbarjo.

—Com ha estat l'experiència?

—**GISELA:** Ha estat una gran experiència que t'enriqueix interiorment. Al llarg d'aquests deu dies, totes hem descobert que podem fer que la gent sigui un xic més feliç. Aquest *esperit missioner*, el ser útil a les persones que ens envolten, ha estat, sens dubte, tot un descobriment. Per exemple, a la planta de la clínica on jo estava hi havia una àvia molt maca, la Teresa, que mentre menjava mirava les fotografies dels seus fills i néts. T'explicava la seva vida. L'altre dia estava veient la televisió i, de sobte, va començar a plorar. En un primer moment, jo no sabia com reaccionar però de seguida vaig intentar reconfortar-la. La gent gran de la clínica t'accepten com una mena de néta adoptiva. És un sentiment molt especial, molt maco.

—**LIDON:** L'experiència ha estat molt positiva. Al començament, no saps ben bé què fer i com fer-ho. Però després, tot marxa d'allò més bé. Tens un sentiment d'utilitat envers els altres que et fa sentir molt bé.

Per a la Gisela i la Lidon, els Camps de Treball han estat una experiència molt positiva

Veus joves

Parlem amb Josep M. Riba, delegat de joventut del bisbat de Vic

Els acompanyants de joves seran la clau pastoral dels propers anys

Guillem Farré

VIC.— L'acompanyament dels joves va ser tema estrella en la reunió de valoració del curs que va fer al juny la delegació diocesana de Joventut de Vic, formada pel delegat, Mn. Josep M. Riba; responsables i consiliaris dels moviments reconeguts pel bisbat; el delegat de catequesi; i els caps de joventut dels arxiprestats on n'hi ha.

La inquietud és comuna a la majoria de delegacions de joventut dels bisbats catalans. Una mostra, per exemple, és que aquest serà un dels temes de les trobades i de la formació que Barcelona oferirà als animadors, o el nucli de la Jornada de Caldes del bisbat de Girona, que haurà de derivar, al gener, cap a la primera escola d'animadors per potenciar l'acompanyament de joves. L'acompanyament s'ha d'emmarcar junt amb altres actuacions i necessitats que demanen els joves, i que es van reflectir en l'informe presentat per Josep M. Riba. Així doncs cal un debat profund en les comunitats cristianes sobre l'acollida i oferta que es dona als joves, s'ha d'eixamplar la perspectiva a una dimensió eclesial diocesana, convé ser més agosarats en el llenguatge i presenta-

Mn. Josep M. Riba, delegat de pastoral de joventut de Vic, davant del Museu Diocesà

ció del missatge, i insistir en la descoberta de Jesucrist. En definitiva, es tracta de tornar a captar l'interès dels joves per la vida de fe.

—Com es pot tornar a atreure els joves?

—Si hi ha algú que es creu el missatge i està apassionat, encomana aquesta passió en l'àmbit en què es belluga. Això és relativament fàcil, i diria que els nostres moviments ja sensibilitzen la gent. El problema està en com l'Església de manera organitzada dona cabuda i fa que el jove es trobi bé en les nostres comunitats. No n'hi ha prou amb animar-los. Després s'han d'acollir perquè facin un procés i avancin en el missatge i la vinculació a la

comunitat; si no, l'abandonen.

—On es concretaria, aleshores, aquesta acollida?

—En aquests moments no sé si hem de concretar-la en la parròquia o en un altre espai —ja que cada vegada costa més definir la dimensió de parròquia, territori i comunitat—. En tot cas s'ha de vetllar perquè hi hagi bons llocs on parlar, viure i celebrar. També crec que és important remarcar que ara més que mai hi ha oferta de formació global i especialitzada, però que ens cal fer un pas més. Hem de fer crides concretes —a la música, la teologia, la Bíblia...— a persones per tal que puguin anar prenent responsabilitats en el si de les nostres comunitats, després d'un aprenentatge com a joves. Sols que aleshores s'ha d'anar en compte no centrar-se massa en les accions puntuals. Cal valorar el conjunt del procés de creixement en la fe del jove. Necessi-

ten darrera algú una mica més gran que els acompanyin.

—Aleshores el personatge fonamental és l'acompanyant?

—El tema clau és saber qui acompanya els joves en les nostres comunitats cristianes. De vegades es fan crítiques lleugeres als joves dels moviments perquè no es manifesten com grans creients; i caldria preguntar-se, en canvi, com els ajudem a fer-ho.

És essencial, doncs, aconseguir que el cristià adult se senti cridat a ser testimoni, a acompanyar l'altre, a engrescar-lo perquè descobreixi el missatge de Jesucrist, i perquè l'entusiasmi a viure'l enmig del nostre món sentint-se de ple inserit en el marc eclesial.

—D'aquí deriva el tema de la formació d'aquests acompanyants, que, per cert, a Vic ja s'ha consolidat amb quatre cicles de dos anys cada un.

—Aquests cursos els valorem molt bé perquè han anat creant una xarxa de 64 persones apassionades pel missatge creient, de manera que tenim gent preparada que estan disponibles a posar-se a fer feina.

—Com es posen, però, a la pràctica?

—Encara no ho tenim del tot solucionat. Al bisbat de Vic, hi ha moltes parròquies rurals que

es queden sense prevere, i aquest problema ja comença a afectar també les ciutats.

Caldria que, ja que diferents delegacions ens hem esforçat per formar gent, posem les llistes en comú, que tot i ser petites, són més llargues que les que ara pot oferir el seminari. Aleshores el bisbe podria cridar persones concretes per fer un ministeri a l'Església durant tres anys, per exemple. Els preveres, les comunitats i els agents de pastoral hauríem d'estar amb els ulls molt oberts per veure les persones que estan sensibilitzades i tenen qualitats per exercir algun càrrec a l'Església, i demanar-los-hi.

—Aquest paper més actiu dels laics és una aportació de les esglésies del Tercer Món a Occident?

—Bé, a Catalunya hi ha una llarga tradició de moviments amb gent que hi ha dedicat moltes hores. El que passa és que potser els hem mimat poc, en el sentit d'animar-los, donar-los suport i valorar-los.

—Al setembre es farà la taula diocesana per definir les línies del curs que ve. Per on poden anar les orientacions?

—Crec que s'insistirà a ajudar a programar arxiprestament o parroquialment la pastoral de joves, és a dir, que a partir de cada situació se sigui capaç d'encarar els problemes o determinar objectius, i d'establir plans d'actuació. Aquesta va ser la idea que va tenir més força a la reunió d'avaluació del curs passat.

Alhora s'hauria de potenciar una formació més personalitzada, i que equilibri l'educació formal amb la vital. I també s'ha d'avançar en el contacte entre els moviments per treballar la complementarietat i el diàleg, potenciant la línia que els últims anys s'ha encetat amb el delegat de pastoral seglar, Ramon Bofill, entre les organitzacions d'adults i joves.

CASA GAY

MÉS DE 100 ANYS ORGANITZANT
CONGRESSOS I REUNIONS

L'EXPERIÈNCIA ENS AVALA

Roger de Llúria, 12 i 14
Tels. 318 14 95 - 301 67 31- Fax: 412 44 55

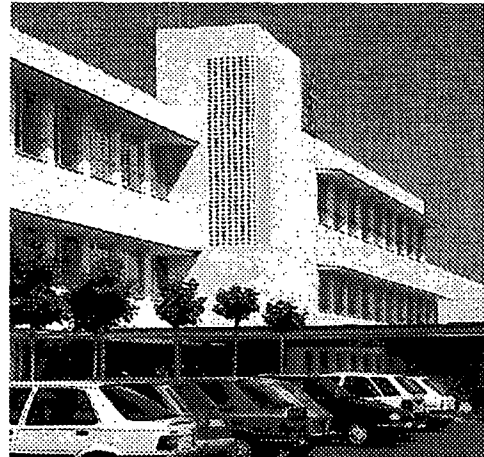
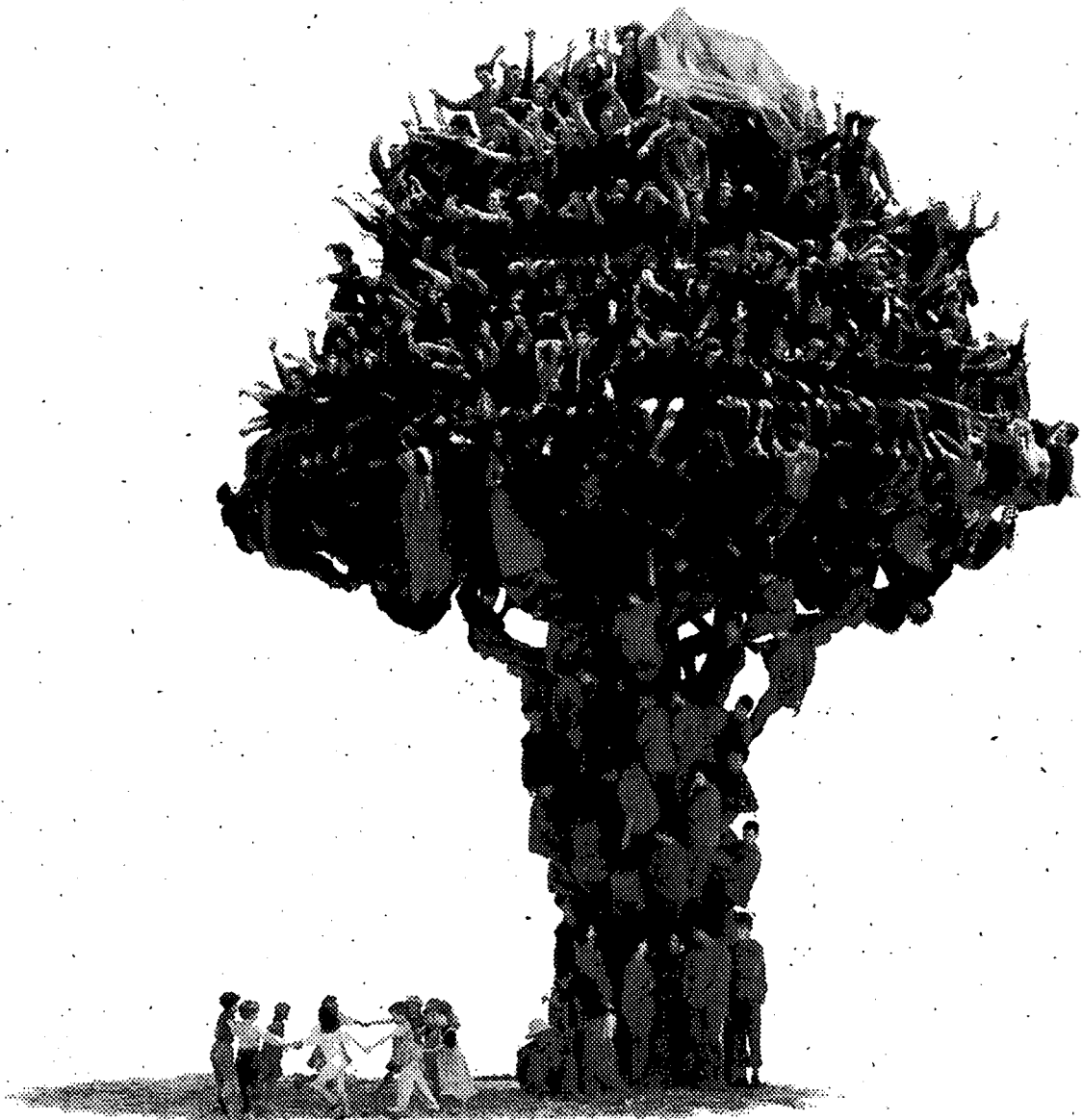
Residència Geriàtrica BON VIURE

Estem a Horta, en una torre amb jardí, alimentació adequada, calefacció, ascensor, sala repòs, control sanitari i teràpia humana. Estades per sempre, i per convalsescències. Poques places.
Tel. 427 44 53.

Generalitat de Catalunya

15 anys d'autonomia

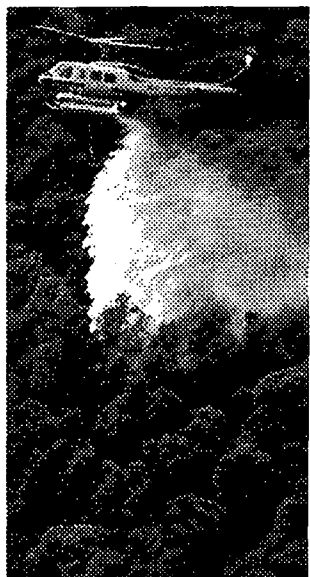
Més de 120 nous centres d'atenció primària

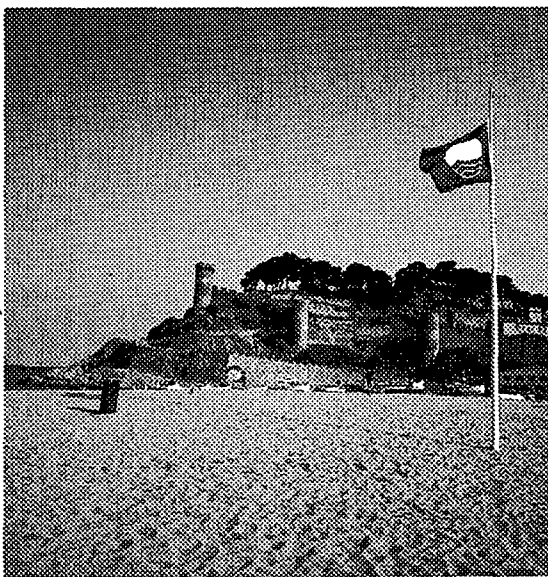
Més de 3.200 Mossos d'Esquadra

Més de 6.400 km² de natura protegida

180 parcs de bombers

Més de 45 platges amb bandera blava

Més de 19.000 places per a la gent gran

ENTRE TOTS FEM CATALUNYA CAPDAVANTERA EN QUALITAT DE VIDA.

15

15 anys d'Autonomia

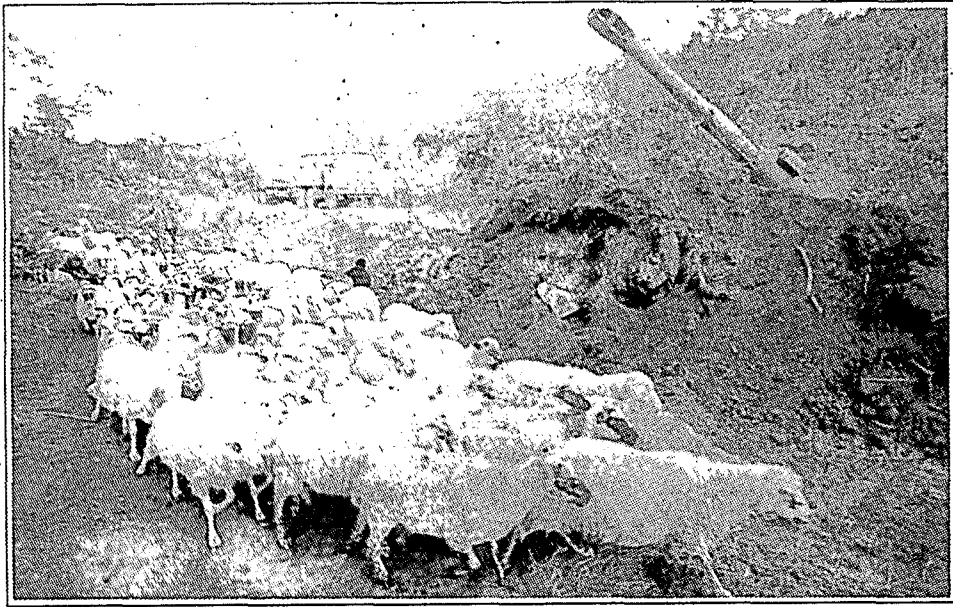
Catalunya és casa nostra. Una casa que, amb quinze anys d'autonomia, no parem de construir. Perquè sigui més acollidora, més neta

i saludable. Perquè tingui jardí. I habitacions per a tots. Fent les reformes necessàries per convertir Catalunya en un país més solidari, capdavanter en qualitat de vida.

El primer país del Mediterrani. Un país per visitar i on viure. Casa nostra.

Tots som el motor de Catalunya.

No paris.

Un pastor serbi de la zona de Krajina, pastura les seves ovelles pel mont Dinara, davant d'un canó que vetlla les posicions sèrbies que defensen la ciutat de Knin

Tadeusz Mazowiecki, antic primer ministre de Polònia, i fins ara relator de l'ONU per a l'antiga Iugoslàvia, que ha presentat la dimissió del seu càrrec

La guerra dels Balcans

Oriol Camps

No és possible eludir el tema. Cada dia omple columnes i més columnes dels diaris. Cada dia és motiu d'encesos apassionaments arreu del món, d'aquest món que diem civilitzat, però que no ho demostra gaire veient com germans es maten entre sí.

Les manifestacions que arreu es fan, però, poca cosa influiran en el conflicte si no és en el camp humanitari que aquí sí que s'ha demostrat eficaç malgrat totes les dificultats. Però sembla que tot aquest moviment d'opinió no troba prou ressò en els responsables polítics de les nacions, els quals es mouen immersos en el mar de la diplomàcia cercant arribar a bon port, arribant a acords que neixen morts perquè immediatament entren en el camp dels desacords... Sembla que hi ha indicis de rectificació i que, deixant una mica de banda les diplomàcies, sense abandonar-les, s'entra definitivament en l'acció militar. Així ho ha entès el president de Croàcia, que cansat de tantes dilacions, ha emprès una ofensiva militar contra els serbis de Kraji-

na, la regió arrabassada a Croàcia al començament del conflicte. Sembla que, de moment, té èxit, i fins i tot s'ha negat a acceptar les propostes del delegat de l'ONU, el japonès Akashi, segons el qual els serbis de Krajina estaven disposats a emprendre negociacions... «No tenim cap intenció de negociar la reintegració pacífica dels terri-

toris ocupats (...) només busquen guanyar temps!», va dir Tudjman que, segurament, acceptaria posteriorment una negociació, però des d'una posició de força.

☆☆☆

En aquests moments la qüestió encara s'ha complicat més, i ja no és Sarajevo, o Srebrenica, o Zepa el centre d'atenció.

Sinó que després de l'ocupació, destrucció, neteja ètnica d'aquesta última població, els croats s'han decidit a intervenir seriosament tant per ajudar Bòsnia en general, com per recuperar els territoris que els serbo-bosnians els varen arrabassar al començament del conflicte. Per tant, ara són diferents els fronts oberts i caldrà consultar atentament els mapes per fer-se càrrec de com van les coses. Cal posar molta atenció a l'enclavament musulmà de Bihac, zona protegida (?) pels cascos blaus de l'ONU, on operen nogensmenys que cinc faccions: Els musulmans afectes a Sarajevo, els musulmans rebels afectes al seu capdill F. Abdic, que s'han transformat en aliats dels serbis de

Refugiades sèrbies esperen assegurades en un remolc, ser traslladades als campaments de Drvar

Krajina, els serbo-bosnians de Karadzic, els croats de Bòsnia lleials a la capital, i... enmig, els 1.200 cascos blaus procedents de Bangladesh encarregats de protegir l'enclavament i d'assegurar que arribin les ajudes humanitàries...

☆☆☆

Són molt interessants, diríem que transcendentals, les manifestacions fetes pel dimittit relator de l'ONU per a l'antiga Iugoslàvia, Tadeusz Mazowiecki, ex-primer ministre de Polònia, fetes al diari espanyol *El País*, en les quals explica clarament la situació, i es lamenta de la poca consistència de l'acció internacional: «...no es va decidir defensar Zepa per creure que seria inútil... però Zepa va defensar-se per si sola durant 10 dies. La conferència de Londres, independentment de les fortes paraules que s'hi pronunciaren, s'emmarcà en una tàctica coneguda fins ara: parlar i no actuar». En les seves declaracions, Mazowiecki explica les barbaritats comeses pels serbo-bosnians d'una manera tan clara que fa posar la pell de gallina... Tampoc s'oblida l'ex-primer ministre polonès de fer una crítica de l'actuació de la ONU i de la NATO, i lamenta la manca d'unanimitat en les grans potències com Estats Units, Anglaterra i França. I sobre l'embargament d'armes a Bòsnia, diu: «No s'ha de permetre només a un bàndol el recurs a la força. Crec que la defensa de Bòsnia no és solament la defensa d'un Estat reconegut per l'ONU, sinó la defensa de l'ordre internacional la destrucció del qual suposa un gran perill. Amb la meua renúncia volia dir precisament això: no es pot permetre la mort de Bòsnia i la destrucció de l'ordre internacional».

Perspectives satisfactòries en el conflicte independentista de Caucàsia

Miquel Àngel Codina

Després de vuit mesos d'enfrontaments bèl·lics i un balanç de més de 20.000 víctimes mortals, de les quals unes 2.000 són soldats de l'exèrcit rus, sembla que la guerra a Txetxènia ha finalitzat. Les delegacions russa i txetxena van firmar el passat 30 de juliol a Grozni, capital de la petita república caucàsica, un acord militar per tal d'aturar les hostilitats. Sis setmanes d'intenses negociacions han estat necessàries per aconseguir posar fi a un conflicte que va començar l'11 de desembre de 1994 amb l'entrada de les tropes russes a Txetxènia. La pau a la república, autoproclamada independent de la Federació Russa el 1991, ja és una

realitat per a tothom... llevat del president txetxè, Djokhar Dudàiev. El líder rebel txetxè s'oposa al pacte perquè, segons assegura, els seus representants el van signar pressionats pels russos i sense el seu consentiment.

El document signat entre ambdues comissions consta de quatre punts essencials. En primer lloc, la fi immediata de la conflagració, inclosos els actes de terrorisme. El segon, els bel·ligerants han convingut a retirar-se sobre la línia de front i a respectar una franja de separació d'entre dos i quatre quilòmetres. El tercer, la retirada parcial de les forces russes i el desarmament, per etapes, de les milícies rebels. I quart, l'intercanvi de presoners. El desarmament txetxè serà vigilat, població a població, per una comissió mixta

militar conjunta i comptarà amb la presència d'observadors de l'Organització per a la Seguretat i la Cooperació a Europa (OSCE).

La polèmica qüestió sobre la independència de Txetxènia o la seva integració en la Federació Russa no es tractarà fins a la celebració d'eleccions, lliures i democràtiques, a la república caucàsica, probablement el pròxim novembre. Recentment, el Tribunal Constitucional de Rússia ha declarat legal un decret del president rus, Borís Ieltsin, que va donar lloc a la intervenció militar a Txetxènia. Una sentència que justificaria la guerra davant l'opinió pública russa. Una opinió pública que coneix ben bé la personalitat complexa, ambigua i absolutista del seu president.

Otilia Defis publica el llibre «Artur Martorell, l'Home»

El vessant humà d'un pedagog excepcional

Otilia Defis i Peix, nascuda a Barcelona, és mestra i doctora en Pedagogia. Actualment treballa a l'Escola de Formació de Mestres de la Universitat de Barcelona, pel que fa a formació inicial, i a l'Institut de Ciències de l'Educació de la mateixa Universitat, pel que fa a formació continuada. Especialitzada en el camp de l'educació infantil, ha publicat diversos llibres i articles sobre aquesta temàtica. Parlem amb la Dra. Defis sobre el seu llibre «Artur Martorell, l'Home», on ens descriu la qualitat humana com a fonament de la tasca pedagògica d'aquest educador. Una figura cabdal de la pedagogia a Catalunya.

Miquel Àngel Codina

—Dra. Defis, per què aquesta aproximació vers el vessant humà d'Artur Martorell?

—Bé, jo vaig tenir la sort de conèixer l'Artur Martorell dins l'àmbit familiar ja que la seva filla petita, Montserrat, és la meva cunyada. Això em va donar la gran oportunitat de poder copsar les seves característiques humanes —posseïa un tarannà força especial i unes qualitats molt rellevants— que el feien ser diferent de la resta d'individus que havia conegut fins aleshores. En conseqüència, em va interessar dur a terme, anys més tard, un estudi seriós sobre la seva vida i la seva obra.

—De quina manera es va materialitzar aquest interès?

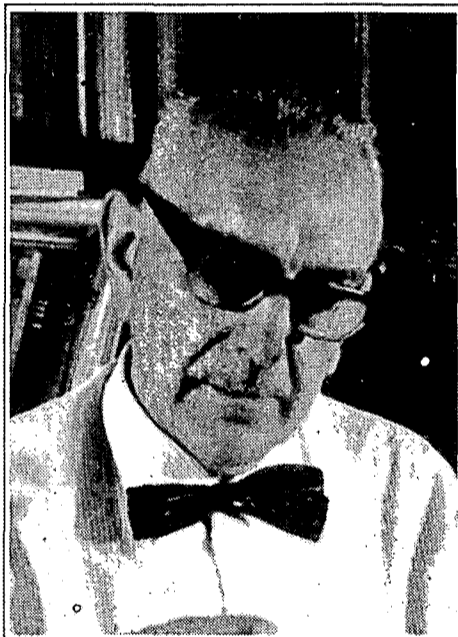
—L'any 1973 —en Martorell havia mort el 1967— vaig fer una petita recerca com a treball de curs

sobre la renovació pedagògica catalana a començaments de segle perquè m'adonava que es parlava poc de la formació dels mestres. Va esdevenir un primer contacte, a nivell professional, amb la figura d'Artur Martorell. Més endavant, vaig realitzar una recerca més completa, junt amb un company de curs, per a la tesina de llicenciatura en Pedagogia que la vàrem titular *Artur Martorell, l'Educador*. La nostra hipòtesi de treball se centrava en què Martorell era més que un mestre: era un educador en el sentit més ample del terme. Posteriorment, la tesi doctoral vaig centrar-la només en el seu vessant humà. Aquesta tesi va merèixer el premi Flos i Calcat de l'Institut d'Estudis Catalans el 1989, en la seva primera edició. El llibre *Artur Martorell, l'Home* recull tots els elements

substancials d'aquella tesi.

—Defineixi'ns a grans trets la figura d'Artur Martorell.

—L'Artur Martorell era una persona que va exercir al llarg de tota la seva existència la professió de mestre però, segons el meu parer, encara que no hagués estat mestre d'escola també hauria ensenyat. Era un educador per excel·lència. Mai no dogmatitzava, no era un teòric de l'educació. La seva obsessió era despertar consciències en els infants. Volia que els nens i les nenes que estaven al seu voltant veiessin, visquessin i gaudissin de tot allò que la vida els oferia. En definitiva, que sapiguessin aprofitar, fins i tot, aquelles

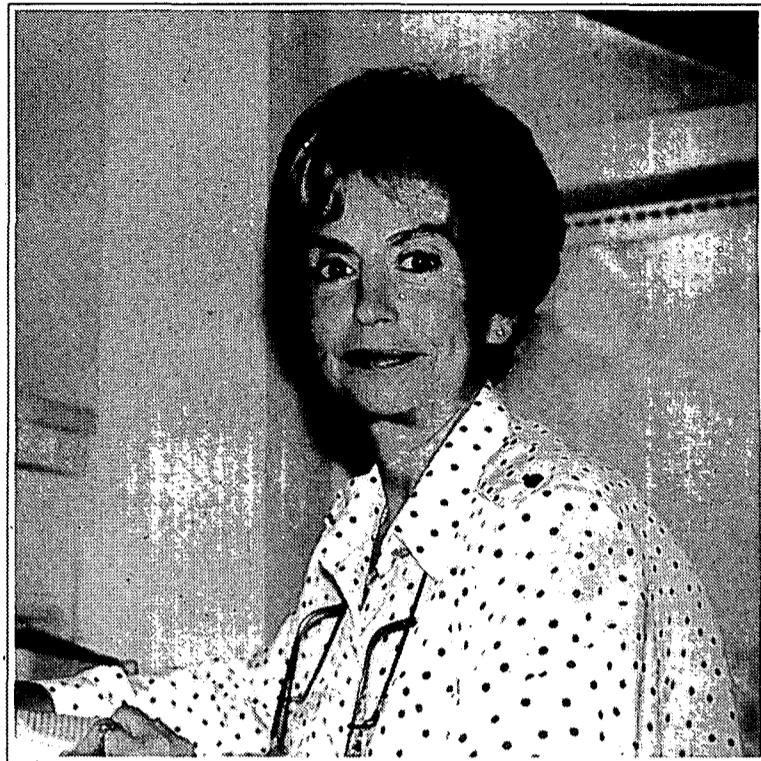

Artur Martorell va desenvolupar una fecunda tasca pedagògica i fou considerat «mestre de mestres»

petites coses que generalment no se'ls dona massa importància. Els engrescava perquè tinguessin interès d'aprendre coses noves. Martorell tenia la humilitat de reconèixer que els educadors no podem ensenyar tot de tot. Reconeixia que calia, com a mestres, proporcionar als alumnes les eines, els mecanismes i els hàbits de comportament adients per tal que ells sols, en el futur, poguessin utilitzar-los i seguir aprenent, construint el seu propi saber.

—Quines van ser les línies directrius de la seva labor pedagògica?

—L'eficiència d'aquest il·lustre mestre va residir en les seves qualitats humanes que esdevingueren el fonament de la tasca docent que va desenvolupar. Artur Martorell

Otilia Defis, mestra i doctora en Pedagogia

va estudiar a l'Escola de Mestres de Joan Bardina (hi ingressà l'any 1906), on va aconseguir una formació, certament, privilegiada. Era una persona plural quant a les

seves capacitats (música, dibuix, cant, manualitats, etc.) i, per tant, va incidir en molts àmbits. Podríem dir que sabia una mica de tot però amb el màxim de seriositat i rigor, no de manera superficial. Les seves aptituds les treballava dia a dia, perfeccionant-se constantment, i les posava al servei dels altres. A més, cal destacar que va viure una època —el primer quart del segle XX— en el qual hi va haver un esclat sòcio-cultural extraordinari que va deixar empremta al camp de les lletres, les ciències, les arts, l'ensenyament... Es va bellugar en unes coordenades força riques en tots els sentits i, el més important, les va saber aprofitar. Artur Martorell

escapa a totes les etiquetes possibles. No se'l pot etiquetar.

—Vostè el va conèixer personalment. Faci'ns una descripció de la seva personalitat.

—Era molt responsable, treballador, organitzat, rigorós, respectuós, esperançat, d'una sensibilitat molt receptiva, crític amb sí mateix, autoexigent i reflexiu. Moltraller i d'una mirada ben viva, posseïa una profund esperit religiós. Sempre estava obert a escoltar tothom. Una persona integradora. Això, fins i tot, ha quedat palès amb els actes que tingueren lloc per commemorar el centenari del seu naixement (1894-1994).

—Quines són les ensenyances, Dra. Defis, que ha après de l'estudi de la semblança biogràfica i professional de Martorell?

—Artur Martorell és un gran ideal per a tots aquells que tenim alguna responsabilitat en el món de l'ensenyament. Darrera la validesa d'unès tecnologies adients i novedoses, és imprescindible que sempre estiguem al servei d'una visió molt més àmplia: la formació de la persona com a ésser plural amb moltes dimensions. No només podem conformar-nos amb l'aprenentatge d'unes determinades àrees del saber. Per assolir l'educació integral dels alumnes, cal estimular-los perquè siguin capaços d'anar-se fent a sí mateixos. La figura de Martorell no pertany al passat sinó que és avui dia absolutament moderna, transferible i model vàlid dins el nostre context. Per exemple, quan estava a les Escoles del Patronat Domènech va incorporar la lectura dels diaris a l'aula perquè considerava que la tasca docent podia aprofitar esdeveniments d'actualitat com a punt de partida per als aprenentatges.

—Vostè qualifica l'Artur Martorell en el seu llibre com a «mestre de mestres». Una expressió que dona noció de la seva importància cabdal dins el camp de la pedagogia a casa nostra.

—Sí, sense cap mena de dubte. L'any abans de morir, Martorell va participar a la primera Escola d'Estiu Rosa Sensat. Era capaç de proporcionar els continguts idonis segons les necessitats del grup de persones que assistien als seus cursos i, a més, en el moment històric pertinent. Moltes persones van pel món amb els ulls i les orelles obertes però sense mirar i escoltar. Artur Martorell intentava percebre-ho tot intensament i positivament. Un dels seus trets característics.

IMPORTANT PUBLICACIÓ PER A LES COMUNITATS CRISTIANES DE CATALUNYA

PREGUEM AL SENYOR

Pregàries dels fidels per a totes les festes i tots els dies ferials, preparades per Mn. Pere Farnés

- Fórmules pròpies per a tots els diumenges i festes.
- Col·lectes conclusives pròpies per a cada diumenge, amb al·lusió al missatge del dia.
- Pregàries per a totes les solemnitats i festes del Calendari universal, i textos propis per a les de Catalunya.
- Formularis per a les festes de les principals famílies religioses amb cases a Catalunya.
- Breus intencions per afegir a la pregària ferial de totes les memòries obligatòries.
- Pregàries per a les misses rituals, per a les necessitats ordinàries i extraordinàries de l'Església, per als aniversaris, per diverses necessitats dels fidels i de la societat.
- Diverses celebracions de difunts.
- Peticions per afegir en determinades circumstàncies.
- Formularis breus per a les misses amb nens.
- Fórmules melòdiques per a la pregària universal.

Format: 17 x 24 cm. 479 pàgines. P.V.P.: 3.500 ptes.

—De venda a les llibreries—

EDITORIAL REGINA, S. A. Mallorca, 87-89 - 08029 Barcelona

Ciència

FRANCESC NICOLAU

Professor de la Facultat
Eclesiàstica de Filosofia
de Catalunya

Els elements que componen el cosmos

42. El calci, tan important per a l'esquelet

Humphry Davy (1778-1829) el mateix any de 1808 en què havia aïllat l'estronci, el bari i el bor va obtenir encara un altre element: el calci. Aquest metall és del grup IIA i dels anomenats alcalinoterris com l'estronci i el bari, i el més important dels tres: és totalment imprescindible per als éssers vius, sobretot en la formació de l'esquelet, és l'element més abundant a l'escorça terrestre, després de l'alumini i el ferro, ja que constitueix el 3,63% del terra que trepitgem, i els seus compostos tenen una gran multitud d'aplicacions. Però com que en la naturalesa es troba sempre combinat formant substàncies no gaire fàcils de descompondre, calgué esperar el 1808 perquè aquest element aparegués com a tal als ulls humans:

La cosa va venir de la calç

Els llatins van posar el nom de *calx* (gen. *calcis*), mot emparentat amb el grec *khalix*, a la pedra blanca que ara anomenem calcària (o calcita quan és ben cristal·litzada). Curiosament el mateix mot llatí designava el taló o el peu

d'una persona (o d'un animal), i d'aquest significat es deriva calçat, calçar, calcès, ... Es tractava de dues paraules d'origen diferent. Ara bé, sembla que ja en temps prehistòrics l'home havia descobert que escalfant pedres calcàries es transformen en una pedra més blanca encara, que té la qualitat de dissoldre's quan es posa en aigua bo i desprenent molta calor, i barrejada amb sorra fa una argamassa que pot servir per a la construcció de cases. Com hom sap, el que s'obté escalfant roca calcària és el que ara en diem calç (és l'òxid de calci, resultat de la descomposició del carbonat de calci, que és la pedra calcària). Plini en deia *viva calx* i de la massa que en resultava de posar-la en aigua *extincta calx* o *macerata calx* (és hidròxid de calci; ara se'n diu calç morta o amarada o apagada; mentre que de la *viva calx* encara se'n diu sovint calç viva, si bé és més freqüent anomenar-la simplement calç; com també ja es deia de vegades calx en llatí). Actualment d'escalfar un mineral per a obtenir-ne un producte de descomposició en diem *calcinar*, terme que clarament ve de calç, és a dir vol dir «escalfar tal com es fa per obtenir la calç».

A més de les calcàries (o mineral calcita) hi ha a la natura molts altres compostos de calci: el guix n'és un; és sulfat de calci amb dues molècules d'aigua de cristal·lització. També era molt conegut de l'antiguitat. En llatí en deien *gypsum*, derivant-ho del grec, i d'aquest mot ve el nostre guix, però no directament sinó a través de l'àrab, segons ens diu Joan Coromines. Una varietat del guix és l'alabastre, que no és altra cosa que guix molt pur i translúcid. El mineral anomenat *anhidrita* és guix sense les molècules d'aigua que hem dit. Calcinant una mica el guix perd una de les molècules d'aigua i així se'n fa l'escaiola que tothom sap que va molt bé per *enguir* un braç o una cama quan s'ha trencat un os. - Un altre compost del calci és l'*espat fluor* (ara és més corrent dir-ne *fluorita*) que és un fluorur de calci. Aquest mineral d'aspecte petri (d'aquí el nom d'*espat*) posat al foc es fon a temperatura relativament baixa, i polvoritzat i mesclat amb altres minerals metal·lífers fa que el conjunt tingui un punt de fusió més baix, cosa que afavoreix l'extracció del metall amb estalvi de temps i combustible, segons explicava ja Georg Baur (G. Agricola, 1494-1555), que va ser qui li posà el nom d'*espat fluor* perquè feia *fluir* més ràpidament els metalls. - Un altre mineral de calci és l'*aragonita*, que és carbonat càlcic com la calcita però cristal·litzat diferent; i per això es considera mineral distint. Les conquilles d'ostres, pètxines, musclos i molts altres minerals marins són d'aragonita. Calcinant quantitats de conquilles també els antics ja obtenien la calç. - I encara podríem citar altres minerals de calci: l'*apatita*, que s'anomena així, del grec *apate*=engany, perquè enganya, és a dir, es

Que en són de variades, Senyor, les
vostres obres, i totes les heu fetes amb
saviesa. La terra és plena de les
vostres criatures.

(Salm 103,24)

pot confondre fàcilment amb altres minerals; és un fluofofosfat de calci; la *wollastonita*, silicat de calci, *dolomita* carbonat doble de calci i magnesi, la *scheelita* (dedicada a Scheele), volframat de calci, ...

Obtenció del calci i aplicacions

El 1782 Tabern O. Bergmann (1735-84) afirmava que la calç havia de ser un element nou, diferent de tots els coneguts fins aleshores. També ho cregué així Lavoisier, que va posar la calç com a substància simple terrosa en la seva llista de 33 elements. Però H. Davy va opinar que seria un òxid d'un metall i que, com els altres òxids que ja havia descompost, també el podria descompondre amb el corrent elèctric. Però aquí es trobà amb una dificultat: si posem la calç viva a l'aigua reacciona ràpidament i al cap de pòc és calç apagada, i ja no se li pot aplicar l'electròlisi. Com fer-ho? I Davy resolgué el problema posant la calç polvoritzada barrejada amb mercuri, que ja condueix el corrent. I la cosa tingué èxit: la calç es descompongué i un nou element metàl·lic entrava en el món de la ciència; no gaire pur encara, però demostrava que la calç era efectivament un òxid. Davy posà el nom de *Calcium* (calci, en símbol Ca) al nou element, derivant-lo, és clar, de calç.

Poc després el suec *Berzelius* realitzava la mateixa proesa que Davy. Però ni ell ni l'anglès van poder aconseguir-lo pur. Calgué esperar el 1854, any en què *Bunsen* i *Matthiesen* el van aïllar del clorur càlcic. Ara ja es pogué veure ben bé com és: blanc d'argent, molt dúctil i mal·leable i de densitat 1,55.

Com que el calci s'oxida molt de pressa es fa servir com a reductor de molts òxids d'elements no metàl·lics i d'alguns metàl·lics. Però, fora d'això, en estat metàl·lic té un ús molt restringit. Són els seus compostos que tenen multitud d'aplicacions. Ja hem parlat de la calç. També sabem que el guix serveix per a la construcció i altres serveis. Els fosfats de calci són imprescindibles en agricultura. I recordem encara el carbur càlcic que s'ha usat durant segles per a la il·luminació: els llums de carbur que potser encara haurem vist en alguna masia quan no li havia arribat l'electricitat.

I acabem recordant que el calci és un element dels més imprescindibles per als organismes vius. Concretament en l'home ocupa un 1,6 del cos, i es troba sobretot en l'esquelet, a part d'altres funcions importants. Perquè no en tinguem deficiència cal recordar que ens el proporcionen les verdures en general i la llet i els seus derivats com el iogurt i el formatge. No oblidem, doncs, aquests aliments en la nostra dieta.

CATALUNYA CRISTIANA

Pulgarí 5-7
08014 Barcelona

CATALUNYA CRISTIANA nasqué ara fa 16 anys i, malgrat les dificultats, ha esdevingut un fet i una realitat amb què molts ja comptem, i no en podem prescindir.

CATALUNYA CRISTIANA actualment Fundació de l'Arquebisbat de Barcelona, no es vol limitar a aquesta diòcesi, sinó que vol aprofundir la seva vocació de servei a totes les diòcesis catalanes.

CATALUNYA CRISTIANA se sent cridada a esdevenir vincle d'unió de tots els catòlics de Catalunya, obrint-se a tots els sectors de la nostra Església.

CATALUNYA CRISTIANA per tant, no es vol quedar on és. Vol renovar-se amb el vostre ajut. Us demanem la vostra subscripció.

SUBSCRIVIU-VOS A CATALUNYA CRISTIANA!

Nom Adreça

Població D.P. Província Tel

Se subscriu a "CATALUNYA CRISTIANA" català/castellà per l'import anual (52 números) de 9.880 ptes.
 semestral (26 números) de 4.940 ptes.

El pagament de l'esmentada subscripció el faré mitjançant

domiciliació bancària xec nominatiu que adjunto
(en aquest cas empleneu l'ordre de domiciliació)

Data

Signatura del subscriptor

ORDRE DE DOMICILIACIÓ

Banc / Caixa Agència

Adreça

Senyors,

Els prego que, a partir d'ara i fins a nou avís, paguin els rebuts que els presentarà FUNDACIÓ CATALUNYA CRISTIANA per la meua subscripció a "CATALUNYA CRISTIANA" amb càrrec al meu compte corrent/líbreta

Entitat Oficina DC Compte

Data

Signatura del titular del compte/líbreta

Un oasi d'estiu al Solsonès

Concerts d'agost al Miracle

SANTUARI DEL MIRACLE.— Ens han assabentat que «Musicalia Jove del Solsonès» anunciava uns concerts d'estiu per tal de «proporcionar un element cultural més —música clàssica en sentit força ample— a una comarca força pobra en aquest sentit... i per tal de revaloritzar un espai bonic i acústicament immillorable com és la plaça del Santuari del Miracle... pensant en grups de joves

intèrprets, sense però, renunciar ni a la solvència professional ni a la qualitat artística».

I hem pensat que la idea valia la pena de ser divulgada tant pels seus propòsits com per les realitats ja anunciades per enguany i per això li hem fet al P. Daniel Codina, monjo benedictí d'aquella Comunitat i gran expert en el tema de la música, unes preguntes que ell amablement ens ha contestat.

Lluís Badia i Torras

—He vist en els programes dels concerts que els organitza un ens que s'anomena «Musicalia Jove del Solsonès». Es tracta d'alguna nova entitat que ha nascut o que voleu que neixi? En tot cas, qui la forma o la formaria?

—Més que una nova entitat or-

ganitzadora —que en aquest cas està, de fet, integrada per l'Ajuntament de Riner i la Comunitat benedictina del Miracle— es pensa en un fet musical per a joves intèrprets i per tal de dotar amb més elements culturals una zona més aviat pobra en aquest aspecte musical. Si aquest projecte pot tenir arrelament i continuïtat, no s'exclou la creació d'una entitat patrocinadora amb elements afe-

gits o diferents dels que ara l'integren i que cerquin uns mitjans econòmics segurs de finançament.

—Penseu que Musicalia pot tenir altres activitats durant l'any, com cant coral, sardanes, altres concerts musicals a més dels de l'estiu, etc.?

—De moment no s'hi ha pensat, però, certament, no s'exclou.

—Quina intervenció (decisi-

va o complementària) hi té la Comunitat del Miracle?

—En aquest cas es pot dir que la idea l'ha proposada la Comunitat benedictina i l'ha assumida l'Ajuntament, el qual ha intervingut activament en la recerca de les subvencions i en les altres activitats de tipus pràctic i organitzatiu. La Comunitat benedictina és la que ha buscat els intèrprets i, amb ells ha confec-

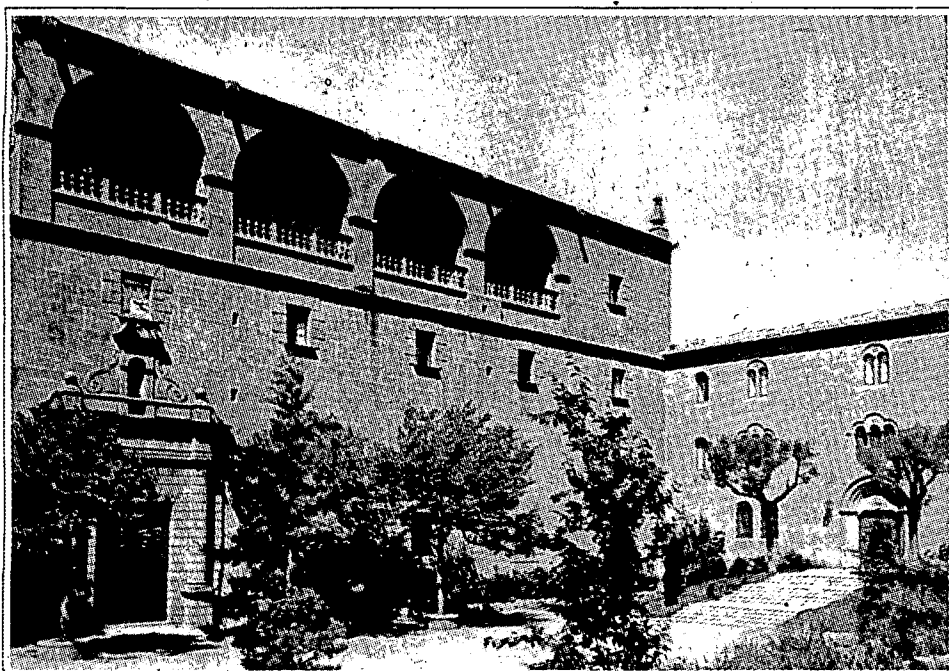
cionat i s'ha responsabilitzat del programa que us presentem.

Per accentuar més el càire familiar i d'amistat segons diuen els organitzadors —i jo diria l'originalitat— s'inclou amb l'entrada (500 pessetes) un ressorpó per a tothom al final. Desitgem molt d'èxit a aquesta iniciativa i que sigui la llavor de més activitats culturals al Santuari de la Verge Nena.

PROGRAMA

I Festival de Música clàssica al Santuari del Miracle

Dies 3, 10, 16 i 23 d'agost, a les 10 del vespre

Els concerts tindran com a escenari la plaça del Santuari del Miracle

Dia 3.— Orquestra de Cambra de Cervera, amb la soprano Virgínia Parramon, dirigits per Manuel Valdivieso, antic escolà de Montserrat. Temes d'E. Elgar, Eduard Toldrà i I. Janacek. Des de la seva constitució l'any 1986, aquesta formació ha tingut intervencions arreu d'Europa i en nombrosos pobres de les comarques de Catalunya i altres parts de la península. Els autors que integren aquest programa, tots tres contemporanis, volen expressar una mica la idea dels nacionalismes europeus. Eduard Toldrà no podia faltar-hi en aquest any centenari del seu naixement.

Dia 10.— Concert de piano a càrrec de Miquel Villalba que, format a l'Escolania de Montserrat, i al Conservatori Superior de Música de Barcelona, actualment treballa sota la direcció del prestigiós mestre belga Frédéric Gever. Oferirà peces de Haydn, Frederic Mompou, Debussy i Prokofiev. El programa que presenta és variat i atractiu.

Dia 16.— El conjunt coral *Ars ad libitum* és format per Mireia Bonet (soprano), Pilar Rovira (alto), Montserrat Bertral (mezzo-soprano), José Pizarro (tenor), Jordi Blancafort (baríton) i Ferran Quiroga (tiorba). Faran un recital de cançons del Renaixement i del Barroc amb especial atenció a Claudio Monteverdi. És un petit conjunt de cambra que té ja una llarga llista d'actuacions en el seu historial. Els cinc joves integrants són de Sabadell i els acompanya Ferran Quiroga, nascut a l'Uruquai i que actualment és professor superior de guitarra al Conservatori Superior Professional de Sabadell.

Dia 23.— El conjunt *Bàrquino Trio* amb flauta, baix continu, violonçel i clavicèmbal, interpretarà obres de Händel, Rameau, Locatelli, Bach i Simonetti. És un grup integrat per tres joves músics de sòlida formació cadascun dintre de la seva especialitat. Tenen ja una llarga experiència concertística o més de la del professorat que exerceixen en diferents centres musicals. El seu programa se centra en la música de cambra barroca.

La sardana i la dansa

ment de Cultura, van acordar convocar un concurs d'interpretació per cobles joves que s'ha denominat Primera Mostra de Cobles Joves.

El dia 27 de juliol, a Vilanova i La Geltrú, i dintre el Quinzè festival Internacional de Música Popular i Tradicional que s'ha celebrat a la població, es va fer el concert de presentació de les cobles finalistes de la Mostra, i també es va conèixer les puntuacions obtingudes. Quan escrivim aquest comentari no s'ha celebrat encara el concert, però podem anunciar que s'haurà valorat tres aspectes: la interpretació conjunta de la cobla; l'instrumentista de tenora i la interpretació d'una peça no sardana però interpretada per la cobla. Podem també anunciar que les cobles que han quedat finalistes després del criteri del Jurat nomenat per aquesta Mostra, han estat la Blanes, la Jovenívola d'Agramunt i La Bisbal Jove.

Primera Mostra de Cobles Joves

Josep Ventura

En el global del moviment sardanista gairebé es pot assegurar que el fet més remarcable, i fins i tot insòlit, ha estat la proliferació de cobles que a vegades s'hauran considerat com a infantils o, quan els infants creixen, com a juvenils, o d'altres ja formades directament amb estudiants.

Són plantilles que estant exposades a molts inconvenients, no sempre desagradables. Poden ser inconvenients, per exemple, unes interpretacions massa fluixes, la incorporació d'algun element destacat a altres formacions, els estudis que també poden privar la llibertat d'acció que necessita un músic, la majoria d'edat que van

adquirint si la formació es manté... No obstant i això les cobles juvenils són avui possiblement més del cinquanta per cent del total del cens de cobles i han resolt molts problemes i han obert molts camins d'esperança. Quan han treballat acceptant la definició de planter de músics, concepte que molts promotors d'aquestes cobles no han acceptat, llavors la seva feina ha estat —és— un doll abundant pel bé de la sardana.

I dintre aquesta abundor ha sortit la idea que avui s'aplica a moltes activitats: la competició. Així la secretaria general de Joventut del departament de Presidència de la Generalitat de Catalunya i el Centre de Promoció de Cultura Popular i Tradicional Catalana del departa-

GESTIÓ

COMPRA - VENDA

VALORACIONS

TRANSACTIONS

IMMOBILIÀRIES

ASSESSORS DE CONFIANÇA

EUROBASE - 3

BALMES Nº 152, TEL. 415 57-33

IMMOBILIÀRIA

Salvador Alavedra publica un llibre sobre l'obra mestra de Joan Monpeó

El retaule del Sant Esperit, una joia artística a redescobrir

F. Torrella Niubó

La Caixa de Terrassa, que ha participat plenament en el 400 aniversari de la nostra basílica del Sant Esperit, ha culminat la seva contribució amb l'edició del llibre que ens ocupa: una detallada descripció del retaule barroc de Joan Monpeó, situat a l'altar major d'aquesta basílica.

Els habitants de Terrassa hem tingut la fortuna que la història, l'anècdota, l'art i la recreació d'aquella singular peça d'art ens fos descrita amb estil erudit, investigador i, alhora, familiar —quasi col·loquial—, per la ploma del nostre conciutadà, expert en història local, Salvador Alavedra Invers. No fa molt temps que llegiem l'edició de la Caixa terrassenca sobre Jaume Huguet, una obra amena,

com una novel·la, però al mateix temps molt documentada i sorprenent en les seves deduccions i conclusions, a través dels estudis del professor Sureda. Ens ha semblat que transcorriem per la mateixa ruta, els mateixos mètodes i el mateix encert. Alavedra, canviant el personatge del segle XV per un altre —Monpeó i, després, el seu fill Josep—, ens ha fet cavalcar pel barroc entre els segles XVII i XVIII.

Un ardu treball d'investigació

Salvador Alavedra és un investigador pacient —aquesta obra li ha suposat anys de recerca—, un bon narrador i un excel·lent dibuixant, amb obres diverses en el seu currículum i, entre elles, recordem les referents a l'altar de Sant Pere i les

ceràmiques del claustre de l'antic Hospital. En totes elles ha combinat l'elegància expositiva, erudició i amenitat.

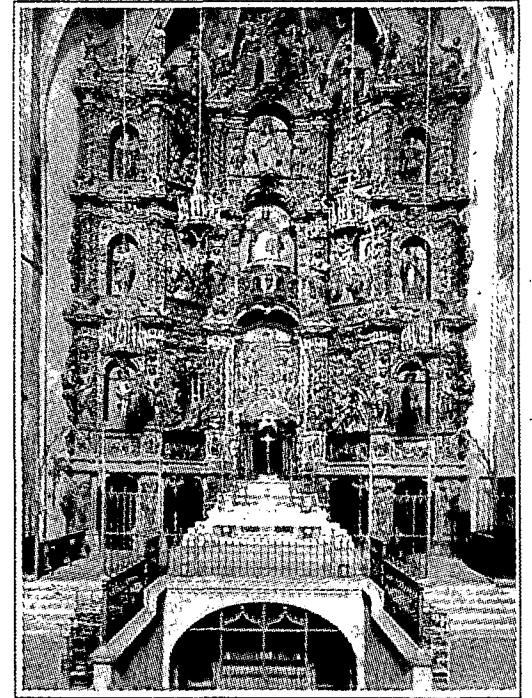
Alavedra, lliurat i il·lusionat, s'ha compenetrat —quasi reencarnat— en la figura i personalitat de Joan Monpeó, l'escultor de talles que es va fer mestre, i per això ens ha pogut recrear i redescobrir la seva gran obra del retaule barroc terrassenc, en el que tant ell com el seu fill treballaren més de 30 anys. A l'obra, l'autor es va reproduir a si mateix en un humil racó del Sant Sopar i va voler ser enterrat en un altre humil racó del temple terrassenc.

Biografia del mestre

Per tal de poder comprendre millor tot això, Alavedra ens traça la biografia del mestre, buscant

dades a Barcelona i a Reus. Així mateix, ha de rompre una llança a favor de l'art barroc, ha de trobar les motivacions que van impulsar la pacient obra de l'artista al llarg dels anys, una magna obra que va quedar inacabada i sense pintar fins al seu incendi de l'any 1936.

L'interès d'Alavedra se centra en l'examen minuciós, detallat, de les característiques de contracte que Monpeó va subscriure per realitzar la seva gran obra, el 1699, amb el Consell de la Universitat de la vila de Terrassa. El que havia de ser una obra realitzada en 18 anys, es va allargar i no es va acabar fins que van transcórrer 30 anys. Però valgué la pena i la prova d'això es

El retaule del Sant Esperit, una obra mestra de l'art barroc

troba en la part central del llibre on l'autor ens explica, al llarg de més de 50 pàgines, tots els detalls del retaule: els atlants, els plafons, els tabernacles, les capelletes, les fornícules, les columnes, les imatges, els ornaments vegetals, els medallons, les figures, etc., comparat amb altres mostres de l'època existents i documentat amb una extensa bibliografia. Un gran llibre per a un gran tema.

Consells per un estiu sa

La pell de l'home modern no està ben cuidada. El seu bon estat depèn tant d'una alimentació equilibrada com de les precaucions externes. Cal fer treballar la pell. Hom diu que l'òrgan que no s'exercita ni es cuida, s'atrofia. Com n'hem de tenir cura? Les exposicions al sol són molt necessàries però cal que siguin cautes. La pell compleix una funció endocrina, per la qual cosa la persona que no pren mai el sol no pot estar completament sana; ara bé, cal evitar «torrar-se com a gambes», ja que només s'aconsegueix castigar la pell deshidratant-la, envellint-la i arru-

gant-la. Una manera de poder prendre el sol protegint la pell i facilitant el bronzejat amb una recepta casolana, és la següent: 10 cullerades d'oli de sèsam, 3 cullerades de salsa de soja (o Tamari) i el suc de mitja llimona.

A més de prendre el sol, és convenient també: una sauna setmanal amb les dutxes corresponents, friccions fredes al matí amb aigua i vinagre de sidra, deixar que la pell respiri durant la nit, banys d'aire i la utilització del poder curatiu de l'argila.

Quan us dutxeu amb aigua calenta, acabeu amb aigua freda. Feu pràcti-

ques d'hidroteràpia habitualment, com respatllar-vos la pell amb un respall de cerdes naturals que ha d'ésser tant suau com una brotxa d'afèitar, així aconseguirem una bona regeneració de la pell.

Com havia esmentat abans, l'argila ens proporcionarà uns poders molt beneficiosos per a la nostra pell, ja que l'objecte d'aquesta (a l'igual que el de les fruites i verdures), és el de netejar i purificar el nostre organisme, especialment la sang i així mateix també la nostra pell.

L'argila la podem utilitzar tant per

ús intern com per ús extern. Per l'ús intern cal saber-ne escollir el tipus (ja que hi han diferents classes d'argila: argila verda, vermella, groga, grisa, blanca, etc.) deixant-te aconsellar per al teu metge o persona especialitzada en el tema. I per ús extern podem fer unes màscares de neteja que ajudaran a nutrir i regenerar la nostra pell.

Els exercicis més recomanables per la nostra bellesa són: nedar, córrer, caminar, etc. Així doncs recordeu que la dieta no substitueix l'exercici, i que l'exercici no substitueix la dieta; i aquests dos punts seran la base per a poder matenir i lluir una pell bonica i sana.

Emília Mas i Ortega

EL MENÚ DE LA SETMANA

Plat únic

AMANIDA COMPLETA

Ingredients:

- 1 cullerada de germen de blat
- 100 gr. d'enciam
- 50 gr. d'api
- 1 ceba petita tendra
- 100 gr. de pebrot
- 150 gr. de poma
- 4 xampinyons
- 1 cullerada de julivert picat
- 100 gr. d'alvocat
- 1 cullerada sopera de salsa de soja Tamari

Preparació:

Netegeu i talleu a làmines fines l'enciam, l'api i la ceba, trossegeu la poma a daus, sense pelar després d'haver-la rentat bé, talleu igualment a daus l'alvocat i el pebrot. Barregeu el germen de blat amb el julivert i la salsa Tamari, afegiu a aquesta salsa els xampinyons ben picats i afegiu-los sobre l'amanida barregrant-ho bé.

Postres

INFUSIÓ AMB MEL

Ingredients:

- Infusió de comí i menta
- Una culleradeta de 10 gr. de mel

Preparació:

Prepareu una infusió concentrada, de comí i menta, i endolciu-la amb mel.

Cal. = 282, Gr. Proteïnes: 13
Gr. de Lípids: 9,
Gr. de Glúcids: 38

Cinema

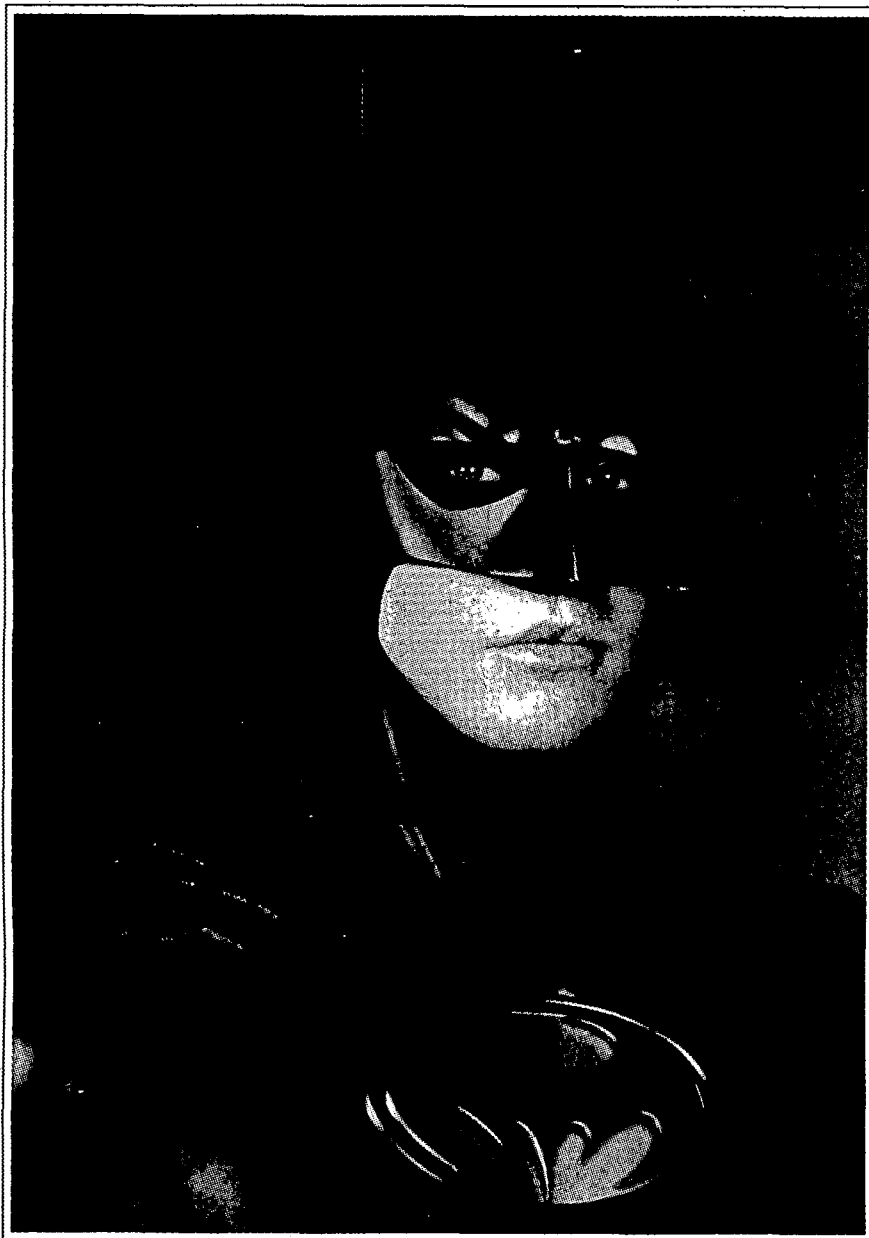
Batman Forever

Director: Carlos Saura. Intèrpretes: Paco de Lucía, Manolo Sanlúcar, Joaquín Cortés, José Menese, Remedios Amaya, Aurora Vargas.

J.J. Martín
(Aceprensa)

Nova aventura del popular justicier dels còmics de Bob Kane. Aquesta vegada lluita amb Dos Caras, un psicòpata obsessionat amb assassinar-lo, y amb Enigma, un inventor neuròtic que s'apodera de les ments de la gent a través de la televisió. Batman comptarà amb l'ajut de Robin, un jove acròbata que anhela venjar l'assassinat de la seva família.

Llevat dels nous personatges, aquest tercer capítol afegeix poca cosa als anteriors: més humor, una més gran atenció al personatge de Bruce Wayne, certa crítica a la cultura televisiva... La resta és molt semblant: posta en escena trepidant, bella estètica expressionista, espectaculars efectes especials, algun detall frívol, molta violència *de gènere* i una inesgotable partitura musical. Com sempre, el menys lograt és el guió, sovint incoherent i difícil de seguir.

Crònica televisiva

L'inesgotable bagul dels records

Miquel Àngel Codina

L'escriptor català Joan Perucho escriu a *Museu d'ombres* que «El record és quelcom com ara un mirall tornat als orígens, el punt d'arrencada del camí que ara, a la fi, hom endevina on duu. Tot sembla una mica boig, absurd. En l'argent viu d'aquest mirall poden sorgir moltes coses...». Certament, un bon grapat de records sorgeixen quan hom es capbussa de ple dins el bagul dels records, font inesgotable de la memòria tant individual com col·lectiva.

La petita pantalla ens ofereix per a aquest sufocant estiu dos recorreguts nostàlgics en el temps. *Quin any va ser?*, presentat per Constantino Romero i dirigit per Josep Maria Mainat (sí, el de La Trinca), és un concurs que aparella dosis d'entreteniment i de cultura. S'emet els divendres al vespre, a TV3. Cada setmana, tres parelles de concursants han de contestar tota una sèrie de preguntes —el nucli argumental de les quals són esdeveniments cabdals dels darrers cinquanta anys— formulades a partir d'imatges de vídeo. El *quid* de la qüestió consisteix en encertar la data exacta en què es van produir aquests episodis fonamentals de la nostra memòria històrica. La parella que aconsegueix superar les tres proves eliminatòries té opció a tornar la setmana següent. Amb aquesta nova producció, Constantino Romero torna a TV3, on l'estiu passat ja presentà *Nit de misteri*.

Per la seva banda, Televisió Espanyola emet els diumenges a la tarda, pel seu segon canal, *Cuéntame cómo pasó*. L'espai, presentat i dirigit per Rafael Turia, recorda diferents fets que van caracteritzar els decennis dels seixanta i els setanta com, per exemple, el naixement de la televisió a Espanya, el fenomen dels 600, la construcció del mur de Berlín, el maig del 68 o l'arribada de l'home a la Lluna. El programa compta amb actuacions musicals que rememoren velles cançons, imatges dels arxius de TVE i del NO-DO, convidats famosos que van viure aquella època i joves que donen el seu parer sobre el que els ha estat transmès d'aquestes dècades. Com cantava Karina a la popular cançó *El baúl de los recuerdos*, «tomar la vista enrera és bo a vegades». La programació televisiva opina el mateix.

Veus d'Església

TELEVISIÓ

TV2

Dissabte 12.00 *Últimas preguntas*.

Diumenge 11.00 *La Missa*: amb la participació de la Comunitat Parroquial de Dosrius (Maresme, arquebisbat de Barcelona), sota la direcció de Pelegrí Bernal; (director i celebrant habitual: Mn. Manuel Valls i Serra; coordinador: Jaume Planas i Pahissa).

12.00 *Pueblo de Dios*.

Dimarts 11.00 *El día del Señor*: Des de la Parroquia de la Asunción de Ntra. Sra. de Esquivias (Toledo).

CANAL 33

Signes dels temps: No hi ha programa fins al setembre.

TELEVISIÓ DE MATARÓ (Canal 64)

Creure avui: No hi ha programa fins al setembre.

RÀDIO

FUNDACIÓ MISSATGE HUMÀ I CRISTIA

RÀDIO ESTEL (Barcelona: FM 106.6)

Cada dia:
de 07.00 a 22.00h.: Cada quart d'hora, butlletins d'informació: general, serveis, d'Església i cultura. Comentaris, cada mitja hora, després de la informació general i d'Església. Comentaris de l'Evangeli a les 7.30 i 21.30.

00.30 *Dietari de música i músics.*

00.35 *Ràdio Vaticana.*

00.55 *Espurna d'alba.*

Dilluns

22.05 *Diàleg d'Església*

22.30 *Vida sana.*

23.00 *Panorama de cinema.*

00.00 *Sons i ressons.*

Dimarts

22.05 *Versió original.*

22.30 *Perfil.*

23.00 *Temps d'acció.*

00.00 *Novetats a cau d'orella.*

Dimecres

22.05 *Els veïns de l'escala.*

22.30 *Converses amb la ciència.*

23.00 *Panorama cultural.*

00.00 *Nit d'estels.*

Dijous

22.05 *De persona a persona.*

22.30 *Temps de Paraula.*

23.00 *La família per dins i per fora.*

00.00 *Deliciosament instrumental.*

Divendres

22.05 *Set dies a l'Església.*

22.30 *Caixa de sastre.*

23.00 *Mots encreuats.*

00.05 *Swingèneris.*

Dissabte

23.00 *Paraules d'amor.*

00.00 *Estels de colors:* Selecció de música de noves tendències.

Aproximació a l'actualitat en aquesta àrea musical.

Diumenge

19.00 *Eucaristia.*

20.05 *Contemporània.*

20.30 *Cant Gregorià.*

21.05 *Música del Nou Món.*

21.55 *Raons per viure.*

22.05 *Mosaic.*

23.00 *Amb molt de gust.*

00.00 *Estel de Colors.*

CADENA NOVA (Barcelona: FM 100)

Diumenge

09.05 *Informatiu religiós* (director: José Lazaró).

CATALUNYA MÚSICA (Barcelona: FM 101.5)

Diumenge

10.00 *La música religiosa: Hymne au Saint-Sacrement*, de Messiaen; *Exsultate, jubilate*, KV 165, de Mozart; *Missa polonesa per a cor de nens i orgue*, de Moniuszko.

CATALUNYA RÀDIO (Barcelona: FM 102.8)

Diumenge

15.05 *Paraules de vida:* conversa sobre un tema d'actualitat des de l'òptica de la fe (director: Francesc Romero).

COPE/RÀDIO MIRAMAR (OM 702)

De dilluns a divendres

20.30 *El Brocal.*

21.00 *El Espejo.*

Diumenge

08.30 *Letra y música:* de temes religiosos.

09.00 *Retransmissió de la missa*, des de les Carmelites Descalces de Terrassa.

09.45 *Testimoni:* recull d'informacions i notícies de caire religiós.

10.00 *Iglesia es noticia:* informació diversa de les diòcesis, de la Conferència Episcopal Espanyola i de l'activitat del Sant Pare i de la Santa Seu.

22.00 *La linterna de la Iglesia.*

RÀDIO 1 (RNE, OM 738; Barcelona: FM 88.3)

Diumenge

08.15 *La Misa de España* (des de Madrid).

RÀDIO 5 (RNE/Catalunya, OM 1.503)

Dissabte

08.05 *Fets i criteris:* paraules de l'arquebisbe Torrella, de Tarragona.

Diumenge

08.15 *La Misa de España* (des de Madrid).

14.00 *Avui és el teu dia:* informacions, comentaris i entrevistes.

RÀDIO ANDORRA (FM 91.1-94.2)

De dilluns a divendres

07.05 *Déu vos guard!* Santoral, reflexió i agenda.

Diumenges i festius

09.00 *Santa Missa.*

RÀDIO BALSARENY (FM 105.7)

Diumenge

10.30 *La veu de la parròquia:* amb la «conversa setmanal» del bisbe Deig, de Solsona.

RÀDIO BARCELONA (OM 666)

Diumenge

De 22.05 a 23.00h. *Objectiu, l'home:* programa de valors humans. El cas de la setmana; un espai per a la solidaritat; entrevista amb: el Pare Jaume Calvera i Pi, missioner combonià que viu i treballa des de fa 8 anys a Sud-Àfrica. (1); suggeriments per viure millor la vida i la «Carta Dominicana» de l'arquebisbe Ricard M. Carles, de Barcelona (director: Josep-Maria Alimbau).

RÀDIO CERVERA (FM 99.2)

Diumenge

08.00 *Cristians:* amb la «conversa setmanal» del bisbe Deig, de Solsona.

RÀDIO CIUTAT DE BADALONA (FM 104.4)

Diumenge

09.45 *Vida i esperit.*

RÀDIO MARICEL (Sitges FM 107.7)

Divendres

De 20.00 a 20.30h. *La punta:* (director: Jordi d'Arquer i Terrasa).

RÀDIO MOLINS DE REI (FM 91.2)

Dissabte

09.00 *Obrim camins:* programa de valors humans i cristians (director: Octavi Sánchez).

RÀDIO POPULAR DE LLEIDA (OM 1.224)

Dissabte

13.40 *Iglesia es noticia:* entrevista de caràcter humanístic-religiós i paraules del bisbe Malla, de Lleida.

RÀDIO POPULAR DE TARRAGONA (OM 1.143)

De dilluns a divendres

19.30 *Església viva* (producció de l'arquebisbat).

Dissabte

13.50 *Fets i criteris:* paraules de l'arquebisbe Torrella.

Diumenge

PROGRAMES PER A MÉS D'UN MITJÀ

PRODUCCIÓ DE L'ARQUEBISBAT DE TARRAGONA

ESGLÉSIA VIVA: informacions, comentaris i entrevistes. L'emeten: Ràdio Popular de Tarragona, Ràdio Valls, Tarragona Ràdio, i també:

Alforja Ràdio (FM 104.3) diumenge 09.00h.

Calafell Ràdio (FM 107.7) diumenge 09.20h.

Cadena Cope-Reus (OM 1143) diumenge 10.30h.

FETS I CRITERIS: missatge setmanal de l'arquebisbe Torrella (es publica a «Catalunya Cristiana»).

L'emeten: Ràdio 5, Ràdio Popular de Tarragona, Ràdio Valls, Tarragona Ràdio, i també:

Calafell Ràdio (FM 107.7) dissabte 12h.

Ràdio La Canonja (FM 102.3) divendres 20h.

L'Espluga FM Ràdio (FM 107.4) dissabte.

Ràdio Falset (FM 107.0) dissabte, a partir de les 14h.

Ràdio El Morell (FM 105.7) dilluns, a partir de les 21h.

Ràdio Montblanc (107.0) diumenge, a partir de les 11 h.

Ràdio Santa Colomà de Queralt (FM 107.5) dissabte 13h.

Ràdio Sant Pere i Sant Pau (FM 101.0) dissabte, a partir de les 20 h.

Ràdio La Vilella Alta (FM 102.3) dissabte 12 h. i diumenge a les 13h.

EL MIRALL: Cadena Cope-Reus (OM 1143) dilluns 21h.

PRODUCCIÓ DEL BISBAT DE GIRONA

Departament de Ràdio: c/Albareda 15 pral 1a 17004 Girona;

Tel (972) 22.27.75; Fax: 20.18.55.

ESGLÉSIA VIVA: programa setmanal de 30 minuts de durada amb reportatges i entrevistes d'actualitat cristiana, social i humana. Té les seccions: *La Paraula del Bisbe* (comentari setmanal del Bisbe de Girona), *A la ribera del Jordà* (reflexions escrites per Miquel Àngel Ferrés), *La Veu dels Joves* (comentaris de Jaume Reixach), *Notícies i El significat de l'Evangeli* (amb Pere Carreras). Algunes d'aquestes seccions canvien segons l'època de l'any. Presenta: Àngel Rodríguez.

L'emeten:

Cope Figueres-la Jonquera (AM 1269-FM 88.0) diumenge 9.35h.

Ona Jove Riudellots (FM 104.0) dissabte 17.30h.

Ràdio Arenys de Mar (FM 91.2) diumenge 9.45h.

Ràdio Arenys de Munt (FM 107.0) diumenge 10.30h.

Ràdio Banyoles (FM 107.3) dissabte 9.00h.

Ràdio Begur (FM 97.7) diumenge 9.00h.

Ràdio Besalú (FM 107.8) diumenge 11.00h.

Ràdio Canet de Mar (FM 107.6) dissabte 10.30h.

Ràdio Grup Girona (FM 89.9) diumenge 8.00h.

Ràdio l'Escala (FM 107.6) divendres 16.05h

Ràdio la Vall (FM 107.6) diumenge 9.00h.

Ràdio la Vall d'en Bas (FM 107.9) diumenge 9.00h.

Ràdio les Planes (FM 107.9) diumenge 9.30h.

Ràdio Palafrugell (FM 107.8) diumenge 8.15h.

Ràdio Salt (FM 97.7) diumenge 9.00h.

Ràdio Sant Joan (FM 107.0) diumenge 9.00h.

Ràdio Santa Coloma (FM 103.6) diumenge 9.00h.

Ràdio Shalom Palau (FM 106.6) diumenge 10.30h.

Ràdio Sarrià de Ter (FM 87.6) diumenge 9.30h.

Ràdio Gironès-Antena Cassà (FM 92.8) dissabte 19.30h

MÚSIQUES I CANTS: programa setmanal de 30 minuts de durada que fa un repàs a la música «gospel» des dels seus inicis fins a l'actualitat, amb gravacions inèdites i d'importació. Presenta: Josep Maria Pont. L'emeten:

Ona Jove Riudellots (dissabte 17.05h). Ràdio Arenys de Mar (diumenges 9.15h). Ràdio Banyoles (dissabte 9.30h). Ràdio Begur (diumenge 9.30h). Ràdio Besalú (diumenge 11.30h). Ràdio la Vall (dimecres 21.00h). Ràdio les Planes (dissabte 17.00h). Ràdio Palafrugell (dimarts 14.30h). Ràdio Sant Joan (dimecres 20.00h).

EL CAFÉ INTERNACIONAL: programa setmanal de 30 minuts de durada que recull els grans artistes de la música lleugera, grups inoblidables i les grans cançons romàntiques. La música es combina amb frases, missatges humans i paraules de reflexió. Presenta: Àngel Rodríguez. L'emeten:

Ona Jove Riudellots (dissabte 15.00h). Ràdio Arenys de Mar

09.45 *Església viva* (producció de l'arquebisbat).

RÀDIO PUIG-REIG (FM107.3)

Diumenge

09.30 *Reflexió:* amb la «conversa setmanal» del bisbe Deig, de Solsona.

RÀDIO SABADELL (OM 882)

Diumenge

09.45 *Testimoni:* recull d'informacions i notícies de caire religiós a Sabadell i comarca (director: Juanjo Yunquera).

RÀDIO SALUD (FM 89.1)

Dissabte

De 07.00 a 09.00h. *Rosari:* meditat per joves, entrevistes a catòlics en el món, concurs de Cultura religiosa, meditació mariana, heroics del segle XX, etc.

Diumenge

De 07.00 a 09.00h. Presentació de l'Evangeli del dia i meditació, tema marià, etc.

RÀDIO VALLS (FM 103.2)

Dissabte

09.05 *Fets i criteris:* paraules de l'arquebisbe Torrella, de Tarragona.

Diumenge

09.00 *Església viva* (producció de l'arquebisbat de Tarragona)

RÀDIO VATICANA (OM 1.530, entre d'altres)

Cada dia

20.40 *Rosari:* en llatí des del Vaticà.

22.10 *Noticiari.*

RÀDIO LA VEU DE NAVARS (FM 107.9)

Diumenge

10.15 *Església viva:* amb la «conversa setmanal» del bisbe Deig, de Solsona.

TARRAGONA RÀDIO (FM 102.6)

De dilluns a divendres

15.30 *Cafè i pastes:* informacions, comentaris i entrevistes.

Dissabte

08.15 *Església viva* (producció de l'arquebisbat).

(dissabte 19.00h). Ràdio Arenys de Munt (divendres 9.00h).

Ràdio Banyoles (dissabte 10.00h.) Ràdio Begur (per determinar).

Ràdio Besalú (diumenge 12.00h). Ràdio la Vall (diumenge 14.30h).

Ràdio les Planes (dissabte 17.00h.) Ràdio Palafrugell (dijous 21.00h).

Ràdio Sant Joan (dilluns 21.30h). Ràdio Santa Coloma (per determinar).

Ràdio Sarrià de Ter (divendres 22.00h).

LA PAROLA DEL BISBE: Micro-espai presentat pel Bisbe de Girona Mn. Jaume Camprodon i Rovira. Periodicitat setmanal amb 5 minuts de durada. L'emeten:

Ràdio Calella (FM 107.9) diumenge 11.00h.

Ràdio Malgrat de Mar (FM 107.4) diumenge 11.10h.

Ràdio Olot (FM 98.1) diumenge 9.00h.

Ràdio Tordera (FM 107.1) dissabte 9.05h.

Ràdio Vilafant (FM 107.3) diumenge 9.15h.

PUNT DE TROBADA: Programa magazine setmanal de 55 minuts de durada, que compta amb temes d'actualitat cristiana, social i humana amb diverses seccions. Presenten: Carles Sánchez i Àngel Rodríguez. L'emeten:

Cadena Cope Figueres-la Jonquera (dilluns 21.05h.)

PRODUCCIÓ DEL BISBAT DE SOLSONA

CONVERSA SETMANAL: missatge del bisbe Deig (es publica al «Full diocesà»).

L'emeten: Ràdio Balsareny, Ràdio Berga, Ràdio Cervera, Ràdio Puig-reig, La Veu de Navars, i també:

Ràdio Súrria (FM 107.8) diumenge 11.00h.

PRODUCCIÓ DEL BISBAT DE TORTOSA

FE I VIDA: missatge setmanal del bisbe Martínez Sistach (es publica al full «Vida diocesana»).

L'emeten:

Ràdio Antena Caro (Roquetes, FM 96.0) diumenge 09.00h.

Ràdio La Cala (l'Ametlla de Mar, FM 99) diumenge 12.00h.

Ràdio Deltebre (FM 107.6) dissabte de 9.00h.

Ràdio Flix (FM 102) dissabte de 9.30h.

Ràdio Gandesa (FM 107.9) dissabte de 13.00h.

Ràdio Infant (l'Hospitalet (FM107

Fer com la guineu

«Si véns a qualsevol hora, mai no sabré a quina hora abillar-me el cor... Heus aquí el meu secret. És molt senzill: Només hi veiem bé amb el cor. Tot el que és essencial és invisible als ulls».

Aquest és un fragment d'un llibre molt bonic que se'n diu: «El Petit Príncep».

La guineu volia tenir el cor preparat per rebre el petit Príncep. És que se l'estimava, i volia haver pensat què li diria, què li oferiria, què li preguntaria, i com fer d'aquell trobament una hora plena d'alegria.

Potser em direu: Què vols dir amb això? Mireu, l'altre dia, pensant i barrinant se m'acudí que els cristians hem de fer el que volia fer la guineu: preparar el cor per rebre Jesucrist.

Em sabia greu que Jesús es presentés i em digués: Que no ho saps que t'estimo? Que no ho saps que sempreestic vora teu? Que no ho saps que vull que siguis feliç...?, i que jo, despistat i confós, no sabés què dir-li.

Si badem, arribarà el gran dia i no tindrem el cor preparat. Jo us ho dic amb temps, eh!

Vejam si, almenys, som tan eixerits com la guineu.

L'Eixerit

El molinet de «tot el que vulguis»

Vet ací que una vegada hi havia dos germans bessons tan iguals de fesomia i còrpora com dues gotes d'aigua, però ben diferents de tarannà. Perquè mentre l'un era egoista i avar i havia aconseguit de fer-se molt ric, l'altre, generós i caritatiu, era pobre de solemnitat.

Un dia el germà pobre, que feia vuit dies que no menjava, va anar a trucar a la porta del ric per a demanar-li que l'ajudés en la seva necessitat. El ric, però, se'l va treure de sobre dient-li que si tenia gana, i no era capaç de guanyar-se les mongetes, que anés a rossegar palets de riu.

Al pobre, capficat i panxabuit, que ja començava a no girar rodó, li vingué aleshores la mala pensada d'acabar amb les seves penes treient-se la vida. Desesperat com estava, s'enfilà sobre una roca al marge del riu, disposat a tirar-s'hi de cap. Però heus ací que, quan ja estava a punt de fer-ho, se li va presentar de sobte una velleta que li va dir:

—Què penses fer, desgraciat? Els homes no tenim pas el dret a treure'ns la vida, que és un do de Déu.

—És queestic desesperat i sé que només amb la mort podrà acabar el meu patir.

—No crec—digué la velleta—que un home tan bo com tu pugui cometre aital pecat. No t'angoixis, que en aquest món tots els mals tenen remei. Vols que jo t'ajudi?

—Què podeu fer vós, per mi, bona dona?

—Et puc fer un regal. Veus aquest molinet? Pren-lo, que, si perseveres en la bondat, et lliurarà de la teva penúria. Només caldrà que li diguis: «Molinet, mol» i et donarà tot allò que tu amb el pensament hagis desitjat. Quan ja estigui satisfet el teu desig no et caldrà res més que dir-li: «molinet para de molde».

I dit això, la vellesa li féu donació del molinet i va desaparèixer.

Quan el tingué a les seves mans, el bon home va pensar: «La veritat és que no tinc pas ganes d'ésser ric. Amb ben poquet en tindria prou, jo. Amb una caseta ben parada i còmoda que fes de bon estar, un hortet i uns pocs conills i gallines jo ja faria el meu fet, trauria el ventre de pena i em sentiria feliç».

I quan hagué pensat això, va dir:

—Molinet, mol.

I vet ací que de seguida va tenir tot allò que amb el pensament havia demanat.

I cultivà amb cura el seu hort, que ben aviat li donà verdures i fruits tan saborosos que tothom se'n feia creus i li compraven a bon preu.

I va criar conills, els millors que es podien trobar en el poble, i les seves gallines li donaren els ous més grossos i rossos que mai havia vist.

I com que era bo i sense pretensions, amb això ja en tenia prou i àdhuc n'hi sobrava per a ajudar els seus veïns menys afavorits.

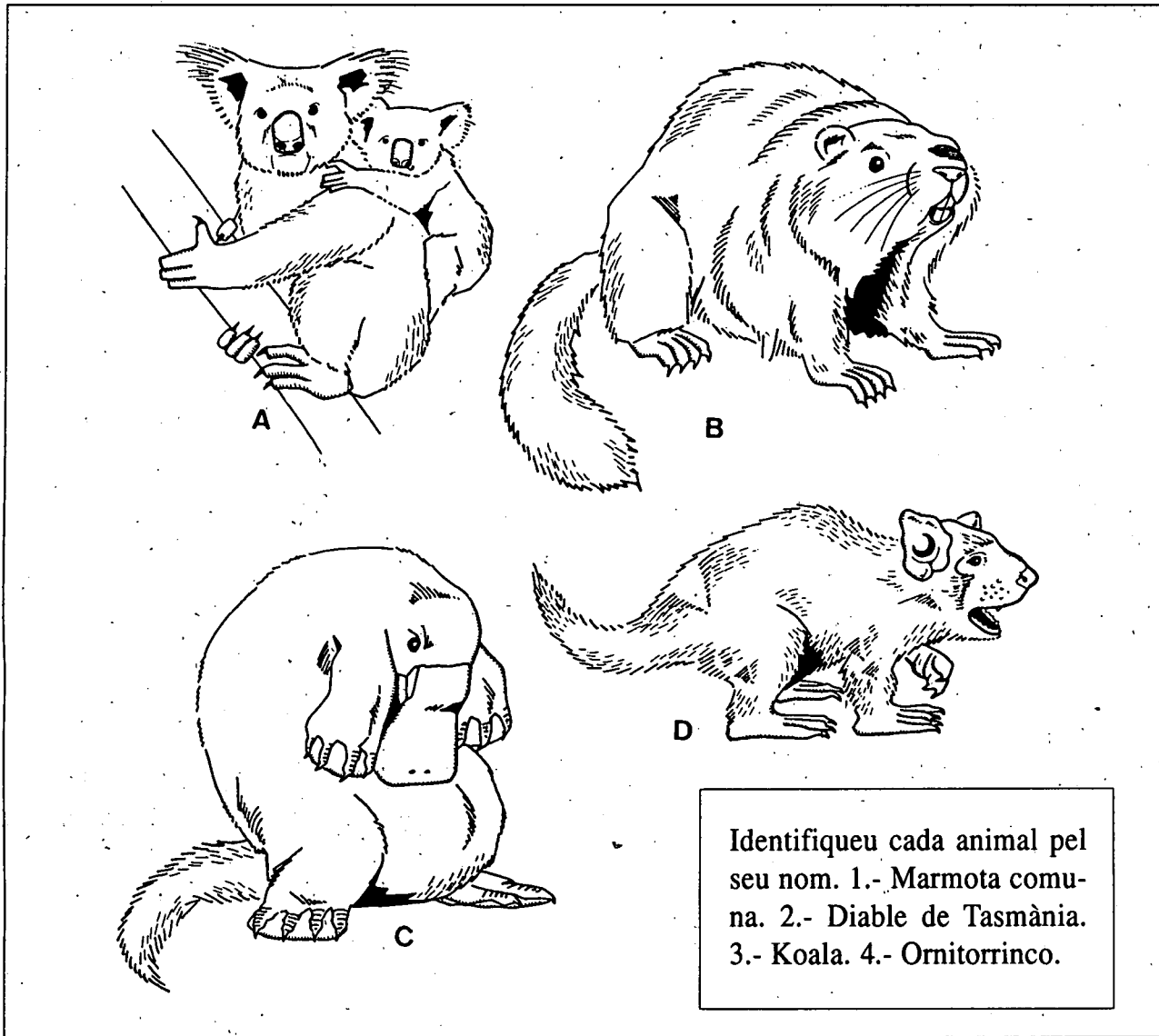
El seu germà —tot i que era ric i poques coses materials li faltaven— aviat va sentir-se rosegat pel corc de l'enveja, perquè no sabia com s'ho havia fet el germà bo per sortir de la misèria. I el va anar a veure.

I li va preguntar quin era el seu secret.

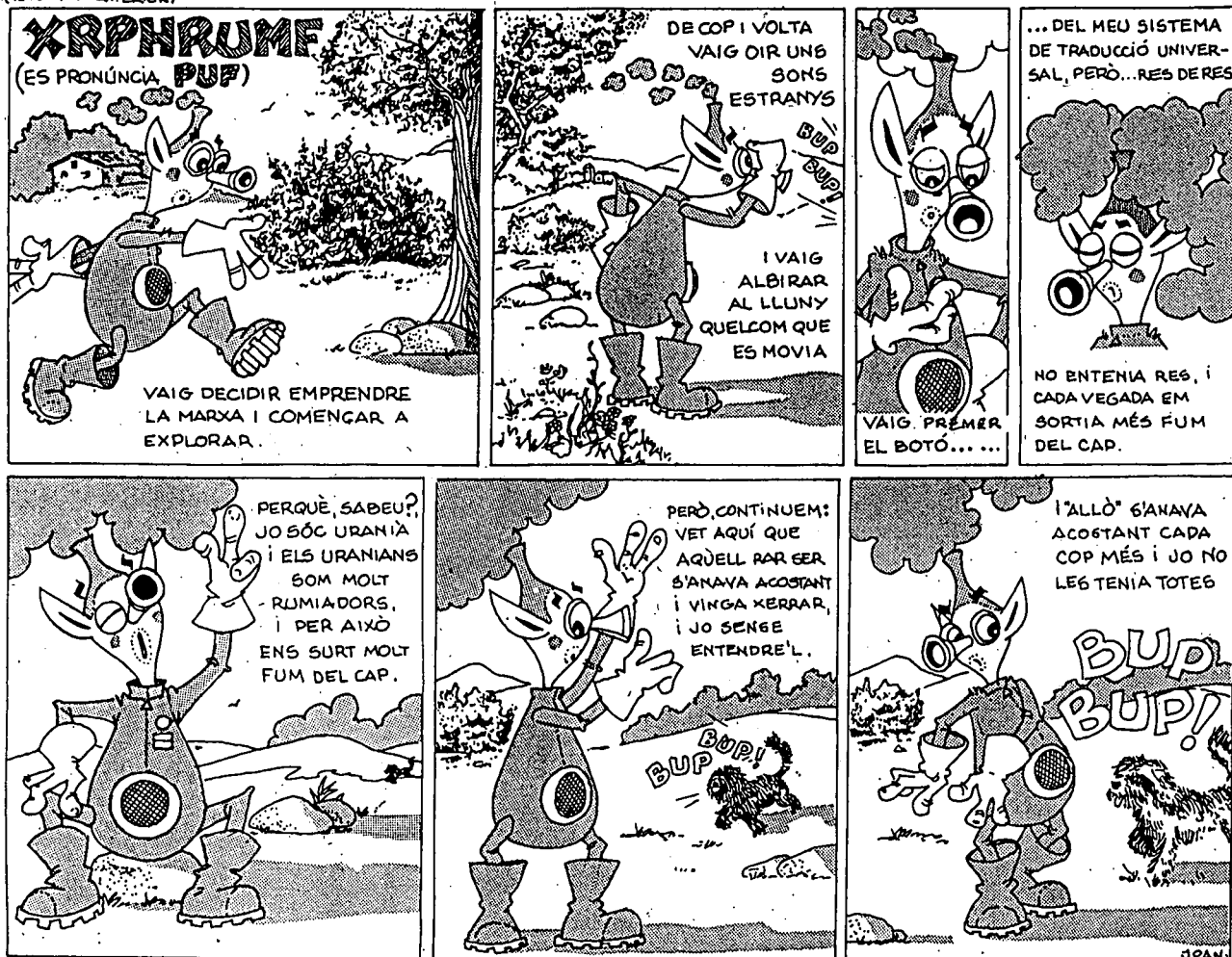
El bon home li ho va explicar amb tota sinceritat i aleshores l'altre li va manllevar el molinet, tot pensant ja com multiplicaria les seves riqueses amb aquest estri.

(Acabarà)

ANNA

(VE DEL NÚM. ANTERIOR)

-CONTINUARÀ-

afinant

Llindar

Un debat sobre Església i comunicació

Manuel Valls i Serra
 director

A mig juliol, una entrevista al diari *Avvenire* amb Pierre Babin sobre Església i comunicació moderna, en especial la televisiva, suscità després, en aquest mateix diari, un interessant debat entre diverses personalitats eclesials i professionals dels mitjans de comunicació. L'entrevistat era Pierre Babin, un missioner Oblat de Maria Immaculada, que ara té 70 anys i que fa uns 25 dirigeix a Lió-Ecully el *Centre de recherche et communication*. D'altra banda es tracta d'algú prou conegut entre nosaltres, en els ambients de formació catequètica, perquè alguns dels seus llibres s'han traduït al castellà. De Pierre Babin no és cap exageració dir que es troba entre els més grans experts catòlics en *mass media* que hi ha a Europa i, potser, al món.

Heus ací algunes de les frases més punyents que van provocar el debat: «Si no crea un esdeveniment o una imatge que colpeixi l'opinió pública, l'Església ja no parla als homes. Em sembla essencial que al poble de Déu hi hagin persones profètiques que gosin ser i dir el missatge de l'Evangelí amb gestos una mica provocadors i forts, àdhuc excessius, acceptant el risc de ser criticats i crucificats. Però l'Església té més *doctors* que *profetes* i a la televisió acostuma a enviar-hi els primers i no els segons, quan és prou clar que en aquest mitjà no serveixen gaire les disquisicions i les distincions, sinó que el que cal és parlar amb el cor i esdevenir radicalment, un mateix, *missatge*».

Babin criticava que a la televisió normalment l'Església hi aparegui parlant abstractament i més aviat amb tons anti-pàtics —com censurant sempre l'home i la societat actuals— quan el que interessa són testimoniatges personals vius que colpeixin l'espectador parlant amb primera persona del que realment pensen i creuen.

Babin explicava al periodista d'*Avvenire*, Roberto Beretta, una anècdota bastant significativa. Després d'una entrevista a la televisió un bisbe canadenc demanà al seu entrevistador quines eren les persones més difícils d'entrevistar i aquest li va respondre: «Els polítics i els homes d'Església, perquè diuen sempre el que han de dir i mai allò que pensen». Per contra, segons Babin, Jesucrist seria avui molt televisiu, perquè els evangelis ens revelen que sabia emprar un llenguatge i fer uns gestos que cridaven fortament l'atenció. Entre el llenguatge evangèlic, d'estil i acció profètics, i el llenguatge dels «media», afirma tot convençut Babin, hi ha com una profunda connivència: a ambdós els interessa el que és una mica «insòlit», fora de la normalitat.

Ni que hi puguem endevinar una punta d'exageració, no cal dir que les afirmacions de Pierre Babin són força estimulants. En el debat subsegüent, foren ma-

tisades, corregides, corroborades, però en el fons mai del tot contradites pels seus interlocutors, la qual cosa fa pensar. L'ancià cardenal Ersilio Tonini, el bisbe més telegènic de tota Itàlia, sovint convidat a un programa de tanta audiència com el d'Enzo Biagi, matisava: «L'Església és missatge i és vida. Saber reclamar l'atenció és certament un carisma interessant, de tota manera no serveix per res si manca un mestre interior que amb la Gràcia hagi donat al *profeta* el sabor de les coses. Sense *doctors* no hi ha profetes». Tanmateix, segons Tonini, més que crear esdeveniments extraordinaris, el que cal és fer emergir tantes coses «ordinàries» que en realitat són coses «extraordinàries» però que s'han convertit en quotidianes i normals a l'Església. És el que darrerament ha succeït amb l'acció, tan sacrificada i generosa, dels missioners en alguns països d'Àfrica.

Altres reaccions i comentaris. El del biblista Gianfranco Ravasi corregia l'opinió de Babin sobre la televisió. Per Ravasi, el llenguatge televisiu no necessàriament s'identifica amb un llenguatge provocador: «La serenitat de la intel·ligència, la tensió d'una moralitat laica com la d'Enzo Biagi, amb la presència d'un testimoni religiós assossegat i seriós com el cardenal Tonini, han estat capaces de paralitzar davant el televisor

milions de persones, discutint sobre el Decàleg, el sofriment, etc.». En una línia semblant es situava el comentari del missioner Piero Gheddo: «Comunicar és fer vibrar, estimular una adhesió, commoure: en d'altres paraules *tocar el cor*. Els bisbes japonesos han escrit un document titulat *La pastoral del cor*». L'exdirector de *Ràdio-rai*, Aldo Grasso, en canvi, insistia més aviat en la tesi de fons de Babin: «La comunicació s'esdevé per excessos. Una cosa esdevé mediàtica i entra en el circuit mediàtic només si trenca la normalitat, mentre que les comunicacions institucionals (com la eclesial) el que fan és reforçar la normalitat... Quan hom és investit d'un rol, emmalalteix de prudència. I prudència i *media* no són compatibles. Certament, quan es comunica hi ha el risc d'equivocar-se. En canvi, avui la comunicació de l'Església es fa sense arriscar res».

Un fet en el qual tots gairebé coincidiren: el papa Joan Pau II és un bon comunicador. En efecte, diu clarament el que pensa, diu *sí* o diu *no* sense embuts. Diu el que creu profundament. Aldo Grasso, el més laic dels comentaristes que he esmentat, concloïa així la seva aportació al debat: «O el silenci o la creació de l'esdeveniment. L'Església té un gran creador d'esdeveniments, Joan Pau II. I en viu de renda. Però sota el Papa, comunicativament parlant, hi ha el desert». És clar que aquesta opinió pot donar peu—si hom pensa, per exemple, en el bisbe Gaillot (profeta o vedette?)— a comentaris molt diversos o encara contradictoris, o fins i tot una mica malèvols, que ara no són del cas.

Ara mateix

J. Carrera Planas
Bisbe auxiliar de Barcelona

En Déu sí, en l'Església no? (2) —

Error d'una vella dita

És veritat, no ens anunciem nosaltres mateixos. Anunciem Jesucrist i portem la seva salvació en vasos de terrissa. No ens ha de saber gens de greu, doncs, que ens recordin la nostra fragilitat i la prioritat absoluta de Déu. Som una Església funcional respecte de l'Evangelí. «Ell ha de créixer, i jo he de minvar», repetim, de bon grat, amb el Baptista (Jo, 3,30). El Catecisme de l'Església Catòlica, per la seva banda, també ens fa avinent que «l'Església no té més llum que la del Crist». «Segons una imatge preferida pels pares de l'Església —afegeix— és com la lluna que rep del sol tota la seva claror» (748). Més encara, com explica Henri de Lubac, «dient, amb el Símbol dels Apòstols, *crec la santa Església catòlica*, no proclamem creure en l'Església, sinó creure l'Església, és a dir, la seva existència, la seva realitat sobrenatural, la seva unitat, les seves prerrogatives essencials». El Catecisme abona el mateix concepte: «Creure que l'Església és *santa i catòlica*, i que és *una i apostòlica* és inseparable de la fe en Déu Pare, Fill i Esperit Sant. En el Símbol dels apòstols, fem professió de creure una Església santa i no en l'Església, per no confondre Déu i les seves obres i per atribuir clarament a la bondat de Déu tots els dons que ell ha posat en la seva Església.» (750). Hi ha, doncs, una veritat oculta en la insidiosa dita popular... i àdhuc, sense voler, una subtilesa teològica...

Forjar-se la idea d'un Déu perfecte i llunyà, una mica a imatge de cada u, fet per mà o per cultura d'homes... no és tan difícil com gosar reconèixer-lo tal com s'ha revelat, a prop nostre, entre la boira de les nostres imperfeccions i, tanmateix, interpel·lant-nos

Però hi ha, també, en la seva intencionalitat, un error. Erra, la dita, quan pretén de separar i de contraposar Déu i Església.

«Creu en Déu qui en Déu confessa la santa Església», llegim en un sermó de sant Pere Crisòleg. Perquè Déu és en l'Església. Hi és, fins i tot, si en un indret i en un moment donats la imatge que ens ofereix no ho palesa gaire, o així ens ho sembla. Sempre l'Església és el lloc «on floreix l'Esperit», segons una dita dels Pares que cita també el Catecisme (749).

Forjar-se la idea d'un Déu perfecte i llunyà, una mica a imatge de cada u, fet per mà o per cultura d'homes... no és tan difícil com gosar reconèixer-lo tal com s'ha revelat, a prop nostre, entre la boira de les nostres imperfeccions i, tanmateix, interpel·lant-nos.

Els contemporanis de Jesús que van passar de llarg pel seu costat, els qui van condemnar-lo i crucificar-lo... tots creien en Déu. Allò que no podien creure és que Déu s'hagués encarnat en Jesús, un home pobre, de qui tothom coneixia els orígens humils, sempre barrejat amb la turba de la gent sense prestigi, que posava una persona qualsevol davant el dissabte sagrat, que salvava una adúltera interpel·lant els *purs*: «Qui no tingui pecat, que tiri la primera pedra» (Jo, 8, 7). En Déu sí, deien: en Jesús de Natzaret, no.

Ja veieu: molt abans que la humanitat de l'Església fos motiu d'escàndol, va ser-ho la humanitat de Jesús. Un vell error, doncs...

Saber escoltar

Joan Guiteras i Vilanova

Misericòrdia

Hi ha una paraula clau a la Bíblia. Traspassa de dalt a baix tot el missatge de l'Antic i del Nou Testament. És un mot enormement dolç. Em refereixo a la *Misericòrdia*. Vol dir: tenir compassió. Mot que, en el seu ple sentit, només es pot donar en Déu. Ell, i només Ell, és ric en misericòrdia i compassió.

Nosaltres som estimats de Déu. Objectes de la seva misericòrdia. Això no ens humilia pas. Déu fa les coses tan ben fetes, que en el seu obrar no hi cap un paternalisme humiliant. Ans al contrari, la misericòrdia pertany a la seva intimitat de Pare nostre. Un Pare que mai no li sap greu de ser-ne i que, perquè és Pare, constantment està disposat a allargar-nos la mà. A fi de salvar allò que hi ha de més digne en nosaltres: la nostra realitat de fills seus.

La misericòrdia revela la grandesa de Déu. Grandesa que ultrapassa la mera justícia i que està arrelada en la seva paternitat sempre fidel. Déu, passi el que passi, sempre ens té per fills i espera que retrobem aquesta altíssima vocació, si el pecat ens n'allunya.

Impromptu

Oriol Camps

Trist cinquantenari

Arreu del món es commemora el cinquantè aniversari de l'explosió de la primera bomba atòmica sobre la ciutat japonesa d'Hiroshima, seguida pocs dies després per la segona sobre Nagasaki. I amb les dues explosions el final definitiu de la Segona Guerra Mundial...

Aleshores i ara molts ens fèiem i ens fem la pregunta: Era necessari aquell desastre humà? Quants dies, quants mesos més hauria durat aquella guerra sense les explosions nuclears? L'alegria del final del conflicte no compensa l'horror que causaren aquells maleïts artefactes.

I després la cursa per posseir-los. La cursa per fabricar bombes atòmiques només per fer-se témer els uns als altres. I per fabricar-les emprar-hi tots els esforços encara que això comportés un retard en el desenvolupament dels respectius pobles... Fins que, posant una mica de seny, les potències arribaren a un acord de no proliferació de les armes nuclears...

Acord que ara trenca el nou president de França anunciant proves atòmiques al llunyà arxipèlag de Mururoa. És la pitjor manera de commemorar aquelles primeres explosions. És una trista manera de glorificar un desastre, i de fer gala d'una «grandeur» hipotètica, i que li costa demostrar a l'hora de la veritat.

Filtrant la notícia

Francesc Gamissans

Disseny de la bandera d'Europa

L'any 1950, el Consell d'Europa va convocar un concurs d'idees per confeccionar la bandera de la recent nascuda Comunitat Europea. Entre els concursants es va presentar l'artista, Arsene Heitz, i el seu disseny, que va ser elegit, avui tots el coneixem: dotze estrelles sobre fons blau.

En unes declaracions a la premsa, Heitz ha revelat quin fou el motiu de la seva inspiració. «En aquells dies llegia una història de les aparicions de la Mare de Déu de la Medalla Miraculosa, fetes a París. Fou llavors quan vaig imaginar-me les dotze estrelles sobre un fons blau, tal com la iconografia tradicional representa la imatge de la Immaculada Concepció.»

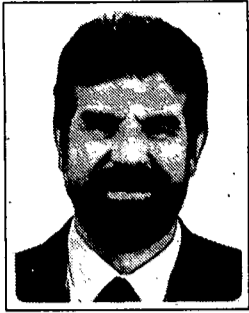
D'antuvi li va semblar un acudit, però la idea li va despertar un viu interès i es va convertir en motiu de reflexió. Heitz és profundament religiós i devot de Maria: resa tots els dies el Rosari amb la seva esposa. Ell diu que en la seva inspiració conflüen, a més dels seus dots d'artista, «les veus silencioses que el cel sempre pronuncia sobre els

homes de bona voluntat.»

És evident que ni les estrelles ni el blau de la bandera europea són pròpiament símbols religiosos. Quan Pau Lévy, primer director del servei de premsa del Consell Europeu va haver d'explicar als membres de la Comunitat Econòmica el sentit del disseny d'Arsene Heitz, va interpretar el número de les dotze estrelles com «guarisme de plenitud», ja que en la dècada dels 50 no eren dotze, ni els membres del susdit Consell, ni els de la Comunitat Europea.

Amb tot, en l'ànim inspirat de Heitz sonaven unes paraules del llibre de l'Apocalipsi: «Un gran senyal va aparèixer en el cel, la Dona vestida de sol i la Lluna sota els seus peus, i en el seu cap una corona de dotze estrelles.» És significatiu i emblemàtic que l'any 1955 els delegats dels ministres europeus, adoptaren juntament i oficialment la bandera dissenyada per Heitz, el dia 8 de desembre, festivitat de la Immaculada Concepció.

Crec que és una notícia espiritualment refrescant.

**ROBERTO VELERT
CHISBERT**

**Pastor de l'Església
Evangèlica Baptista, a
Barcelona**

Acaba'ls amb furor, acaba'ls, perquè no siguin i se sàpiga que Déu governa

Déu vulgui que quan aquest article aparegui, la tragèdia dels bosnians hagi desaparegut, però que se sàpiga que quan escric aquest text, a la data d'una calorosa tarda de juliol, la meva pregària està essent sostinguda pels textos dels salms (35:1-8; 58:6-9; 59; 69:22-28 i també 137:8 i següents) i si hagués de sumaritzar-la en una sola frase diria: «Criminals serbis... benaventurat aquell que t'ho faci pagar».

Sento nàusees aquests últims dies quan veig els telediaris. Estic assistint com milions d'humans, no a una hollywoodenca *Jungla de Cristall: venjança* d'extraordinaris efectes especials i impressionants actors, que et fan sentir que la violència és gairebé real, estic assistint com espectador de primera fila a un veritable dolor aliè, milions sabem com una metralla arrenca els braços d'un nen, com les dones bosnianes menys joves i atractives són expulsades de les seves llars i obligades a arrossegar els seus pobres atuellis i els seus avis, com ploren els nens demanant menjar i beure, i on són els seus pares? Realment desagradable, terriblement espantós i commovedor. Estic preguntant i no sé exactament què dir; no serveix senzillament dir unes frases que Déu actui, no n'hi ha prou sumant-se a les manifestacions de protesta, ni ho és escriure articles com aquest. No n'hi ha prou donant concerts a l'enrunada Sarajevo, ni fer comentaris intel·lectuals i no cal dir que molt menys limitar-se a contemplar els informatius passivament i sentir-te nauseabund. Cal fer quelcom més.

I en aquests moments, la meva pregària passa per demanar-li a Déu que mobilitzi els poders militars, perquè posin fi a aquestes barbaritats. Sé que és una petició estranya en mí, em

rellegeixo i em considero com herètic reclamant una guerra (encara que ho faci per aturar la guerra) i em poso a tremolar pensant com m'interpretaran els meus lectors; però crec que no farà cap mal als tendres de cor moderns tenir una mica més de ferro en la seva tendresa i reconèixer en el més íntim que el Déu de pau també és Déu de justícia i que la destrucció del mal és el complement de la preservació del bé.

Ara com ara no veig altra manera d'aturar aquest menyspreable horror. Ningú no pot recordar-me el text de «si el teu enemic té fam, dona-li menjar, si té set, dona-li per beure», perquè aquí la lliçó era recomanar-nos no prendre venjança per ofenses personals. Però a la tragèdia dels Balcanos no es tracta d'ofenses perso-

nals. Es tracta d'homes cruels que menyspreen cínicament les lleis divines de respecte a l'ésser humà qualsevol que sigui la seva raça, color, religió o llengua; la seva conducta criminal constitueix una provocació i una amenaça per l'ordre moral i, per tant, damunt d'ells ha de caure el judici diví i el dels homes justos.

No sé si els nostres exèrcits europeus i els seus costosos pressupostos serveixen per quelcom més que per llüdes desfilades. No sé si la passivitat bel·licista es deu a què en aquesta guerra no hi ha botí (Bòsnia no té petroli com el tenia Kuwait), però si que començo a saber que la passivitat ens està fent còmplices. Un cristià ha de ser en principi pacifista, no pot ser provocador de conteses, però tampoc ha de desentendre's d'una responsable resposta militar quan la vida així ho requereix (no es pot passar per la història sense comprometre's). I si en algun moment hi havia l'atenuant del dubte de no saber a favor de quin bàndol posar-se, a hores d'ara la situació és claríssima: els serbis són malvats, Srebrenica és un nom més en la nombrosa llista d'infàmies, Radovamn Karadzic és un criminal de guerra i si la nostra culta Europa no vol amb la seva passivitat ser còmplice d'un altre «Holocaust» (pitjor ara, perquè aquest el veiem cada dia per televisió), ha d'assumir que l'extermi de la maldat passa pel càstig exemplar dels malvats. Si la justícia ha de resplendir, ha de ser «aquí i ara», en el mateix escenari terrenal en el qual els malvats practiquen les seves iniquitats, i sobretot amb millors armes i militars més professionals, perquè aquesta atrocitat acabi. Sí, benaventurats els que ho facin pagar als assassins.

Estadístiques arriscades sobre la mortalitat materna

Ignacio Aréchaga

Director d'Acepremsa

A mesura que s'apropa la Conferència de Pequín, l'artilleria propagandística va destruint el terreny. Per tant, no és estrany que Halfdan Mahler, secretari general de la International Planned Parenthood Federation, aprofités el Dia de la Població Mundial per publicar un article a favor de les tesis antinatalistes de la seva organització (*International Herald Tribune*, 11-VII-95). El titular proclamava: «El que és important és salvar vides de dones», com suggerint que si no comparteixes la seva postura estàs en contra d'una causa tan noble. El seu punt de partida és que cada any moren mig milió de dones per causes relacionades amb l'embaràs, i més de la quarta part per «avortaments insegurs» (il·legals).

La resta és previsible; per evitar aquestes morts només caldria assegurar la contracepció i evitar els avortaments insegurs. Però, advertia, «una oposició obscurantista està distorsionant el programa per a Pequín».

Les opinions són lliures, però les dades han de ser comprobables. I el de mig milió de morts per embaràs és una d'aquestes xifres que s'imposen per mera repetició, sense que ningú sàpiga d'on surten. Bé, potser l'únic que ho sàpiga sigui Mahler, ja que fou ell el qui la va llançar el 1987 quan era director general de l'Organització Mundial de la Salut. Ell mateix reconeixia aleshores que es basava en informes parcials recollits en uns deu països. Cosa que després no li ha impedit repetir la xifra com si estigués avalada per certificats de defuncions reals.

Però Mahler es pren força llibertats amb les xifres, com es pot comprovar en el fet de valorar en més de 125.000 les morts per avortaments il·legals. Aquesta és una xifra exagerada que ja no gosa repetir ni el Fons de Població de les Nacions Unides, a jutjar pel seu informe anual sobre l'«Estat de la Població Mundial 1995». L'any passat, amb motiu de la polèmica en la Conferència del Caire, la directora del Fons, Nafis Sadik, insistia en què tots els anys morien 200.000 dones per avortament clandestins. Però en menys d'un any hem fet un pas de gegant, ja que l'informe del Fons per al 1995 estima en 67.000 les morts per aquesta causa, citant fonts de l'OMS.

En realitat, el més segur en totes aquestes estadístiques és el seu grau d'incertesa. El mateix informe del Fons reconeix que «es disposa d'escasses dades sobre la salut i la mortalitat en relació amb la maternitat. Si bé els governs, en la seva majoria, compilen estadístiques sobre la mortalitat infantil, només 20 de 130 països en desenvolupament el fan per a la mortalitat relacionada amb la maternitat» (pàg. 48).

I en les notes tècniques al final de l'informe (pàg. 74), on explica els quadres estadístics utilitzats, diu respecte a la taxa de mortalitat relacionada amb la maternitat: «Les estimacions per aquest indicador es basen en una combinació de dades a escala nacional i de petites zones, i de dades clíniques; i estan sotmeses a un considerable grau d'incertesa; no obstant, les magnituds relatives i a grans trets proporcionen informació útil». Així la rotunditat dels titulars es compensa amb la modestia en les notes a peu de pàgina.

Malgrat que aquestes estimacions es basen més en l'especulació que en l'estadística, el que sempre s'haurà de prendre seriosament és la necessitat de reduir la mortalitat materna. La qual cosa depèn d'un conjunt de factors sanitaris i de desenvolupament d'un país, que sovint s'obliden quan tot es xifra en la distribució d'anticonceptius i en la legalització de l'avortament.

Respir

Justo López Melús

Tampoc ni en broma!

Aquesta altra frase no té la virulència de la primera, la del número anterior, allò de *tenir la paella pel mànec*. Els racóns obscurs d'on pot sortir són d'una altra mena. Però és també una frase que no voldria sentir ni en broma. La frase a què em refereixo és: *fer carrera*, que el *Diccionari de locucions i frases fetes* descriu dient: Assolir una bona situació, i ofereix els sinònims següents: *avançar, encimbellar-se, reeixir, progressar, prosperar, millorar*. Segons el costum, posa un exemple, que és el següent: No crec que faci carrera; és una persona molt curta. Personalment, ni la descripció, ni els sinònims, ni l'exemple, no em fan gaire el pes. La cosa és tanmateix prou intel·ligible. Si ens fessin jugar a posar exemples en els quals aquesta frase escaigués, jo sense pensar-m'hi gaire posaria el següent: *No crec que aquest senyor parli amb llibertat, ni que digui ben bé el que pensa, ni que protesti de res; té massa posada al cap la idea de fer carrera*. Frases d'aquestes encara en podria posar d'altres.

Acudit

POR SI LAS MOSCAS, EN ESTE MINISTERIO NO HACE VACACIONES NI EL APUNTAADOR...

Amb motiu del cinquantenari del final de la II Guerra Mundial, ha tornat a posar-se d'actualitat la qüestió de les relacions entre les confessions cristianes —i de l'Església catòlica en particular— i el règim de Hitler, i també la referent a l'actitud dels cristians davant el genocidi jueu. La qüestió ha merescut estudis seriosos, per damunt

de l'apologètica i de la polèmica. Oferim una breu síntesi d'un minuciós article del professor Konrad Reppen, catedràtic emèrit d'Història Contemporània de la Universitat de Boston, especialista en aquestes qüestions i autor de nombrosos llibres i articles sobre els seus diversos aspectes.

Els bisbes alemanys i la Segona Guerra Mundial

L'oposició de l'Església al nazisme

El mapa eclesiàstic d'Alemanya a finals de 1937 era molt diferent a l'actual. Els 23 milions de catòlics constituïen un terç de la població de l'antic Reich, i estaven repartits en 23 diòcesis, un bisbat exempt i una prelatura. Els bisbes no eren llavors, segons el dret vigent (el Codi del 1917), membres de cap òrgan colegial que hagués pogut limitar la jurisdicció de cadascun d'ells. Amb tot, en la pràctica s'havia desenvolupat una conferència plenària de bisbes, per tal d'unificar línies d'actuació, que s'aplegava cada any a Fulda. Era acceptat que els arquebisbes de Colònia i Munic —pel seu rang de cardenals— i també l'arquebisbe de Breslau, el cardenal Adolf Bertram, tinguessin una influència superior a la resta en aquesta reunió.

Hitler contra l'Església

La millor manera de fer-se una idea sobre la reunió episcopal de Fulda és un text que el cardenal Faulhaber hi va escriure el 19 d'agost de 1943, com esquema per a l'ordre dels assumptes a abordar. Una decisió només tindria força jurídica vinculant a partir de la publicació de la resolució o de la pastoral comuna per part de cada ordinari. Però el cardenal de Munic afirmava que «llevat de raons de consciència, ningú no es separarà d'una resolució majoritària de la Conferència».

La formulació més important del que els bisbes esperaven del futur es troba en un informe enviat al Papa el 14 de març de 1937 per a la preparació de l'encíclica *Mit brennender Sorge*: «El que es pretén —s'hi diu (i el se es referia al Partit Nacional-socialista)— és la destrucció radical i definitiva del cristianisme i en especial de la religió catòlica, o almenys la seva reducció a un estat que des del punt de vista de l'Església és el mateix que una destrucció». Aquest era el resum de quatre anys de relacions amb la dictadura de Hitler.

Les conseqüències de la vistosa encíclica de 1937 van ser ambivalents: va omplir d'ànims als catòlics, però l'apel·lació a l'opinió pública mundial no va trobar cap ressò, i el règim de Hitler va continuar la seva política d'enemistat amb l'Església de manera més decidida que abans.

Amb el començament de la guerra, les

possibilitats de comunicació van empitjorar fins a un punt difícilment imaginable per als qui vivim en una societat on la informació és lliure.

Als bisbes els va sorprendre que durant la guerra el règim no oferís una «pau ciutadana», sinó que prosseguís la seva lluita contra l'Església amb noves pressions, entre d'altres, la total eliminació de les escoles catòliques a l'Alemanya occidental i a Silèsia.

Molt aviat es va veure que l'atac del règim anava contra els fonaments de la moral. La qual cosa es va mostrar de manera exemplar en tres camps problemàtics: l'eutanàsia, l'expropiació de convents i claustrats, i l'assassinat de jueus.

Amb l'inici de la guerra, Hitler va perdre qualsevol pudor en l'abús del poder. Cursà una ordre secreta al Servei Estatal de salut per a la posada en marxa de la mort sistemàtica de malalts mentals incurables. La llarga acció assassina va desenvolupar-se al llarg de 1940, i poc temps després va

afectar també centres mèdics catòlics. Les protestes dels bisbes no es feren esperar, però als funcionaris de Berlín no els van impressionar massa.

Aquell mateix hivern, el règim va començar l'expropiació de convents i convents sacerdotals per obra de comandaments de la Gestapo. En accions nocturnes, van assaltar al voltant de 120 complexos diversos, foragitant els religiosos i sacerdots. També el 1941 van desaparèixer d'un cop 190 publicacions catòliques, inclosa tota la premsa episcopal.

La protesta pública de Galen

El cardenal Faulhaber va descriure la situació a l'obertura de la reunió plenària de Fulda del 24 de juny de 1941, dos dies després de l'inici de la campanya de Rússia, dient que «es tracta de seguir existint o de desaparèixer, es tracta del desarrelament del cristianisme». El mateix *dictum* referent a ser o no ser surt a la Pastoral

conjunta a la qual la Conferència Episcopal va donar lectura el 6 de juliol. La SD el servei secret de la SS, va constatar en un informe intern un «extraordinari malestar del poble com a conseqüència de la pastoral».

En aquells moments, el bisbe de Münster, Clemens August Graf von Galen, el bisbe alemany més famós del segle XX, el procés de beatificació del qual és en marxa, predica les seves enceses homilies dels dies 13 i 20 de juliol, i del 3 d'agost de 1941. Galen havia plantejat el maig de 1941 la qüestió de consciència de si l'episcopat podia seguir amb un estil de defensa com el mantingut fins aquell moment, o si els bisbes no haurien més aviat d'irrompre en l'opinió pública: si fos necessari, «sacrificant la llibertat i la vida».

A la seva primera homília Galen denunciava que «qualsevol ciutadà alemany es troba totalment desprotegit i indefens davant el poder omnímode de la policia secreta (...); cap de nosaltres no està segur (...) que un dia no vagin a casa seva detindre'l, que no se'l robi la seva llibertat i se'l tanqui als soterranis i als camps de concentració de la policia secreta». (...) El bisbe reclamava en general «un dret a la vida, a la inviolabilitat, a la llibertat» com quelcom inalienable i finalitzava, aixecant la veu: «Com alemany, com a ciutadà, com a representant de la religió cristiana, com a bisbe catòlic: exigim justícia».

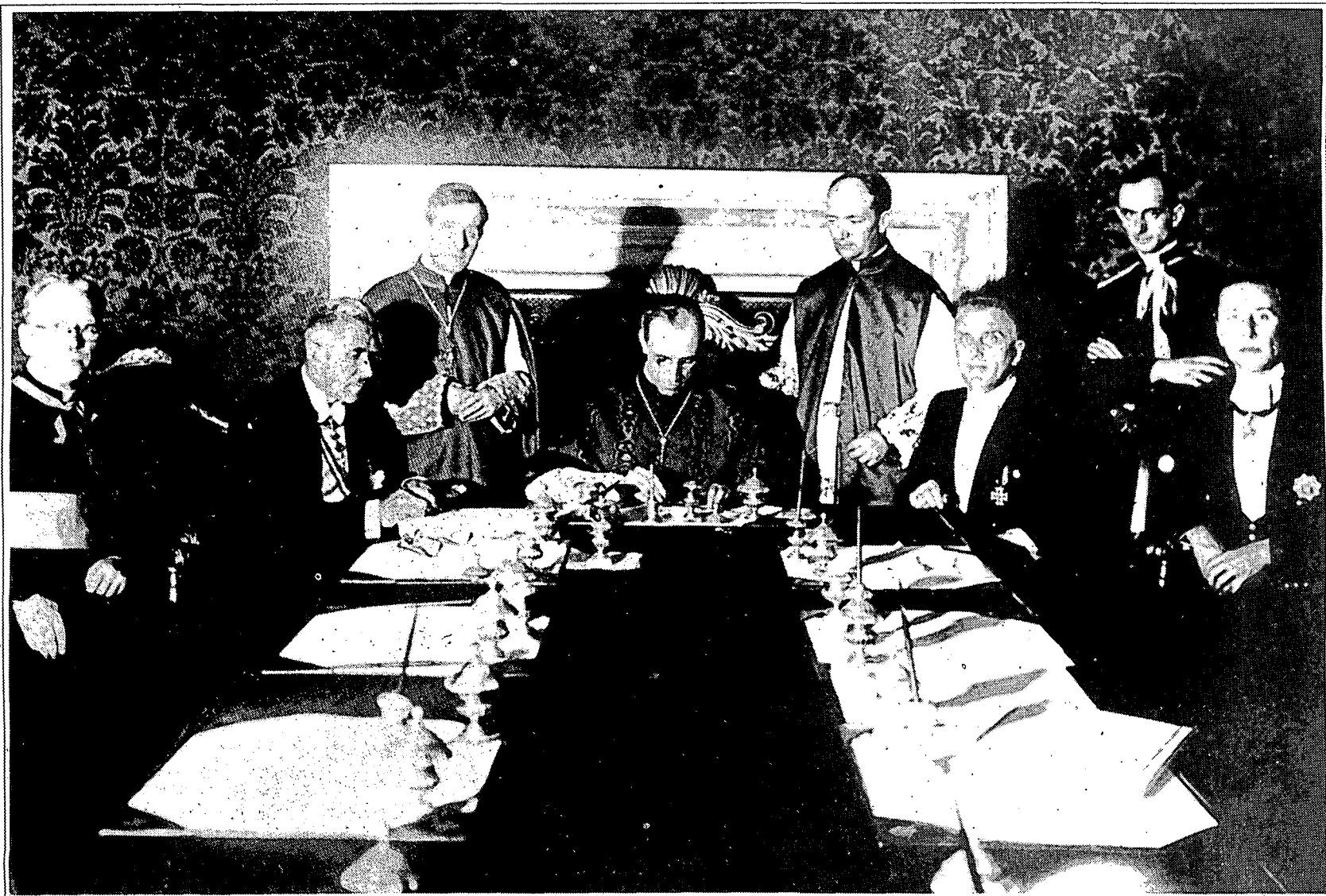
Unes paraules com aquestes no s'havien escoltades a Alemanya des del 1933. L'efecte va ser terrible. Galen s'havia convertit en el portaveu dels drets humans més elementals, i en aquesta mesura deixava al sistema totalitari. Un informe de la Gestapo parlava de «escenes tumultuoses» a la catedral.

El responsable corresponent havia proposat que es penjés a Galen, però Goebbels va convèncer Hitler que era molt més intel·ligent deixar la venjança un cop finalitzada la guerra. Tot i que no només tingueren en compte les prediques de Galen, Hitler va interrompre el *Klostertum* el 3 de juliol i la maquinària d'eutanàsia el 2 d'agost. Unes altres personalitats, com els bisbes d'Hildesheim i Trier, van sortir públicament durant les setmanes següents en defensa dels disminuïts psíquics i van apuntar de manera acusadora en les seves prediques a la maquinària homicida de l'Estat

El Cardenal Michael von Faulhaber es va distingir per la seva fermesa contra el racisme

El vice-canceller Von Papen, líder de la dreta alemana partidària de Hitler, assegut a la dreta del cardenal Pacelli, amb qui va negociar el concordat de 1933, signa el document juntament amb el representant del papa. Drets, d'esquerra a dreta, Pizzardo, Octaviani i el jove Montini

Les divergències entre els bisbes en la lluita contra el nazisme van versar sobre quina actitud resultava més eficaç i fins on arribava la responsabilitat episcopal

Alhora, aquell estiu del 1941 una comissió de cinc membres, constituïda per quatre superiors d'ordes religiosos i un grup de laics actius, es va encarregar de preparar un esborrany d'una pastoral conjunta dels bisbes. A l'esborrany, amb dures frases, es desemmascarava el règim d'una manera encara més sistemàtica que a les homilies de Galen. Als autors del text no els importava l'èxit o el fracàs, sinó només una qüestió: Què és el que reclama el poble creient dels seus bisbes en aquests moments?

Aquest combatiu document necessitava el suport de la totalitat dels bisbes, però un terç no va donar el seu consentiment. A més, el novembre del 1941 es va presentar una possibilitat inesperada: la d'entrevistar-se, conjuntament amb els protestants, amb el govern del Reich. L'esborrany d'aquesta carta pastoral es va convertir en un text molt entenedor, però menys polèmic, que fou presentat a la Cancelleria ensem amb un document semblant per part protestant: aquesta va ser la primera reacció conjunta dels cristians a Alemanya.

Davant la persecució dels jueus

Mai no hi hagué dubtes que la ideologia racista del règim estava en contradicció amb la fe catòlica. El Papa i els bisbes havien respost a aquell repte amb una

tossuda estratègia d'immunització del poble fidel ja des del 1933. Després de l'encíclica *Mit brennender Sorge*, del 1937, el punt culminant en la confrontació el va constituir una condemna papal de vuit tesis racistes i totalitàries, el 1938. D'aquí que la política antijueva nazi no pogués, en cap de les seves fases, reclamar una legitimació per part de l'Església. Però en el que no sempre van estar d'acord els bisbes va ser sobre què haurien de fer davant la persecució dels jueus.

No es discutia pas que s'havia d'ajudar a les víctimes de la persecució, i en especial als jueus batejats catòlics, dels quals les organitzacions jueves no se n'ocupaven. Quan a començaments d'octubre del 1941 es van encetar les deportacions de jueus a Polònia, cap dels bisbes no sabia el que els succeiria allí. El que nosaltres sabem sobre les cambres de gas superava la capacitat imaginativa dels homes de llavors.

Però el que es podia observar dels trasllats dels jueus va ser suficient perquè el cardenal de Munic fes un paral·lelisme amb el mercader d'esclaus africans. Les províncies eclesiaístiques occidentals—encara amb la idea equivocada que es tractava d'una operació de deportació—van protestar davant el Govern. Al llarg del 1942 ja van tenir informacions creïbles sobre execucions en massa, però quant a les cambres de

gas probablement no tingueren seguretat fins al final de la guerra.

Avui dia ens lamentem que llavors no s'aixequés cap Galen en defensa dels jueus alemanys; però el bisbe de Münster havia pogut apel·lar a persones davant les portes de les quals tenien lloc els crims que denunciava. Per contra, les instal·lacions de tortura de Polònia eren molt lluny, rera un vel de misteri. La informació que haguessin necessitat els bisbes per tal de presentar càrrecs davant la Cancelleria en contra del genocidi hauria d'haver estat encara més sòlida que la que van tenir de les operacions d'eutanàsia: probablement més informació de la qual podia aconseguir-se enmig de la ja aleshores guerra total i el domini absolut de la Gestapo. A més, va sobrevenir el dubte que amb una protesta global contra la deportació de

protestes de Bertram davant les autoritats no van ser inútils, però no van obstaculitzar el sistema de poder de Hitler de manera significativa. Més efecte van tenir les protestes públiques, en la mesura en que van imprimir valentia en els fidels, però tampoc foren suficients per posar en algun moment en un perill seriós al règim totalitari. Els tumults provocats per les pastorals s'esmoreïren un temps després. El ressò de les homilies de Galen, a Alemanya i al món, va molestar a Hitler, però no el va fer moure de la seva posició.

L'efecte més significatiu de la missió pastoral dels bisbes no va ser l'influx que van poder exercir sobre el règim, sinó la seva orientació del poble fidel i d'alguns no-catòlics. Aquesta fou la manera en què l'Església catòlica, malgrat la propaganda totalitària, es va convertir en una oposició

Des del punt de vista dels nazis, els catòlics fidels a l'Església van ser el grup més advers al règim dins de la societat alemanya

jueus pogués destruir-se fins i tot la possibilitat de salvar, almenys, una part dels que estaven en perill.

Una oposició moral

Si es pregunta com s'ha de valorar avui, amb distància històrica, el compliment de la missió pastoral dels bisbes, la seva influència en els esdeveniments polítics no pot considerar-se gran. És ben cert que les

no política, sinó moral.

Aquesta actitud fonamental no estava en absolut exempta de riscos. Aproximadament 12.000 sacerdots, la qual cosa suposa la meitat del clergat catòlic, entraren en conflicte directe amb el terror hitlerià. I el règim no va considerar cap altre grup social—ni tan sols els comunistes—com un enemic més gran que els catòlics que van ser fidels a l'Església.

(Aceprensa)

Cartes

◆ La intervenció del Sr. Nunci

Sr. Director,

M'adreço al seu setmanari, magnífic òrgan de difusió eclesial, per expressar la meua opinió referent a la reacció suscitada per la intervenció del Nunci a la Catedral de Tarragona el passat dia 4 de juny. En primer lloc en el Concili sempre tothom va gaudir de plena llibertat d'expressió, i alhora fruïen d'un absolut respecte personal. Fou una norma general que s'observà sense excepcions. Per tant, el Nunci es mereix igualtat de tracte i d'oportunitat en l'acte de la seva clausura. En segon lloc, en el codi de la caritat cristiana formulat per Sant Pau —evangeli pur—, segons el text de la «Bíblia Interconfessional Catalana», llegim: «El qui estima és pacient, és bondadós; el qui estima no té enveja, no és presumit ni orgullós, no és groller ni egoista, no s'irrita ni es venja; no s'alegra de la mentida, sino que troba el goig en la veritat; tot ho excusa, tot ho creu, tot ho espera, tot ho suporta» (1a. Cor. 13,4-7). Em sembla, Sr. Director, que aquestes dues consi-

deracions poden il·luminar la prudència, primera virtut cardinal, que cal aplicar socialment amb tanta urgència com la justícia. Ben agraït.

EDUARD VIVAS I LLORENS, Pvre.
Rector de La Jonquera

◆ Més sobre «el pa del perdó»

Sr. Director,

Llegint l'article de l'AFINANT del títol esmentat, m'ha fet pensar en aquestes coses que diré tot seguit. Als 13 anys, jo ja era un enamorat de l'Església, ho era gràcies al mossèn que fou per a mi un «pare espiritual» i que a més m'encomanà una fe a prova de «bala de canó». Aquest mossèn, Josep Domènech Bonet de Valls, (q.a.c.s.), era de carn i ossos com tothom i per aquesta causa jo vaig sofrir, en aquells temps, per les seves febleses, però ara que ja sóc gran —i diré un disbarat— quasi me n'alegro. Per què? Perquè les persones massa perfectes no m'agraden —les persones santes, sí, el que passa és que no se'n troben.

Aplicant el mateix criteri sobre l'Església en general, també diré quelcom semblant:

Uns catòlics —molts catòlics que viuen a prop meu— contínuament «s'estripen les vestidures» pels defectes que descobreixen dins l'Església, sobretot de la part dels de dalt. Jo els dic: El dia que l'Església sigui perfecta tal com vosaltres voleu, a mi doneu-me de baixa, perquè la meua Església és aquella que ha fet «opció preferencial pels pobres pecadors». Hi ha un exemple que descriu molt bé la manera de ser de la nostra Església: S'explica que hi havia un pobre pecador que no podia viure a causa dels remordiments de consciència —havia assassinat un home— i desesperat en grau extrem va fer cap a una església que va trobar pel camí i entra i va de dret cap al confessorari, es tira als peus del Pare confessor i a «raig fet» diu: «Pare, he matat»; el confessor li respon: «quantes vegades, fill meu?». Una Església així té un atractiu irresistible.

Però malgrat tot el que he dit, també als 13 anys, em vaig fer una pregunta per la qual fins ara, en la meua ancianitat, no he trobat resposta, i em sembla que me n'aniré d'aquest món sense trobar-la: «per què els sacerdots no són una mica més sants?».

JOAN ROVIRA ARBÓS
Vilafranca del Penedès

◆ La TV, un nou llenguatge per a l'evangelització

Sr. Director:

Amb alegria llegim a la premsa diària que s'inauguren canals televisius comandats per l'Església a alguns països hispanoamericans i també hi ha projectes d'obrir-ne a algun país d'Europa; això ens dóna alegria i esperança; esperança de veure canals de TV, a casa nostra; això ens faria oblidar la frustració que ens produí en no ser aprovada una TV de l'església catalana en el Concili Provincial Tarraconense; perquè tenir a mà una eina tant valuosa per expandir —«oportune et inoportune»— el missatge evangèlic i treure de pas tanta violència i immoralitat no té preu; ja no hauríem d'actuar amb S.O.S. família i d'altres moviments per treure de nostres pantalles tanta «porqueria». Imaginem el que farien apòstols com sant Pau amb els mitjans de comunicació actuals per expandir la Bona Nova; el «nou llenguatge de l'evangelització» dels nostres dies necessita d'aquests mitjans encara que sigui per contrarestar les forces del mal.

SALVADOR SERRAMIÀ I NIN
Tarragona

Retalls

LA VANGUARDIA (28-VII-94)

Entrevista amb Ricard Maria Carles, cardenal arquebisbe de Barcelona

«L'economia ha de servir a l'home, no al revés»

Se'n va de vacances —és un dir— a Benasc. Allí farà excursions per la muntanya amb seminaristes. Després, uns dies amb la família. Llegirà teologia. «Però els problemes romanen, jo no fabrico corbates.» Els bisbes no tenen caps de setmana. I no deixarà de pregar: els qui el coneixen diuen que és molt piadós. Altres el veuen conservador: «No em preocupa», assegura. És molt crític amb la realitat social i els mitjans de comunicació. La seva solució és la clàssica dels catòlics: Jesús. Cal agrair-li que digui que no té el monopoli de l'ètica i que es fia de la bonesa de la gent normal.

—Amb quins ànims se'n va de vacances?

—Amb el que se'n va un pare de família amb molts fills: els problemes continuen aquí. Em preo-

cupa el treball d'evangelització i les dificultats que crea la marginació als barris obrers.

—L'atur.

—Diuen que es recupera l'economia, però notem que hi ha més atur.

—Quelcom difícil de solucionar.

—Sembla, però l'economia no pateix. El que pateix és la família i les persones.

—Què pot fer l'Església en això?

—En quatre mesos Càritas ha donat totes les ajudes d'un any. I des de dalt el que intentem és aplicar la doctrina social de l'Església; l'economia ha d'estar al servei de l'home i no al revés.

—El que és difícil és dur-ho a la pràctica.

—Suposo, però és que l'economicisme és omnipotent. Cal aconseguir una vida mínimament digna.

—Abans en deien materialisme i ho aplicaven tant al comunisme com al capitalisme.

—Sí, per això es parla del temor al capitalisme salvatge, perquè no té aquest fre teòric que abans tenia.

—Veig que no està gaire animat.

—Hi ha hagut coses positives, però és que jo no sóc un fabricant de corbates que pugui oblidar-les fins al setembre. La gent que ho passa malament, seguirà passant-ho malament. Però no sóc pessimista.

—L'evangelització ajuda a

suportar l'atur?

—Ajuda a què els que ho poden evitar ho evitin i que s'h'oprenquin seriosament.

—O sigui, que no va a descansar.

—Vaig a pensar en aquestes coses, buscar sortides amb tots, seglars i sacerdots.

—A què dedicarà el seu temps?

—A fer llargues excursions, llegir, escriure i carregar les piles intel·lectualment. Espiritualment les carrego cada dia perquè, si no, no es podria resistir.

—Quant temps resa cada dia?

—Mai no ho he dit en públic, però a més de les lectures i l'eucaristia, faig mitja hora de pregària a la nit i al matí. Són moltes estones. Els sacerdots no tenim caps de setmana. Els capellans som d'una altra galàxia.

—Un capellà no pot canviar el xip.

—Aquests dies farem pregària a la muntanya. Cultivarem l'esperit.

—Sembla que a Déu és més fàcil trobar-lo a la muntanya que a la ciutat.

—De vegades sí. Ara notem més aquesta recerca de Déu que fa uns anys. Es demanen dies de recés, de desert, com diuen els joves. El model de la vida consumista no garanteix la felicitat, això es comença a veure clar.

—L'Església pot garantir-la?

—La promesa de la felicitat, sí. Pel que és referit a la meua persona, la felicitat de la fe i la de ser sacerdot.

—No pot haver-hi altres camins?

—Per caminar, sí, però hom pot trencar-se la crisma. Es diu: sóc lliure, però s'acaba com esclaus del caprici, des del diner fins a la droga. Això no és viure la llibertat. Per a un home intel·ligent allò que val és actuar per amor.

—Vostè, es considera conservador?

—No em preocupa. M'estranya que es digui d'algú que es porta bé amb els joves. Només m'importa en la mesura que m'allunyi de la gent.

—Tampoc no deu veure la televisió.

—Només les notícies. No ens transmet valors. Estem en un món en el qual la televisió entra a les llars i a les consciències.

—És un membre de la família.

—És que és un membre que trenca la família, impedeix la comunicació. Cal recuperar aquest diàleg i aquesta tornada a la família, allò que anomeno la cultura

del cor. Això és l'amor desinteressat, quelcom que s'aprèn en la família. El matrimoni és una creació de Déu, no de la cultura. Aquests són els valors. Estem pagant la destrucció de la família. I hi ha un fals progressisme en certes lleis que envileixen la societat.

—L'avortament? Està culpant el govern actual d'Espanya?

—A la cultura actual. És quelcom generalitzat a Occident, però hi ha hagut coses que ho han agreujat.

—Té l'Església el monopoli de l'ètica?

—Monopoli, no; és com si em diu que tinc el monopoli de la llum elèctrica. Però sí que tinc un focus molt potent: és la vida de Jesucrist.

I es mostra horroritzat amb el que s'esdevé a Iugoslàvia. «És una vergonya, per això l'ONU no ens fa cap falta.»

Margarita Rivière

275 cançons

per pregar...

Cantoral amb solfa o lletra sola

Cassettes

El cantoral *Una veu exultant* és un excel·lent repertori per a les parròquies i comunions. Aneu-lo introduint i alternant.

Són cançons fàcils que canten joiosament petits, joves i grans. Ho podreu constatar en les vostres celebracions.

Preparació: Mn. Josep Soler. Il·lustracions: P. Oriol M. Diví, monjo de Montserrat. - Editorial Claret. Venda a les llibreries religioses.

Els fruits del Concili: la corresponsabilitat (1)

Pere Tena
bisbe auxiliar de Barcelona

Mentre no es demostrï el contrari, cal admetre que qualsevol persona que actua ho fa amb responsabilitat. Això vol dir que és algú capaç de «respondre» dels seus actes, que els fa conscientment i lliure, i que pot explicar a qui li demani el perquè de les seves accions; i a més, que aquestes accions corresponen al que la seva condició li possibilita de fer en un àmbit determinat.

Fa anys, els bisbes francesos tractaren el tema de la responsabilitat dels cristians en l'Església. Les reflexions que feren els teòlegs entorn del tema, i sobretot la reflexió global del P. Congar —valgui aquesta referència com un senzill i agraït homenatge a qui ha estat mestre d'eclesiologia a la nostra generació— es publicaren en un llibre que tenia un títol d'alguna manera enigmàtic: *Tous responsables dans l'Église? No és gaire freqüent trobar-se amb un títol en interrogant. Llegint les reflexions de Congar s'explica perfectament el sentit de l'interrogant.*

Ben cert, explica Congar, tots els cristians tenen participació en la missió de l'Església, i per tant hi ha una vertadera corresponsabilitat dels cristians; això és cert perquè hi ha un sol Evangeli a proclamar, hi ha una sola

salvació a comunicar, hi ha una sola Església a manifestar, hi ha una sola caritat a viure. La corresponsabilitat en l'Església, però, continua Congar, és «diferenciada», perquè no tothom en l'Església té la mateixa situació, ni les mateixes funcions, ni la mateixa autoritat pastoral. Cadascú ha de respondre davant Déu, en definitiva; però no pas exactament de les mateixes coses. A un cartoixà no se li demanarà compte d'una parròquia, ni a uns pares d'haver practicat una pobresa radical... Sant Francesc de Sales ja feia aquestes observacions al començament de la seva *Introducció a la vida devota*.

L'expressió «corresponsabilitat diferenciada» —continua l'explicació de Congar— no és massa senzilla, encara que molt precisa. «Si diem que en l'Església hi ha una corresponsabilitat diferenciada —són paraules de Congar— la gent obriria uns ulls com unes taronges...!». És cert, és una expressió tècnica, que tanmateix bé pot ser explicada.

Sinodalitat i corresponsabilitat

El Concili Provincial Tarraconense ha tingut com un dels seus fruits la renovació del sentit i de la pràctica de la sinodalitat (vegeu l'article de la setmana anterior). Ara bé, la

sinodalitat no pot ser duta a terme amb profit sense una forta consciència de corresponsabilitat.

Això és veritat de qualsevol treball en equip. Això és veritat de les celebracions litúrgiques on trobem la regla d'or de la corresponsabilitat: «En les celebracions litúrgiques, cadascú, celebrant o fidel, complint el seu ofici, ha de fer tot i només allò que li pertoca per la naturalesa de l'acció i les normes litúrgiques» (Constitució sobre la litúrgia, núm. 28).

Al Concili hem fet experiència, per exemple, de la responsabilitat diferenciada dels bisbes. La responsabilitat del Metropolità en convocar-lo (cap altre bisbe no tenia dret a fer-ho), la responsabilitat dels altres bisbes en assistir-hi (els bisbes tenen obligació de participar en els Concilis)... Anàlogament podríem parlar de la diversitat de responsabilitats en els membres convocats com a participants: uns ho eren per dret (els vicaris generals), altres per elecció, altres per designació.

La relació, entre el vot consultiu i el vot deliberatiu és també un exercici de corresponsabilitat. Per exemple, la responsabilitat de proposar les qüestions que el Concili tractarà pertany al Metropolità, amb el consentiment de la majoria dels bisbes sufraganis (vegeu Codi de Dret Canònic, cànon

442, 1.3). Els altres membres convocats no resulten, doncs, ofesos en la seva responsabilitat si no es tracten les qüestions que ells voldrien tractar. Val a dir que aquest punt és un dels que costa més encara d'acceptar quan es fan valoracions del nostre Concili; tanmateix, la normativa canònica és ben clara i es recolza en la responsabilitat pastoral, que ve de l'ordenació.

Acceptar una corresponsabilitat diferenciada, és un exercici de purificació constant. En el Concili n'hem après una mica, però sempre cal estar obert a noves experiències, que ens van enriquint en la mateixa línia. Segurament l'aplicació mateixa del Concili ens donarà moments de tensió, a causa d'interpretacions diverses. Per exemple, caldrà fer l'acceptació de les resolucions conciliars tal com han quedat formulades definitivament en la deliberació episcopal. Certament, les variants són poques en relació a les propostes del vot consultiu; són, però, a bastament justificades. Els bisbes han exercit també la seva responsabilitat en aquest punt, com els correspon, corresponsablement amb el treball de tota l'aula conciliar, i més àmpliament, corresponsables de la pròpia missió a l'interior del col·legi episcopal.

No sempre és fàcil fer-ho, acceptar-ho, i potser àdhuc entendre-ho.

Lectures Bíbliques

Diurne XIX de durant l'any

Lectura primera

Sa 18:6-9

Lectura segona

He 11:1-2, 8-19

Amb un mateix fet castigàveu els adversaris i ens cobríeu de glòria a nosaltres, que vós havíeu cridat

Esperava aquella ciutat que té Déu mateix com arquitecte i constructor

Lectura de la carta als cristians hebreus

Germans, creure és posseir anticipadament els béns que esperem, és conèixer per endavant allò que encara no veiem. L'Esriptura ha guardat la bona memòria dels antics, perquè havien cregut. Gràcies a la fe, Abraham, quan Déu el cridà, obee a la invitació d'anar-se'n a la terra que havia de posseir en herència. Sortí del seu país sense saber on aniria. Gràcies a la fe, residí en el país que Déu li havia promès com si fos un foraster, vivint sota tendes igual que Isahac i Jacob, hereus com ell de la mateixa promesa. És que esperava aquella ciutat ben fonamentada, que té Déu mateix com arquitecte i constructor. Gràcies a la fe, igual que Sara, que era estèril, Abraham obtingué la capacitat de fundar un llinatge, tot i la seva edat avançada; i es que va creure en la fidelitat de Déu que li ho havia promès. Per això d'un sol home, ja caduc, en nasqué una descendència tan nombrosa com les estrelles del cel i com els grans de sorra de les platges de la mar.

Tots aquests moriren en la fe, sense haver posseït allò que Déu els prometia, sinó contemplant-ho de lluny i saludant-ho, i confessant que eren estrangers i forasters en el país. [Els qui parlen així, indiquen clarament que busquen una pàtria. I si s'haguessin referit a la pàtria que ells havien abandonat, no els mancava pas l'avinentsa de tornar-hi. És clar, per tant, que aspiraven a trobar-ne una de millor, una pàtria celestial. Per això Déu no s'avergonyia d'anomenar-se el seu Déu, ja que els tenia preparada una ciutat.

Gràcies a la fe, Abraham, posat a prova oferí el seu fill Isahac. I era el seu fill únic que oferia, el que havia rebut les promeses. Déu havia dit d'ell: Per Isahac tindràs la descendència que portarà el teu nom. Però Abraham confiava que Déu seria prou poderós per a ressuscitar un mort. Per això recobrà el seu fill, com una prefiguració d'aquesta veritat.]

Al·leluia

Mt 24:42a, 44

Vetlleu, estigueu a punt,

que el Fill de l'home vindrà a l'hora menys pensada.

Evangeli

Lc 12:32-48

Estigueu a punt també vosaltres

Lectura de l'evangeli segons sant Lluç

En aquell temps, Jesús digué als seus deixebles: «No tingueu por, petit ramat: el vostre Pare es complau a donar-vos el Regne. Veneu els vostres béns i distribuïu els diners als qui ho necessiten. Feu-vos bosses que no s'envelleixin, aplegueu-vos al cel un tresor que no s'esgotarà; allà els lladres no s'hi acosten ni les arnes no fan malbé res. On teniu el vostre tresor, hi tindreu el vostre cor.

Estigueu a punt, amb el cos cenyit i els llums encesos. Feu com els criats que esperen quan tornarà el seu amo de la festa de noces, per poder obrir la porta tan bon punt truarà. Felços els criats que l'amo trobarà vetllant al moment de la seva arribada. Amb tota veritat us dic que se cenyirà, els farà seure a taula, i ell mateix passarà a servir-los d'un a un. Felços si els trobava sempre vetllant, ni que vingués a mitjanit o a la matinada. Estigueu-ne segurs: si el cap de casa hagués previst l'hora que el lladre vindria, no hauria permès que li entressin a casa. Estigueu a punt també vosaltres, que el Fill de l'home vindrà a l'hora menys pensada».

[Pere li preguntà: «Senyor, aquesta paràbola ¿la dieu només per a nosaltres o per a tothom?». El Senyor li respongué: «Qui és l'administrador fidel i prudent, a qui l'amo confia el personal de servei, perquè els doni a temps l'aliment que els pertoca? Felç aquell servent si l'amo, quan arriba, troba que ho fa així: us asseguro que li confiarà tots els seus béns. Però si aquell servidor pensava: "El meu amo triga a venir", i començava a pegar els criats i les criades, a menjar, a beure i a embriagar-se, el seu amo tornarà el dia que ell no sospita i a una hora que ell no sap, i el condemnarà a la pena dels traïdors. L'esclau que, coneixent la voluntat del seu amo, no ha preparat o no ha executat allò que l'amo volia, rebrà de valent. Però el qui, sense saber què volia l'amo, ha fet coses que mereixien assots, rebrà més poc. Tothom exigeix molt d'aquells a qui ha donat molt, tothom reclama més d'aquells a qui ha prestat més.»]

Lectura del llibre de la Saviesa

Aquella nit de la sortida d'Egipte, havia estat anunciada per endavant als nostres pares, perquè se sentissin encoratjats en veure acompanyats els juraments en què havien cregut. El vostre poble esperava la salvació dels justos i la perdició dels enemics. Amb un mateix fet castigàveu els adversaris i ens cobríeu de glòria a nosaltres, que vós havíeu cridat. Els fills sants d'un poble bo oferiren víctimes invisibles, es comprometeren a observar aquesta llei divina: tot el poble sant havia de participar igualment dels béns, com havia participat dels perills. Després entonaren per primera vegada els cants de lloança dels pares.

Salm responsorial 32:1 i 12, 18-19, 20 i 22 (R.: 12b)

Justos, aclameu el Senyor,

fareu bé de lloar-lo, homes rectes.

Felç la nació que té el Senyor per Déu,

felç el poble que ell s'ha escollit per heretat.

R.: Felç el poble que el Senyor s'ha escollit per heretat.

Els ulls del Senyor vetllen els qui el veneren,

els qui esperen en l'amor que els té;

ell els allibera de la mort,

i els retorna en temps de fam. **R.**

Tenim posada l'esperança en el Senyor, auxili nostre i escut que ens protegeix.

Que el vostre amor, Senyor, no ens deixi mai; aquesta és l'esperança que posem en vós. **R.**

Calendari de la setmana

Lectures de la missa, santoral i altres celebracions
(Cicle dominical C; ferial II)
Setmana XIX de durant l'any
(Salteri: setmana 3)

AGOST

- 13. Diumenge XIX de durant l'any, verd.** Lectures: Saviesa 18:6-9 / Salm 32 / Hebreus 11:1-2.8-19 / Lluc 12:32-48.
ALTRES CELEBRACIONS: Sts. Poncià, p.mr.; Hipòlit, mr.; Cassià, mestre, mr.; Wigbert, pvre.; Stes. Radeğunda, reina; Concòrdia, Helena i Centola, vgs. mrs.
Festa Major: a Alinyà, Castellciutat, Esterri d'Aneu, Mont-roig de Segarra, Ogassa, Oix, Sta. Eulàlia de Ronçana i Sisquer
- 14. Dilluns. St. Maximilià Kolbe, franc. mr. (MO) vermell.** Lectures: Deuteronomi 10:12-22 / Salm 147 / Mateu 17:22-27.
ALTRES CELEBRACIONS: Sts. Eusebi, pvre.; Calixte, b. mr.; Ursici i Demetri, mrs.; Sta. Atanasia, vda. mja.
- 15. Dimarts. L'Assumpció de la Mare de Déu (S), blanc.** Lectures: Apocalipsi 11:19a;12:1-6a.10ab / Salm 44 / 1 Corintis 15:20-27 / Lluc 1:39-56.
ALTRES CELEBRACIONS: Sts. Tarsici, acòlit, mr.; Alipi i Arnulf, bs.; Napoleó, mr.
Festa Major: a Ager, Agullana, Badalona, Gràcia (Barcelona), Manlleu, Rialb, Bisbal del Penedès, i a altres cent vint poblacions més de Catalunya.
- 16. Dimecres. Fèria, verd.** Lectures: Deuteronomi 34:1-12 / Salm 65 / Mateu 18:15-20. Si es vol: blanc, Sant Esteve d'Hongria (MLI). TARRAGONA: vermell, Sant Joan de Sta. Marta (MLI).
ALTRES CELEBRACIONS: Sts. Roc; Titus, diaca, mr.; Diomedes, mtg. mr.; Sta. Serena, emperatriu.
Festa Major: a Arenys de Mar, Cantonigròs, Castellfollit de Riubregós, Ciutadilla, La Coma, Donzell d'Urgell, Gausac, Gualba, Malgrat, El Molar, Paüls, Puig-gros, Sta. Coloma de Cervelló i Senan.
- 17. Dijous. Fèria, verd.** Lectures: Josuè 3:7-10a.11.13-17 / Salm 113A / Mateu 18:21-19:1.
ALTRES CELEBRACIONS: Ntra. Sra. de Mont-sant; Sts. Jacint, dom.; Isaac, patr.; Estrató, i Mamès, mrs.; Sta. Clara de Monte Falco, vg. mja.
Festa Major: a Riumors.
- 18. Divendres. Fèria, verd.** Lectures: Josuè 24:1-13 / Salm 135 / Mateu 19:3-12.
ALTRES CELEBRACIONS: Sts. Agapit, mr.; Flor, Hermes i Laure, mrs.; Sta. Elena, emperadriu.
Festa Major: a Cabrils i Escaló.
- 19. Dissabte. Fèria, verd.** Lectures: Josuè 24:14-29 / Salm 135 / Mateu 19:13-15. Si es vol: blanc, St. Joan Eudes (MLI). TARRAGONA: vermell, Sant Magi (ciutat, MO/diòcesi MLI).
ALTRES CELEBRACIONS: Sts. Sixte II, p.; Lluís, b. de Tolosa; Juli, sen.mr.; Mariano, cfr.
Festa Major: a Guiamets i Tarragona.

Retrats bíblics intencionats

Superman

P-J Ynaraja

Capellà de La Llobeta

Les aventures d'Eliseu superen les de qualsevol heroi de novel·la actual. És un home bo, que ha hereditat l'esperit d'Elies, que realitza proeses espectaculars, descrites amb minuciositat des del capítol dos del II Llibre dels Reis, fins al capítol tretze. Els fets són plens de tendresa o de ferocitat.

Començaré per la que des de petit més m'ha colpit. Recordo perfectament que sent jo un infant, que comprava per 20 cèntims les historietes de Juan Centella en les quals el protagonista matava a tort i a dret els seus contrincants, algú va robar prop d'on nosaltres vivíem. Comentant el que va ocórrer als jardins on jugàvem vaig dir tot convençut: al lladre quan l'agafin el mataran. El meu cosí em va corregir molt segur: per un robatori no es mata a ningú, únicament el posaran a la presó. Va ser la meva primera lliçó sobre la pena de mort, tindria uns

set anys. Però s'esdevingué que al cap de cinc o sis anys, estudiant ja Història Sagrada en el Batxillerat, vaig trobar-me amb un passatge en què Eliseu, pujant del pla de Guilgal cap a Betel, va ser insultat per uns xicots que es reien d'ell qualificant-lo de calb. El profeta es va enfadar força i els va maleir, a l' instant sortiren uns óssos que van destrossar-ne quaranta-dos. És el primer cop a la meua vida que el relat bíblic s'enfronta amb les meves conviccions humanístiques. Vaig necessitar que passessin bastants anys, i al seminari estudiés el sentit de la Història de la Salvació, per poder acceptar-lo. Vaig recordar també el passatge un dia que, a Ain-Farà, per terres properes al lloc de l'escabetaxada dels plantigrads, volent fer unes fotografies de les deus, i dels ases que en l'indret abeuraven, un munt de criatures no parava d'amoïnar-me demanant-me diners i tapant l'objectiu fotogràfic. Per si de cas, no els vaig maleir. L'episodi dels óssos és un senzill relat dur, la resta són episodis plens de tendresa.

El problema de les aigües de Jericó, que eren de sabor desagradable, el va resoldre Eliseu manant que aboquessin una olla de sal en el lloc on brollaven i des de llavors l'aigua és de qualitats

La Bíblia a l'abast

La Saviesa es revela en la història

(Sa 18:6-9)

Josep M. Aragonès

Rector de Torrelavit i canonge de la seu de Barcelona

Un «midrash» sobre l'Èxode

La perícopa del llibre de la Saviesa que avui ens ocupa, forma part d'una homilia sobre la manifestació de la Saviesa al llarg de la història de l'Èxode. És la darrera part del llibre i, fins és molt possible que degui el seu origen a una reflexió homilètica amb motiu de la celebració de la Pasqua Jueva. De fet, 12:2-19:22 és un dels millors exemples del gènere *midrash* de tota la Bíblia. L'autor té davant dels seus ulls tres nivells diferents de lectura: l'històric, en el sentit de partir d'allò que temps enrere va passar; la realitat present del poble —allò que passa ara—, i que ha de ser il·luminada des de la fe en ordre a mantenir l'esperança; i el futur que el poble creu i espera que passarà. Sorprenen en aquest gènere literari la llibertat que té l'autor a l'hora de llegir les dades històriques. És una bona prova de la llibertat d'esperit de l'home creient que no es deixa prendre per res ni per ningú, ni tan sols per l'ídol historicista. L'interès principal de l'home creient rau més en allò que ha de fer *arai* en encertar el sentit ple de la seva existència segons el pla de Déu, que no pas en esbrinar perquè més valdria dir *rutinàriament*, com van succeir els fets del passat. Sap que ve del passat, però no n'és esclau. També això és una mostra de la *saviesa* de l'home de fe.

Multiplicitat de lectures

En el curt fragment que llegim avui trobem, entre altres, una lliçó digna de ser tinguda en compte: és possible fer més d'una lectura dels fets. I no solament dels fets històrics, sinó també d'allò que passa en l'actualitat. Perquè els fets tenen un riquíssim pluralisme de valors. Allò que per a uns és bo, per a uns altres és dolent, i a la inversa. «Amb un mateix fet castigàveu els adversaris i ens cobríeu de glòria a nosaltres, que vós havíeu cridat» (v. 8). La reflexió és feta des de la perspectiva nacionalista jueva. Queden encara molt lluny els temps de la revelació plena de la salvació universal en Jesucrist. Per això es parla de bons i de dolents col·lectius, o sigui del bloc social dels bons —els jueus— i del dels dolents —els egipcis—, i d'un Déu que premia els primers castigant els altres. Malgrat això la multiplicitat de lectures dels fets queda anunciada. El que interessa és saber interpretar els signes dels temps actuals a la llum del passat. És justament el que fa l'autor del

nostre text i arriba així a una visió pasqual de la història del poble: a l'interior de la història —sigui aquesta com sigui— hi ha la mà salvadora —alliberadora— de Déu. Una invitació al coratge i a l'esperança del poble que viu moments difícils, fonamentada en la fidelitat a la paraula de Déu.

La perícopa

«Aquella nit» de la sortida d'Egipte —era la tercera de les quatre nits memorables de la revelació de Déu com a alliberador: la que precedí la creació (Gn 1:2), la de la manifestació a Abraham (Gn 15:12ss.), la de l'Èxode (Ex 12:29ss.) i la que, segons la tradició rabínica, ha de precedir a la fi del món—, «havia estat anunciada per endavant als nostres pares» —cf. Gn 15:13s i Ex 12:21-28—, «perquè se sentissin encoratjats en veure acomplerts els juraments en què havien cregut» (12:21). «El vostre poble» —el que sortia de l'Èxode— «esperava la salvació dels justos» —en oposició als *injustos* egipcis opressors, que eren castigats com enemics: «i la perdició dels enemics. Amb un mateix fet castigàveu els adversaris i ens cobríeu de glòria a nosaltres, que vós havíeu cridat» a sortir de la casa de l'esclavatge. «Els fills sants d'un poble bo», *els sants hereus d'una nissaga de justos* (BCI), els descendents dels patriarques, «oferien víctimes invisibles» —oferiren *d'amagat* a cada casa l'àpat pasqual (Ex 12:46) considerat com un sacrifici—, «es comprometeren a observar aquesta llei divina: tot el poble sant havia de participar igualment dels béns, com havia participat dels perills». El misteri de l'Èxode junyia tot el poble a un idèntic compromís de solidaritat en les lluites i els triomfs de cara a la conquesta de la terra promesa. L'autor nomena divina, o sigui sana, la llei de la solidaritat, que per altra part no és mencionada enlloc més. «Després entonaren per primera vegada els cants de lloança dels pares.» Vet aquí com l'autor sobreposa dos clíxers diferents: el de la primera pasqua, llavors de l'Èxode, i el de la solemnitat pasqual tal com se celebrava en el seu temps. Així s'imagina que en totes les cases dels israelites, a Egipte, aquella nit ressonà per primera vegada el cant de Hal-lel, els salms 113-118, introduïts molt més tard. L'exhortació dirigida al poble jueu de la Diàspora, possiblement d'Alexandria, del s. I a.C., conté una lliçó perenne: cal viure sempre en tensió, esperant amb fermesa el moment de la *crida* de Déu cap a l'èxode de l'alliberament. La perícopa evangèlica que llegim avui ho resumeix en aquesta consigna, dirigida a la primitiva comunitat cristiana: «Estigueu a punt, amb el cos cenyit i els llums encesos», a punt de sortir a rebre el Senyor que ve a alliberar-vos.

organolèptiques acceptables. Si un bon dia aneu a la Ciutat de les palmeres ho podreu comprovar, i d'aquesta manera comprendreu la veneració que en l'indret es té pel profeta.

Un altre exemple de tendresa. La vídua d'un profeta estava tan carregada de deutes que amenaçaven els creditors amb arrabassar-li els seus fills, emportar-se'ls com esclaus i així saldar el passiu de la bona senyora. El bon home li diu a la dona que reculli tots els recipients que pugui, es tanqui a casa seva i els ompli amb un xic d'oli que encara tenia. El que succeeix és que la quantitat que aconsegueix li serveix per pagar els deutes i tenir diners per viure amb tranquil·litat.

Si heu viatjat per aquells deserts, us haurà sorprès veure una mena de síndries que sorgeixen d'una sinuosa i minúscula planta. Els guies ens avisen sempre que no les toquem, que són verinoses. Doncs haurien de ser d'aquestes plantetes les que va barrejar el cuiner en la gran cassola de minestra que preparava per a molts. Els efectes es van sentir durant el mateix dinar, però Eliseu va trobar l'antídot, llançant a l'olla un grapat de farina.

Certament que els relats són interessants aventures, però m'impressionen més els referents a Elies el seu antecessor, sense tan de colorit, però amb més d'aprofundiment, propis d'un místic.